

โดย
นางสาวชวลา ไชยฤทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา แบบ 2.1

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา แบบ 2.1

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT STRATEGIES FOR LEARNERS
INNON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION OF THAILAND'S EASTERN
ECONOMICCORRIDOR (EEC)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy DEVELOPMENT EDUCATION
Department of Education Foundations
Academic Year 2024
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
โดย	นางสาวชวาลา ไชยฤทธิ์
สาขาวิชา	พัฒนศึกษา แบบ 2.1
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณวีร์ บุญคุ้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คนบดีคณะศึกษาศาสตร์
()

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณวีร์ บุญคุ้ม)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา)
.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ศิริสรหรือ)

61260903 : พัฒนศึกษา แบบ 2.1

คำสำคัญ : กลยุทธ์, กรมส่งเสริมการเรียนรู้ : สกร., การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นางสาว ขวาลา ไชยฤทธิ์: การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ 2) พัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และ 3) นำเสนอการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย 17 คน โดยคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยวิเคราะห์ SWOT Analysis ,TOWS Matrix ,PESTEL และ 7's ของ McKinsey ขั้นตอนที่ 2 จัดทำร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR 3 รอบ รอบ ตรวจสอบร่างกลยุทธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน และขั้นตอนที่ 3 นำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ โดยจัดประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการของสำนักงาน สกร. ยังมีความคาบเกี่ยวระหว่าง สำนักงาน กศน. เดิม สกร. มุ่งไปที่ สกร.ตำบลเป็นสำคัญ ดังนั้นจำเป็นต้องมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โครงสร้างของสำนักงานยังไม่มีความชัดเจน ส่งผลให้กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ยังขาดความชัดเจนเช่นเดียวกัน 2) กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย 3) ผลการนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาค

ตะวันออก จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีความคิดเป็นฉันทมติว่ากลยุทธ์ดังกล่าวมีความเหมาะสม
ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด

61260903 : Major DEVELOPMENT EDUCATION

Keyword : Strategy, Department of Learning, Non-Formal and Informal Education, Encouragement in Eastern Economic Corridor (EEC)

MISS Chawala CHAIYARID : Development of Learning Management Strategies for Learners in Non-formal and Informal Education of Thailand's Eastern Economic Corridor (EEC) Thesis advisor : Professor Narin Sungrugsa

This research is a policy study with three primary objectives. Firstly, it aimed to examine the fundamental information and analyze the environment to enhance the quality of learning management within the Office of Learning Promotion in the Eastern Economic Corridor (EEC). Secondly, it sought to develop strategies that would effectively promote the quality of learning management in this office. Lastly, the research intended to present the developed strategies for promoting quality learning management in the EEC. The research was conducted in three steps. The first step involved studying the current situation and identifying the learning management needs of the Office of Learning Promotion in the EEC. This was achieved using the TOWS Matrix process, which extends SWOT analysis by aligning internal and external factors. The second step focused on drafting strategies to enhance the quality of learning management. Finally, the third step involved presenting and certifying the proposed strategies, with a total of 30 stakeholders participating in the process.

The findings revealed several key points. First, the operations of the Office of the Non-Formal Education Commission (ONEC) overlap with those of the original Non-Formal Education Office, primarily focusing on the Sub-district Office of the Non-Formal Education Commission. This necessitates a unified direction, as the structure of the office remains ambiguous, leading to an unclear strategy for promoting quality learning management in the EEC. Second, the strategy to enhance quality learning management comprises a vision, mission, and five specific strategies: (1) promoting and developing learners' abilities to their full potential; (2) developing curricula and learning management formats in the region; (3) promoting proactive management; (4) increasing educational capacity; and (5) establishing mechanisms to foster network partnerships. Finally, the presentation and subsequent approval of these strategies by all relevant

parties resulted in a consensus that the proposed strategies are appropriate, feasible, and capable of being implemented effectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและการเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา และรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม อาจารย์กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และชี้แนวทางอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ในระหว่างการทำเนิงานวิจัย ติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอในทุกขั้นตอน ตลอดช่วยเสริมแรงใจให้ดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้น ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา ซึ่งได้ให้ความกรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์มีสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคม ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.กัญจน์โชติ สหพัฒนสมบัติ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้บริหารทุกระดับ ศึกษานิเทศก์ ครู ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชลบุรี และสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดระยอง หัวหน้างาน นักวิชาการ สำนักประเมินและรับรอง สำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์การมหาชน) และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีเจตนารมย์ในการพัฒนาการศึกษา รวมถึงขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.สมิทร สุวรรณ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ความรู้ แนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย และคณาจารย์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ แนะนำสั่งสอน และมอบประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณพ่อไพจิตร และคุณแม่อัญชลี ไชยฤทธิ์ ครอบครัวอันเป็นที่รัก และคนที่รักข้าพเจ้าทุก ๆ ท่าน ที่เป็นแรงผลักดัน คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุนส่งเสริมให้ประสบผลสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่บุพการี ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมทั้งผู้ที่เคารพรักทุก ๆ ท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

ชวลา ไชยฤทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2	12
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา	12
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	16
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	61
กรอบแนวคิดงานวิจัย	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
บทที่ 3	86

วิธีดำเนินการวิจัย	86
ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....	88
ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....	91
ขั้นตอนที่ 3 เพื่อนำข้อเสนอการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	97
บทที่ 4	100
ผลการวิจัย	100
ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการด้านข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	100
ส่วนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบและพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอ และรับรองกลยุทธ์ใน การส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....	150
ส่วนที่ 3 ผลการรับรองรูปแบบและกลยุทธ์ (Policy Meeting) การจัดสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทาง ปัญญา ในการจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขต พื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....	183
-- 204	
บทที่ 5	205
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	205
สรุปผลการวิจัย.....	206
อภิปรายผล.....	211
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	219
ภาคผนวก.....	230

ภาคผนวก ก	231
หนังสือเชิญผู้เข้าร่วมสัมมนากลุ่ม	231
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	231
ภาคผนวก ข	234
เครื่องมือวิจัย	234
รายการอ้างอิง	256
ประวัติผู้เขียน	258

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการพัฒนาทางการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ รวมถึงด้านคุณธรรม และจริยธรรม โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์เพื่อเป็นการสร้างคนดีไปสู่สังคม (ชวลิต โพธิ์นคร, 2560) การศึกษากับการพัฒนาประเทศ สามารถจำแนกได้เป็น 2 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาการศึกษา เป็นการพัฒนาระบบการศึกษา ในเรื่องของการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการศึกษาที่ใช้อยู่ให้ลดความสูญเปล่าลง ในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุงการดำเนินงานของระบบการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมให้มากขึ้น เป็นระบบที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น เพราะเมื่อผู้เรียนได้ศึกษาเล่าเรียนจากระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมเชื่อได้ว่าจะเป็นคนที่มีคุณภาพสามารถที่จะพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปได้ หรือไม่มีลักษณะที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา 2) การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง เช่น ผลิตคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้และทักษะในการที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

รัฐบาลจึงดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561–2580) นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 เป็นต้นมา รูปแบบการจัดทำแผนในการวางกรอบทิศทางพัฒนาประเทศได้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยมาตราที่ 65 ภายใต้อำนาจของนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน นำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ในการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมนั้นจึงมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษากับตลาดแรงงาน รวมถึง

ยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคนของประเทศ เพื่อประกอบการวางแผนในการพัฒนากำลังแรงงาน ที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งทีภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรมที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570), 2565)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้นเพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้รอบด้าน จะต้องพัฒนาการศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งในมิติด้านความมั่นคง มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงจากภายในภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศหลากหลายรูปแบบโดยที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่สำคัญหลายฉบับ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 เป็นต้น ซึ่งใน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570), 2566) กล่าวถึง การพัฒนาการศึกษา และการลดลงของประชากรวัยเรียนส่งผลให้ความจำเป็นของการขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณ ลดลงในภาพรวม และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็จะส่งผลผลิต ผลลัพธ์ และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน ประชาชน อย่างแท้จริงได้ จากการบังคับใช้กฎหมายในข้างต้นอยู่ในระดับที่น่า

พอใจในเชิงปริมาณ สำหรับในเชิงคุณภาพยังคงมีสภาพปัญหาปรากฏอยู่ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยและข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายในหลายประการ และจำเป็นต้องหาแนวทางการแก้ไขให้สามารถเกิดผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป อย่างไรก็ตามภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงระยะที่ผ่านมาได้ผลักดันให้เกิดกฎหมายฉบับใหม่ที่มีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อแนวทาง และกลไกการดำเนินการขับเคลื่อน และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มุ่งหวังจะพัฒนาอย่างรอบด้านของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงได้เกิดพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ขึ้นโดยการสนับสนุนของรัฐบาลผ่านนโยบาย EEC ทั้งการขยายสนามบิน การสนับสนุนให้อุตสาหกรรมทั้งห้าอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ซึ่งประกอบด้วย 5 อุตสาหกรรมหลัก พระราชบัญญัตินี้เป็นการทำงานบูรณาการเชิงพื้นที่ให้เป็นระบบ และสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันจะทำงานให้ประสบความสำเร็จผู้เรียนจึงต้องพัฒนาทักษะชีวิต เป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะคณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรมจะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสาร การให้ความร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ นอกจากนี้แล้วในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญควบคู่ไปด้วย ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) (วิจารณ์ พานิช, 2555) จะเห็นได้ว่าแนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นสมรรถนะทางสาย

อาชีพ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ มุ่งเน้นเชิงสหวิชาการ แต่บูรณาการไปพร้อมกับการจัดการศึกษาของไทยได้ 3 รูปแบบหลัก คือ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (2545)

โดยการศึกษาทั้ง 3 ระบบ เป็นวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งสามารถนำไปพัฒนาชีวิตและสังคม จึงต้องมีการผสมผสานการศึกษาทั้ง 3 ระบบเข้าด้วยกัน กล่าวคือ บุคคลหนึ่งต้องเรียนรู้การศึกษาตามอัธยาศัยตั้งแต่เกิดโดยการเลี้ยงดูจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และการเรียนรู้ การอยู่ร่วมในชุมชนรวมถึงการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นการพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และบริบทในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เนื่องด้วยปัจจุบันนี้สถานการณ์ความขัดแย้ง และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยซึ่งนับตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นในปี 2552-2561 เป็นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริการจัดการใหม่ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษาธิการในสมัยนั้นได้เห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการปฏิรูปการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อดำเนินจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม และให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย 2) โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้แล้วประเทศไทยยังต้องการ การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารให้มีประสิทธิภาพโปร่งใสและเป็นธรรม การกระจายงบประมาณที่เป็นธรรม ปฏิรูปการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบท ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมของประเทศ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการทำงาน ของผู้เรียนและมีคุณภาพที่ใช้งานได้ เช่น อาจจัดโครงการที่มุ่งพัฒนาครูอาจารย์ ผู้บริหารการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดี อยากเข้ามาเป็นครู และสร้างความมั่นใจ และมั่นคงในอาชีพครูมากขึ้นส่งเสริมแรงการสร้างควมพึงพอใจในการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนางานเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมที่เชื่อมโยง และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอน

ให้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชนให้มีทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้นำไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” การจัดการศึกษาในทุกระดับมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพของคน เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรมีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย 3 ประการ 1) คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 2) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผืนภักดีกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลงสืบเนื่องจากวิสัยทัศน์ในการเป็น Thailand 4.0 ซึ่งนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) นั้นดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (พ.ศ.2560 - 2564) เพื่อรองรับการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว โดยแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาตินั้นมีวิสัยทัศน์ คือ “มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาสู่สากล พัฒนากำลังคนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการทำงานที่หลากหลายกระจายโอกาสเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” โดยมีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม ในด้านมาตรฐานของคุณภาพอย่างทั่วถึงสามารถบรรลุขีดความสามารถ เพื่อศักยภาพที่จะก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต (แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ,2561) ซึ่งโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นจะมุ่งยกระดับเมือง ชุมชน คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม สู่ระดับมาตรฐานสากล และการพัฒนาเมืองแห่งการศึกษานานาชาติ

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) กลุ่มเป้าหมาย คือ คนทุกกลุ่มที่อยู่ในนอกระบบการศึกษา ได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ด้อยโอกาสในสังคม การศึกษานอกระบบเป็นการขยายโอกาสสำหรับที่เยาวชนและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ดูแลครอบครัว และมีข้อจำกัดมากมายในการเรียนรู้ ได้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ ดังนั้นทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมือนกับเด็ก เพราะมีหลายปัจจัยที่แตกต่างกัน เช่น ความคิดความอ่าน ประสบการณ์ ความพร้อม เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม นำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยยาศัยเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต มีภารกิจสำคัญที่มุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการศึกษาพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับ นอกจากนั้นยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาพื้นฐานนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาชุมชนและสังคมในที่สุด (สำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน, 2547) ซึ่งการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นเกี่ยวข้องกับพื้นฐานความคิดโดยมีปรัชญาสำคัญในการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หากจะพิจารณาถึงศึกษานอกระบบที่จัดในประเทศไทยแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองการพัฒนาศึกษาของประเทศไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (2560) ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาแห่งชาติในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมสนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการทำงานของกำลังคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สังคม และประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ที่จะนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการศึกษาที่สร้างความมั่นคงในชีวิตของประชาชนสังคมและประเทศชาติและการสร้างเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สืบเนื่องจากการกระทรวงศึกษาธิการมีแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มุ่งเน้นการพัฒนาศึกษาสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดี มีทักษะในการทำงานที่หลากหลาย กระจายโอกาสเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้ และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และวิถีชีวิตของผู้เรียนในทุกกลุ่มเป้าหมายสร้างความเข้มแข็งให้ระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ รวมไปถึงการจัดการแหล่งทุนทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มีคุณภาพหลากหลาย การให้บริการอย่างทั่วถึง (แผนปฏิบัติราชการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดส่งเสริมการเรียนรู้ มีความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายในด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อการประกอบอาชีพ ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพพื้นฐานที่รองรับเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่สามารถพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับฝีมือแรงงาน เพื่อส่งต่อให้ศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา รวมถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีเป้าหมายในการสร้างและพัฒนา ดังนี้ 1)พัฒนากลุ่มอาชีพพื้นฐานที่รองรับพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่สามารถพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับฝีมือแรงงานโดยศึกษาต่อในสถาบัน การอาชีวศึกษา 2)ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาระดับภาค และ 3)พัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพสอดคล้องกับแผนพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก (ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580, 2561)

ดังที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพการณ์ และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาค

ตะวันออก ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 โดยหวังว่าการวิจัยเชิงนโยบายนี้จะเป็ประโยชน์ไม่มากนักน้อยในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจใหม่ที่สำคััญให้มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม นำมาซึ่งการสร้างคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในอนาคตสืบไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการณ์และความต้องการในเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ว่าเป็นอย่างไรมีแนวทางอย่างไรบ้าง
2. ร่างกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วยอะไรบ้าง
3. นำเสนอและรับรองกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นด้วยอย่างไร และมีข้อเสนออะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการเพื่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
3. เพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ใช้วิธีการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เพื่อพัฒนากลยุทธ์ และส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศโดยผู้วิจัย กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลหลัก

หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากลยุทธ์การจัดการ เรียนรู้ของผู้เรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informations) ขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 17 คนหรือจนข้อมูลอิ่มตัว (Robert B.Textor,1995) ดังนี้ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญแบบเจาะจง (Purposive Selection) ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีประสบการณ์ และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนของสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน กลุ่มจังหวัด ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งมีคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งหรือ หลายข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

- 1.ผู้บริหารระดับจังหวัด
- 2.ผู้บริหารระดับอำเภอ
- 3.ศึกษานิเทศก์/ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 4.ข้าราชการครู/ครู กศน.ตำบล/ครู ผู้จัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการ เลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Selection) ใช้ Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) 17 คน (Robert B.Textor, 1995) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติในข้อใด ข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามเกณฑ์ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ ในเรื่องเกี่ยวกับการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ตัวแทนจากภาครัฐในการจัดการศึกษาสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ การทำงานด้านการจัดการศึกษาในสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ให้เป็นรูปธรรม
2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา/การจัดการศึกษา หรือศึกษาวิจัยด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
3. นักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) ประกอบด้วย กลุ่มผู้กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มผู้มีบทบาทสนับสนุน กลุ่มผู้รับประโยชน์ และกลุ่มนักวิชาการ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยไม่กำหนดสัดส่วนได้กลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง) รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” ได้ศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ทั้งนโยบายด้านการศึกษา แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาที่มีศักยภาพของประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รายงาน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 รวมถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อชนิดต่าง ๆ และผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการเชิงกลยุทธ์ แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่ออธิบายการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ 1 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษาที่ 2/2565 ถึงปีการศึกษาที่ 2/2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบโดยมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน ครอบคลุมทั้งด้านวิธีการ กระบวนการและบุคลากร มีทรัพยากรต่าง ๆ มีกระบวนการการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถพัฒนาตนเอง และถือผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการจัดการขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาวที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงบริบทขององค์การและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินงานตามพันธกิจ และเป้าหมายที่กำหนด

กลยุทธ์การส่งเสริมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ เพื่อมุ่งเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ให้เต็มศักยภาพ และเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้ชีวิตในแต่ละช่วงวัย เพื่อการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ

เขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตแผนพัฒนาเศรษฐกิจตามนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0

เขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หมายถึง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ในส่วนของ “พื้นที่ EEC” ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยช่วยให้ทราบถึงสภาพการณ์ ความต้องการในส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และการนำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากลยุทธ์ และการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สามารถนำกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลสำคัญ ประกอบการดำเนินงานในด้านการจัดการศึกษา หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และดูแลรับผิดชอบงานด้านการศึกษได้ทราบข้อมูลความต้องการด้านการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่เป็นข้อมูลทางวิชาการเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางและแผนการพัฒนากิจการศึกษารวมไปถึง เกิดการเพิ่มศักยภาพในการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย

4. นำผลการวิจัยไปกำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมจัดการการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ก่อให้เกิดการยอมรับกลยุทธ์ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การบูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการในรูปแบบการศึกษาอื่น ๆ ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยซึ่งผลการค้นคว้าข้อมูลดังกล่าวละเอียดตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา

การศึกษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ซึ่งการศึกษาเป็นเสมือนหนึ่งตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ การศึกษาจำเป็นต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อบริบทตามความต้องการในอนาคต เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้ การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการ สหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปธรรมให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและท้าทายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ และสนุกกับการเรียน การศึกษาไทยในปัจจุบันจึงมีการจัดการศึกษาอันเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ คือการพัฒนา “คน” เป็นหลัก คือการพัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคม ในหลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับปริญญาตรี เพื่อให้มีงานทำ โดยใช้ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ ประชากร การเมืองการปกครอง และคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลให้จัดระบบบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการรูปแบบใหม่โดยบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ(ประหยัด พิมพ์, 2560)

1.1 ความหมายของการศึกษา

ความหมายของการศึกษาตามหลักนิรุกติศาสตร์ตามหลักนิรุกติศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับคำและความหมายของคำนั้นคำว่า “การศึกษา” ซึ่งมาจากภาษาอังกฤษว่า “education” หากพิจารณาจากรากศัพท์เดิมซึ่งเป็นภาษา ละติน จะได้แนวทางเพื่อการพิจารณาเป็น 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. การศึกษา จึงหมายถึงการเลี้ยงดู ที่เด็ก ๆ เมื่อเกิดมาต้องได้ครบ การเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตตามจุดประสงค์ของผู้เลี้ยงดู ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางดีหรือร้ายก็ได้
2. ความหมายใน ประเด็นที่สองนี้ คือ เป็นการดึงหรือนำ สิ่งที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนออกมาให้ปรากฏ ซึ่งหมายถึงศักยภาพหรือ ความสามารถความถนัดบางสิ่งบางอย่างในตัวผู้เรียนนั่นเอง
3. รากศัพท์เดิมว่า “educatum” ซึ่งมีความหมายว่า “teaching” หรือ “training” หมายถึง การสอนหรือการฝึกอบรม ความหมายของรูปคำในประเด็นนี้ตรงกับสิ่งที่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ใช้กันในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งความหมายของการศึกษามีหลายความหมาย ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมาย การศึกษา หมายถึง การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล สังคม โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้ อบรม การสืบทอดทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ การสร้างสรรค์ จรรโลงความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การเล่าเรียนฝึกฝน และอบรม ทำให้งอกงาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2555) ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการที่สำคัญ ในการพัฒนา ความคิด ความรู้ ความสามารถ จิตใจ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล ตั้งแต่รากฐานชีวิต ไปทุกช่วงอายุต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกเหนือจากนี้แล้วยังมีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

Brown, Lou (2007) ให้ความหมายของการศึกษาว่า เครื่องมือที่ผู้ปกครองนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงนิสัยของมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

Kathy (2007) ให้ความหมายของการศึกษาว่า การปลูกฝังความเคารพนับถือในตัวเองบุคคลให้มีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และการพัฒนาสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์ให้มีความเจริญขึ้น มีความผสมผสานกลมกลืนในทุก ๆ ทาง

Garry,H & Chrystal,W (2010) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้หลายความหมาย ดังนี้ 1) การศึกษา คือ ชีวิต (education is life) การศึกษาไม่ใช่การเตรียมตัวเพื่อชีวิตในภายภาคหน้า แต่การศึกษากับชีวิตเป็นของคู่กัน ตราบใดที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่จะต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา 2)การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม (education is growth) คนที่ได้รับการศึกษาจะทำให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดี 3)การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (education is organizing for experience) เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ใหม่ๆ จะช่วยให้รู้จักการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม 4)การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคม (education is social process) เป็นการถ่ายทอดความรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง นอกจากนี้แล้ว

Hallinger, E (2009) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ถึง 4 ประการ อันได้แก่ ประการที่หนึ่ง การศึกษา คือ กระบวนการที่ทำให้บุคคลพัฒนา เจริญงอกงามทางด้านความสามารถ เจตคติ และมีค่านิยมที่ดีต่อสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ ประการที่สอง การศึกษา คือ การบวนการทางสังคม ซึ่งบุคคลได้กำหนดให้ปฏิบัติตามสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้เลือกสรรและควบคุมไว้ เพื่อให้แต่ละคนพัฒนาความสามารถให้มีประสิทธิภาพการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประการที่สาม การศึกษา คือ วิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย จิตวิทยาการศึกษา ปรัชญาการศึกษา ประวัติการศึกษา หลักสูตร ตลอดจนการนิเทศการศึกษา การบริหาร ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ดีก่อให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพครู และประการที่สี่ การศึกษา คือ ศิลปะเป็นวิถีอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้ จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ ซึ่งนอกเหนือจากนักคิดชาวต่างประเทศแล้ว นักวิชาการไทยก็ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้อีกหลายท่านได้แก่

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2552) ให้ความหมายของการศึกษาว่า ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านความรู้ ความขยัน ความประพฤติ ความคิด ความรับผิดชอบ ประหยัด ซื่อสัตย์ เป็นช่องทางของการประกอบอาชีพ ภูมิใจในบรรพบุรุษของตน ทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานเป็นทีมได้ มีความเป็นประชาธิปไตย

ศรวณีย์ กิจเดช (2558) ให้ความหมายของการศึกษาว่า กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในสังคม ความเชื่อ ความรู้ ความคิด ค่านิยม ที่ถ่ายทอดผ่านระบบการศึกษาผ่านสื่อมวลชน และสภาพแวดล้อมอื่นของสังคม มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การศึกษามีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคม และในขณะเดียวกันการพัฒนาสังคมมีผลกระทบต่อการศึกษาด้วยเช่นกัน

สัทกร วงศ์สงคราม (2561) ให้ความหมายของการศึกษาว่า กระบวนการทางสังคม เลือกสรร และควบคุมสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเพื่อพัฒนาคนทางด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยมคุณธรรม บุคลิกภาพ ตลอดจนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่ดีและได้รับการยกย่อง ยอมรับจากสังคมที่ตนเองอยู่

จากแนวคิดการให้ความหมายของการศึกษาที่กล่าวมานั้นอาจสรุปได้ว่า การศึกษา หมายถึง เครื่องมือ หรือกระบวนการทางสังคมที่สำคัญในการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน ทั้งตนเองเพื่อเป็นที่ยอมรับ การอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนารากฐานของชีวิตให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.2 ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งที่มนุษย์เรานั้นควรมี และมันเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น ซึ่งสำคัญมากในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้การศึกษานั้นสามารถใช้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิต เริ่มตั้งแต่เกิดมาแต่การศึกษาและเรียนรู้จริง ๆ นั้นจะเริ่มก็ต่อเมื่อเราเริ่มมีพัฒนาการถึงวัยที่เรียนรู้หลังจากที่เกิดมานั้น และตลอดชีวิตเราจะต้องเรียนรู้ไปตลอดมันจึงทำให้การศึกษาที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเราคนเราทุกคน การศึกษาเพื่อที่จะได้เรียนรู้ในชีวิตประจำวันเพราะการศึกษาช่วยให้เรารู้ว่าเราควรพัฒนาตัวเองเพื่อที่จะใช้ชีวิตให้เหมาะสมและเข้ากับคนอื่นได้ และไม่เป็นภาระของสังคม การศึกษานอกจากจะช่วยให้มีความรู้แล้วยังช่วยให้รู้จักเข้าสังคมและพัฒนาตัวเองเพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในหลายๆ ด้านจะได้พัฒนาบุคคล และประเทศชาติต่อไป การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม (สศช, 2562) เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถสนองตอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ซึ่งประเทศที่ต้องการความก้าวหน้าต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือ สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและมีปัญหาเกี่ยวกับกำลังคนที่จะตอบสนองนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างมาก อันสืบเนื่องมาจากระบบและวิธีการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถสร้างและกระจายโอกาส รวมทั้งคุณภาพการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคอุตสาหกรรมที่ผ่านมาและการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ดังนั้นระบบการศึกษาของประเทศไทยจึงถูกท้าทายจากแรงผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมค่อนข้างมาก

มหาวิทยาลัยพระมงกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ศูนย์การศึกษาอุบลราชธานี (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาเปรียบประดุจเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งหากสังคมหรือประเทศใดประชาชนโดยเฉลี่ยมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำสังคมหรือประเทศนั้นก็จะด้อยการพัฒนามากว่าสังคมหรือประเทศที่ประชาชนโดยเฉลี่ยมีการศึกษาอยู่ในระดับสูง

ดังนั้นกล่าวได้ว่าการศึกษเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการที่จะสร้างสรรค์และ พัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และวิกฤตการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างหนักรุนแรง ทำให้โลก ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไปอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยี และการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยทักษะที่จำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีในปัจจุบัน ทั้งผู้เรียน ครู และผู้บริหารการศึกษา มีความจำเป็นที่ต้องมีทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ซึ่งวิกฤตการณ์ต่าง ๆ นั้นมีผลกระทบทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมของทุกประเทศทั่วโลก แต่เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโลกให้ถึงกันได้อย่างรวดเร็ว และการศึกษานั้นเป็นเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน (UNESCO, 2011 cited in Office of education council, 2014) โดยการจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้นต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยส่งเสริมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) มีนักวิชาการได้สรุปยุคการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาไทยไว้ ดังนี้

วุฒิชัย มูลศิลป์ (2559) ได้สรุปการศึกษาไทย ออกเป็นยุคสมัยนิยม โดยจำแนกยุคสมัยแห่งศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนี้

การศึกษาไทย 1.0 คือ เป็นยุคการศึกษาเพื่อสร้างนักปกครอง เป็นการศึกษาสำหรับชนชั้นสูงในสังคม โดยมีการจัดการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการบุตรหลานชนชั้นปกครอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นนักปกครองในรุ่นต่อไป การศึกษาในยุคนี้ไม่แพร่หลาย มีการจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

รูปแบบการจัดการศึกษาเป็นแบบบอกความรู้จากผู้สอน ถ้าผู้สอนไม่มีอะไรจะสอนแล้วถือว่าสำเร็จการศึกษา

การศึกษาไทย 2.0 คือ เป็นยุคแห่งการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างขึ้น ผิดจากการจัดการศึกษาในยุค 1.0 ไม่สามารถผลิตกำลังคนได้ทันต่อความต้องการในการบริหารราชการบ้านเมือง ทำให้ชนชั้นปกครองต้องแก้ปัญหาด้วยการจัดให้มีการศึกษาสำหรับลูกหลานขุนนางชั้นสูง เพื่อผลิตกำลังคนป้อนเข้าสู่ระบบราชการ ที่นับวันจะขยายขอบเขตงานเพิ่มมากขึ้น ตามความเจริญและขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในยุคนั้น รูปแบบการจัดการศึกษาเริ่มมีระบบโรงเรียน แต่ยังเป็นการเรียนแบบบอกความรู้จากผู้สอนอยู่เช่นเดิม

การศึกษาไทย 3.0 คือ ยุคนี้เป็นยุคที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศกำลังพัฒนา ที่พึ่งพาอุตสาหกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นเหตุให้การศึกษายุคนี้ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม เกิดการทำซ้ำแบบเดิมอย่างมโหฬาร เป็นเหตุให้เกิดความตกต่ำของบัณฑิตในทุกระดับ ทุกสถาบันการผลิต โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น เป็นแบบทางการเหมือนสายพานการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม

การศึกษาไทย 4.0 คือ การศึกษาในยุคนี้เป็นการศึกษา เพื่อการสร้างนวัตกรรม เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน เป็นการศึกษาเพื่อสังคม ที่คนที่ได้รับการศึกษานั้นต้องหันมาช่วยเหลือสังคมอย่างจริงจัง และกว้างขวาง โดยที่ไม่ใช่การศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ใด วัตถุประสงค์หนึ่งดังเช่นที่ผ่านมา และการจัดการศึกษาต้องบูรณาการทั้งศาสตร์และศิลป์ ชีวิต และเทคโนโลยีเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อสร้างคนที่สังคมต้องการได้ในทุกมิติ และมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

ดังจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในประเทศไทยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตามบริบทการเปลี่ยนแปลงตามยุค และการพัฒนาของนวัตกรรม นับตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 1 จนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาให้เทียบเท่าระดับสากลทั้งในด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อีระเกียรติ เจริญศิลป์ (2559) กล่าวว่า การศึกษาในยุค Thailand 4.0 คือ การสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ในขณะเดียวกัน Thailand 4.0 คือ การพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย มีรายได้มากขึ้น และก้าวพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ และต้องสามารถติดต่อกับนานาชาติได้ด้วย ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้กับเด็กไทย ได้ก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมในหลายด้าน เช่นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารกับนานาชาติ ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือ และการค้าขาย นอกจากนี้แล้ว สุดปฐพี เวียงสี (2559) กล่าวว่า ประเทศไทย 4.0 เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นใน

การขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา การปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิดประชารัฐที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในประเทศและระดับโลก การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งต้องเริ่มฝึกทักษะตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย กัจจร ตติยภว (2559) อติตปตัตถะทรวทศีกษาธิการ กล่าว่าว่าการจัดการศึกษาในระดับประถมโดยเฉพาะปฐมวัย จะต้องฝึกใช้ทักษะการคิดมากกว่าการใช้ความจำ รวมถึงสามารถที่จะคิดวิเคราะห์หมีเหตุมีผล สามารถที่จะเข้าใจ เรียนรู้ได้ถูกทิศถูกทาง และต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมไปถึงการที่มีครูที่เก่ง คือ สามารถสร้างนักเรียนที่เก่ง ไม่ได้เป็นครูที่มีความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะครูเป็นรากฐานสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ที่จะต้องแสวงหาความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมนวัตกรรม ทั้งนี้ การศึกษาไทย 4.0 จึงต้องจัดการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่ประถม มัธยม อาชีวศึกษา ไปจนถึงอุดมศึกษา โดยงานวิจัยต่าง ๆ ของอุดมศึกษาต้องเอามาใช้ได้จริง เพราะอุดมศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการขึ้นำสังคม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันนั้นจะเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม คือการสร้างทักษะตั้งแต่ระดับผู้บริหาร ครู และส่งผลต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักคือการพัฒนาคน โดยเน้นให้มีความรู้คู่คุณธรรม พร้อมมีทักษะต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ อย่างรอบด้านของผู้เรียน โดยมีเทคโนโลยีมาช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพและพัฒนากิจการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.2 ความหมายของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้นทักษะที่มีแนวโน้มความต้องการมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ทักษะการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล วิทยาศาสตร์ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง (Coding) รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม (Non-Cognitive/Soft Skills) หรือทักษะมนุษย์ อาทิ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ ในทางกลับกันทักษะ หรือลักษณะงานที่สามารถถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีจะมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการลดน้อยลง ยกเว้นในภาคการผลิตบางส่วนซึ่งสามารถใช้แรงงานต่างดาวที่มีค่าแรงต่ำ และอาจลดแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้เทคโนโลยีดิจิทัลยังมีบทบาทสำคัญในการขยายโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ที่ไม่จำกัด การศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่น่าไปสู่การพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนพัฒนา มนุษย์ให้มีคุณภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและผู้เรียนจึงเป็นโจทย์สำคัญในยุคปัจจุบัน จึงมีนักวิชาการนักคิดได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาไว้มากมาย ดังนี้

ดุขฎฐิ โยเหลา และคณะ (2557) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบการจัดการศึกษาในทุก ๆ ด้าน จากที่เป็นอยู่เพื่อให้สามารถนำไปสู่ผลผลิตคุณภาพคุณภาพหรือเป้าหมายของการศึกษาได้ตามที่ประสงค์ มีแผนดำเนินการ และมีการผลักดันอย่างจริงจัง

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ คนที่มีคุณภาพจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจ และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือความสำเร็จในชีวิต ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน

เนาวรัตน์ นาคพงษ์ และคณะ (2555) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ สังคม ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และขัดเกลาเชิงสังคม

อัครา เอิบสุขศิริ (2556) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต้องมีความสมดุลพอดีระหว่างการเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข จะต้องคิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม ศีลธรรม อุดมคติ ควบคุมอารมณ์และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบโดยมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน ครอบคลุมทั้งด้านวิธีการ กระบวนการและบุคลากร มีทรัพยากรต่าง ๆ มีกระบวนการการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถพัฒนาตนเอง และถือผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ความสำคัญของการจัดการศึกษา

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัยภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติที่ผ่านมาประเทศไทยได้ส่งเสริมสนับสนุนงานด้านการศึกษาให้เด็ก เยาวชน ประชาชน ให้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม สนับสนุนการก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงระยะที่ผ่านมาได้ผลักดันให้เกิดกฎหมายฉบับใหม่ที่มีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อแนวทาง และกลไกการดำเนินการขับเคลื่อน และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของประเทศในอนาคต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการปกครองประเทศที่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าปัญหา และวิกฤติการณ์ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของประเทศชาติจำเป็นต้องป้องกัน และแก้ไขด้วย “การปฏิรูปการศึกษา” การบังคับใช้กฎหมาย และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมจริยธรรม ในมาตราข้อกฎหมายที่ 50 (4) และมาตราที่ 54 โดยบังคับใช้ในการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษา และการเข้ารับบริการการศึกษาของประชาชน ว่าด้วยการจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชนคนไทย โดยใช้ระยะเวลา 12 ปี รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ซึ่งมีองค์กร และนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงความสำคัญและความหมายของการศึกษาไว้น่าสนใจ ดังนี้

รุ่งฤดี โชติวิเชียร และคณะ (2558) กล่าวว่าความสำคัญของการจัดการศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนกสนพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของชาติ

สุนีย์ ภูพันธ์ (2558) กล่าวว่าความสำคัญของการจัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ในการพัฒนาการเรียนรู้ต้องควบคู่กับกระบวนการคิด และการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในอนาคตต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวว่าความสำคัญของการจัดการศึกษา หมายถึง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมี

ความสำคัญมากที่สุด ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาช่วยปรับเปลี่ยนและพัฒนาคนให้เป็นคนดี เป็นคนมีความรู้และมีทักษะตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

กล่าวสรุปได้ว่า การจัดการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักพึ่งตนเองได้ เรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.4 รูปแบบของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษามีการแบ่งระดับชั้นทางการศึกษาออกเป็นชั้นๆ มีกฎหมายบังคับให้ประชาชนไทยทุกคนต้องจบการศึกษาภาคบังคับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ

1.การศึกษาในระบบ (Formal education) เป็นการศึกษาที่ระบบแบบแผน วัตถุประสงค์ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการที่แน่นอนโดยมีจุดประสงค์หลักที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถการศึกษาในระบบจะมีโครงสร้างเป็นลำดับขั้น แบ่งระดับการศึกษาตามอายุของผู้เรียน มีสถานที่เรียน หลักสูตรและเวลาเรียนที่แน่นอน มีการวัดผลและประเมินผลไปตามเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา มีการจัดการศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย การศึกษาในระบบ มี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.การศึกษานอกระบบ (Non – Formal education) เป็นการศึกษาที่จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของคนให้สามารถพัฒนาตนเอง รวมถึง พัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม โดยจะมีการจัดรูปแบบวิธีการเรียนการสอน การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย วิธีการจัดการจึงมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3.การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) เป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตที่เกิดจาก การฝึกฝน ทักษะ ทักษะคิดและเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

3.1 การเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน เช่น การประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่ต้องใช้เวลาสะสมจนเกิดความรู้ และความชำนาญในด้านอาชีพนั้น ๆ

3.2 การศึกษาจากกระบวนการทางสังคม จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2546) กล่าวว่า การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

2.5 เป้าหมายของการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลุกฝังแนวความคิด และความรู้ให้กับเยาวชนพลเมืองโดยรวมที่เป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว ซึ่งการออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาในทุกด้าน อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างความมั่นคงและขีดความสามารถ การพัฒนาเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม การปรับสมดุลการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเพื่อการสร้างสังคมแห่งคุณธรรม และสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรม โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายของการพัฒนาที่เป็นภารกิจสำคัญในการจัดระบบทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษา 4.0 ที่ตอบโจทย์ความเป็นพลวัตแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็ง การพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทยยุค 4.0 อย่าง “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

นั้น การศึกษาตามอัธยาศัย ไม่ใช่ของใหม่แต่เป็นการศึกษาที่มีมาตั้งแต่มนุษย์เกิดขึ้นในโลกดั่งนั้น มนุษย์จึงเรียนรู้จากธรรมชาติ เช่น ในสังคมเกษตรกรรมมนุษย์เรียนรู้การหนีภัยจากธรรมชาติ เรียนรู้ การหาอาหาร เรียนรู้การทำสวนครัวจากพ่อแม่ หรือสมาชิกในครอบครัว แต่ในสังคม อุตสาหกรรม มนุษย์เรียนรู้มากขึ้นจากการติดต่อค้าขาย การอ่านการเขียน การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ ในปัจจุบัน สังคมมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้ต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา

ประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักของการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี บูรณาการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ ในการจัดทำนั้นได้ทำการศึกษาสภาพการณ์ และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ด้านความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและโลก การเปลี่ยนแปลงโดยโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยุค 4.0 และนำผลการติดตาม ประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 – 2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็น ที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพทางการศึกษาประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนา การศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา ทั้งที่เกิดจากปัญหาของระบบการศึกษาและจากสภาพการณ์โลกที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การพัฒนา การศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการทางพัฒนา รวมทั้งโครงการเร่งด่วนที่สำคัญ และการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ได้แก่

1. ความจำเป็นการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ประเทศไทยประสบความสำเร็จหลายด้าน และหลายด้านจำเป็นต้องแก้ไขระยะต่อไป ประกอบด้วย ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา

2. แนวคิดการจัดการ ประกอบด้วยหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมกันและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development

Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายนอก (Local Issues) เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย ฯลฯ เป็นต้น โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัดและยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการการศึกษา 4 ประการ คือ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี การร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำประเทศไทยก้าวหน้าข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา

5 ประการ คือ

1. ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง
2. ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม
3. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพ
4. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย
5. ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่พลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง

ในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัตินั้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ แนวทางการขับเคลื่อนแผนการศึกษาชาติสู่การปฏิบัติ โดยจะต้องสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วน เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษา

2.6 การจัดการศึกษาในยุค New Normal

2.6.1 ความหมาย New Normal

ลักษณะการเรียนรู้ในยุค New normal หลายคนอาจจะเข้าใจว่า เป็นการเรียนการสอนออนไลน์ แต่จริง ๆ แล้วไม่ใช่การเรียนการสอนออนไลน์อย่างที่หลายคนเข้าใจเท่านั้น แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มี Platform และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างสูงสุดในการเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกและเห็นคุณค่าที่แท้จริงของการเรียนรู้ ผู้สอนทำหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดหลักความปลอดภัยสูงสุดของผู้เรียนและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำงานเดี่ยวเพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้เฉพาะด้านที่สนใจ การทำงานกลุ่มผ่าน Platform ต่าง ๆ ทั้งกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันเอง และทำงานร่วมกับชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะชีวิต และอาชีพ การเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนในรูปแบบต่าง ๆ การนำเสนองานทั้งต่อผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงผู้ประกอบการภายนอกเพื่อต่อยอดทักษะสารสนเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งยังมีการวางเครือข่ายสำหรับการทำงานในอนาคตให้กับผู้เรียน และที่สำคัญการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีได้ใช้เพียงข้อสอบเท่านั้น หากแต่ยังวัดจากตัวกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือทำเอง และเป็นการให้คะแนนที่มีสัดส่วนทั้งจากผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน ชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ผู้ประกอบการจากภายนอก เพื่อเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ความสำเร็จและคุณภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริงคำว่า New Normal ราชบัณฑิตยสภา (2563) บัญญัติศัพท์ "New normal" หมายถึง ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยเขียนทับศัพท์ว่า "นิวนอร์มัล" ที่กำลังเป็นคำพาดหัวยอดนิยมบนโลกออนไลน์ การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหลากหลายมิติของคนทั่วโลก ตั้งแต่การทำงาน การรักษาสุขภาพ รวมถึงการศึกษาเองก็ต้องเผชิญกับภาวะของการปรับตัวครั้งใหญ่เช่นเดียวกัน และการเรียนรู้แบบออนไลน์กำลังจะกลายเป็นความปกติใหม่ของสังคมไทยมากขึ้น และการเรียนรู้แบบออนไลน์ก็ไม่ใช่แค่การสอนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มเท่านั้น แต่การเรียนรู้วิถีใหม่นี้ยังมีอีกหลายมิติให้เราต้องทำความเข้าใจ

นอกจากนี้แล้ว อำนาจ ทาปโน,พระครูโกวิทบุญเขต และพิมพ์พร แสนคำหล้า (2564) กล่าวถึง New normal ว่า เป็นการดำเนินชีวิตใหม่ในสังคมเก่า บนพื้นฐานของการปรับตัวภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ดังนี้ 1)การดำเนินชีวิตแบบใหม่วิถีชีวิตใหม่ต้องใส่หน้ากากอนามัย ต้องเว้นระยะห่างต้องหมั่นล้างมือบ่อย ๆ ต้องใช้แอปพลิเคชัน ต้องสแกนคิวอาร์โค้ดจนเกิดมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตมากขึ้น นอกจากอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยภาพรวม 2) ในสังคมเก่าลักษณะการอยู่ร่วมกันบนโลกใบเดิมภายใต้โครงสร้างทางสังคมเดิมในระดับครอบครัว ชุมชน องค์กร เมือง ประเทศ และโลกในรูปแบบของการ

ติดต่อสื่อสารกันแบบไร้พรมแดนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและรูปแบบของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และ 3) มีการปรับตัวพัฒนารูปแบบ และระบบกลไกในการจัดการสังคมยุค New Normal ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน และเปลี่ยนแปลงด้วยกระบวนการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมทางสังคมให้สังคมสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้และจัดการตนเองบนพื้นฐานต้นทุนที่มีอยู่ของสังคม ซึ่งปัจจุบันสำนักงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ได้ยกระดับจาก “สำนักงาน กศน.” สู่การเป็น “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” ตาม พระราชบัญญัติการส่งเสริมการเรียนรู้ ปี 2566 มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และ 3) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ

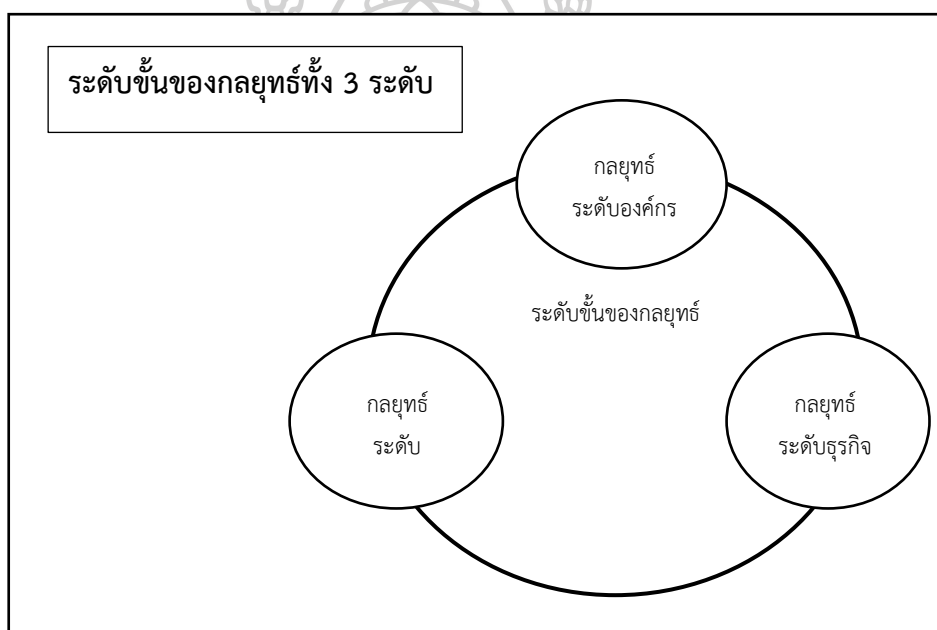
พระราชบัญญัติการส่งเสริมการเรียนรู้ ปี 2566 นั้นมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก มีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น ผ่านการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก ได้แก่ รัฐ เอกชน และท้องถิ่นพระราชบัญญัติการส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ฉบับนี้ ถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนคนไทยทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดไปจนเสียชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส จะสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งจุดเด่นของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเดิม จัดตั้งเป็น “ศูนย์การเรียนรู้” ที่จะขยายตัวรองรับทุกพื้นที่ ตอบโจทย์ความต้องการของคนยุคใหม่ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มทักษะชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ดังนั้น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ จึงเป็นหน่วยงานที่ต้องมีการปรับตัวให้ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กล่าวได้ว่าในปัจจุบันการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ปรับตัวและยกระดับการดำเนินงานที่จะขยายตัวรองรับทุกพื้นที่ ตอบโจทย์ความต้องการของคนยุคใหม่ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มทักษะชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์

ปัจจุบันปัจจัย และเงื่อนไขต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้นทุกสิ่งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ส่วนในภาครัฐต้องพยายามปรับปรุงการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้อง ตามเป้าหมายการดำเนินงานให้ได้มากที่สุดเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการบริหารองค์กรในทุกวันนี้ การจัดการกลยุทธ์เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดในการทำธุรกิจเพื่อให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้ตามเป้าหมายและกรอบเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถแบ่งออกมาได้เป็น 3 ระดับของการออกแบบกลยุทธ์ได้แก่ กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับธุรกิจ และกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ โดยแต่ละระดับจะใช้สำหรับการวางแผนในแต่ละส่วน เพื่อให้ครอบคลุมกับการทำงานของทั้งองค์กร การสร้างกลยุทธ์ที่ดีในปี 2021 คือการช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ขับเคลื่อนการเติบโตโดยการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จ และผสานความเชี่ยวชาญในท้องถิ่นเข้ากับเครื่องมือเทคโนโลยี พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการปรับปรุงเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ซึ่งกลยุทธ์ 3 ระดับสามารถอธิบายได้ด้วยแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ระดับชั้นของกลยุทธ์ (Bluebik (ออนไลน์),2564)

จากแผนภาพสามารถอธิบายได้ดังนี้

ระดับที่ 1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategy)

คือการมองภาพรวมเพื่อกำหนดเป้าหมายหลักขององค์กรและทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบด้วยกันได้แก่

Growth – กลยุทธ์เพื่อเน้นการเติบโตด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การขยายตลาด การร่วมพันธมิตร เป็นต้น

Stability – กลยุทธ์แบบคงตัวที่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงหรือลงทุนอะไรเพิ่มเติม แต่พยายามรักษามาตรฐานผลการดำเนินงานให้คงที่

Retrenchment – กลยุทธ์แบบหดตัว ซึ่งมักจะพบในกลุ่มบริษัทที่มีความต้องการที่ลดลง อาทิ กลุ่มธนาคารเมื่อมีการเข้ามาของ FinTech ทำให้สาขาส่วนใหญ่จำเป็นต้องปิดตัวลงและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น

ระดับที่ 2 กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy)

การสร้างจุดแข็งทางการแข่งขันในธุรกิจเพื่อที่จะให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้ตามเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจที่สำคัญเกี่ยวกับวิธีการเติบโต การสร้างธุรกิจหลักใหม่ การระบุเครื่องมือใหม่ ของการทำงาน การจัดสรรทรัพยากรและการบรรลุประสิทธิภาพด้านต้นทุน ซึ่งจะพบบ่อยครั้งได้แก่ 5 กลยุทธ์ดังนี้

Cost Leadership – กลยุทธ์สร้างราคาต้นทุนที่ต่ำกว่า เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้ในราคาที่ถูกลงกว่าคู่แข่งในตลาด และก้าวเป็นผู้ที่สามารถกำหนดราคาสินค้าในตลาดได้

Differentiation – กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง ด้วยการหา Positioning ใหม่ขององค์กร ที่ยังไม่มีคู่แข่งอยู่หรือลงไปเล่นด้วยมากนัก เพื่อให้ดึงดูดความสนใจและเจ้ากลุ่มลูกค้าใหม่ได้

Customer Centric – กลยุทธ์การปรับตัวตามความต้องการของลูกค้าผ่านการเอาลูกค้าเป็นที่ตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการคิดค้นผลิตภัณฑ์หรือออกแบบบริการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อยู่เสมอ

Niche Market – กลยุทธ์การเจาะตลาดเฉพาะกลุ่มด้วยการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่มีความเฉพาะ ไม่จำเป็นต้องขายทุกคนบนโลก แต่เลือกเฉพาะกลุ่ม ซึ่งข้อดีคือจะทำให้องค์กรของเรามีเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้อย่างชัดเจน และไม่จำเป็นต้องแข่งกับองค์กรอื่นมากนัก

Cost Focus – กลยุทธ์ที่เป็นการประยุกต์รวมกันของ Cost Leadership และ Niche market ที่เน้นขายให้กับกลุ่มที่เฉพาะเจาะจงกว่าในต้นทุนที่ต่ำ เช่น สายการบินราคาประหยัดสำหรับนักศึกษา

ระดับที่ 3 กลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ (Operational Strategy)

การพัฒนาการทำงานของภายในองค์กรเพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความเร็ว ประสิทธิภาพและการบริหารต้นทุน รวมไปถึงการระบุและจัดลำดับความสำคัญของการริเริ่มการปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดความพร้อมขององค์กร ซึ่งกลยุทธ์ระดับนี้จะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละหน้าที่ เช่น

Implementation (ฝ่ายปฏิบัติการ) – กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาสายผ่านการผลิตให้ได้ผลผลิตที่รวดเร็วควบคู่ไปกับคุณภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการจัดลำดับความสำคัญ การพัฒนาความคิดริเริ่มการเปลี่ยนแปลง และการวางแผนพัฒนาการเปลี่ยนแปลง

Marketing (การตลาด) – กลยุทธ์เพื่อการวางแผน Brand positioning และ Brand identity เพื่อให้เป็น Top-of-mind ในตลาด รวมถึงการบริหารค่าใช้จ่ายให้คุ้มค่ากับการลงทุน (Return on Investment)

Financial (การเงิน) – กลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการกระแสเงินสดซึ่งเปรียบเสมือนกับเส้นเลือดของธุรกิจอย่างไรให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการมองหาโอกาสของแหล่งเงินทุน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น

แนวคิด 7's McKinsey 7S model

แนวคิดนี้ถูกพัฒนาโดย McKinsey บริษัทที่ปรึกษาระดับโลก เป็นกรอบการทำงานสำหรับการวิเคราะห์และปรับปรุงองค์กร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ กลยุทธ์ โครงสร้างระบบ รูปแบบ ค่านิยมร่วม ทักษะ และพนักงาน องค์ประกอบเหล่านี้พึ่งพากัน และสอดคล้องกันเพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยภายในทั้ง 7 ประการของแนวคิด 7s McKinsey Framework ในแต่ละส่วนเบื้องต้นมีความหมาย ดังนี้ (Kris Piroj, 2018)

Strategy (กลยุทธ์) การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโดยมีเป้าหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่ง ซึ่งการวางแผนเปรียบเสมือนการวางแผนเส้นทางไปสู่จุดหมายในการวิเคราะห์ 7S McKinsey จึงควรพิจารณาว่าองค์กรมีกลยุทธ์ที่ชัดเจนหรือไม่ ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานหรือเป้าหมายที่ต้องการ ตลอดจนความสอดคล้องของกลยุทธ์ระหว่างกลยุทธ์ และระหว่างกลยุทธ์กับปัจจัยภายในอื่นถ้าหากมี ก็ต้องตั้งคำถามต่อว่ากลยุทธ์ดังกล่าวช่วยให้เราไปถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ได้จริงหรือไม่ หรือกลยุทธ์ดังกล่าวสามารถช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไรบ้าง รวมทั้งมีการปฏิบัติตามกลยุทธ์นั้นอยู่จริงหรือไม่

Structure (โครงสร้าง) โครงสร้างองค์กร เป็นความสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่ของบุคลากรภายในองค์กร เช่น การรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจของผู้บริหาร และลำดับชั้นในการสั่งการโครงสร้างองค์กรค่อนข้างจะมีผลกับกลยุทธ์โดยตรง (การที่กลยุทธ์บางอย่างทำไม่ได้หรือไม่ประสบความสำเร็จจริง บางครั้งเป็นเพราะติดที่โครงสร้างองค์กร) ดังนั้นโครงสร้างองค์กรจึงควรมีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์ เช่น องค์กรที่มุ่งเน้นความแปลกใหม่ อาจไม่เหมาะกับการรวมอำนาจผู้บริหารซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับไอเดียใหม่ ๆ ได้อย่างล่าช้าในการวิเคราะห์ 7S McKinsey ลำดับแรกจึงควรพิจารณาว่าโครงสร้างองค์กรมีลักษณะอย่างไร มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างไร และขอบเขตความรับผิดชอบเป็นอย่างไร

Style (รูปแบบ) กระบวนการและลำดับชั้นในการทำงานที่ต้องเป็นระบบที่สอดคล้องกัน (เข้ากัน) ตลอดจนระบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานภายในองค์กรโดย System (ระบบ) ในที่นี้มีความหมายรวมถึงตั้งแต่ ขั้นตอนการทำงาน กระบวนการตรวจสอบ มาตรการการปรับปรุงพัฒนา มาตรการความปลอดภัย ระบบที่เกี่ยวข้องกับงาน ตลอดจนซอฟต์แวร์ที่ใช้ในกระบวนการทำงาน และ

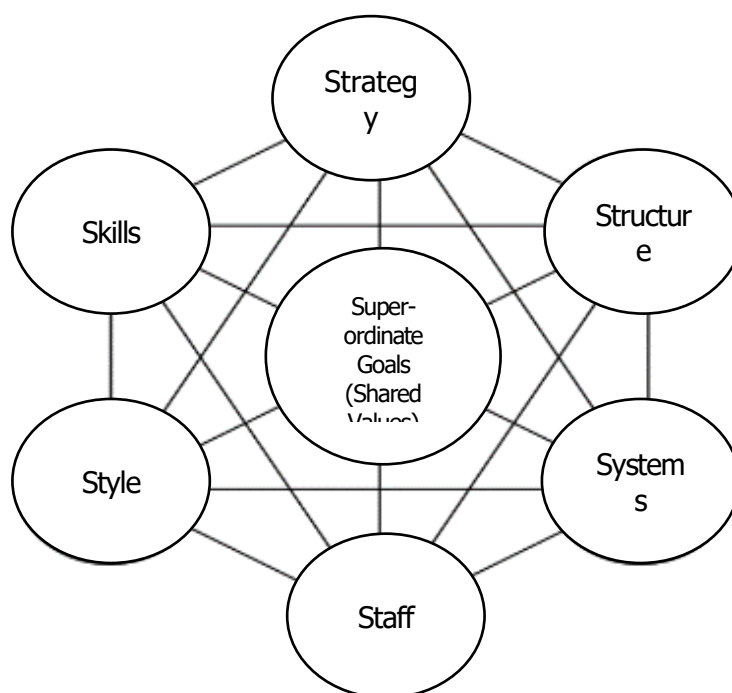
ระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนธุรกิจระบบการทำงานที่ดีควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะกับกลยุทธ์และโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง

Staff (บุคคล) รูปแบบการบริหาร หรือ Style ในการบริหารจัดการของผู้บริหาร และวิธีการเป็นผู้นำของผู้บริหาร เนื่องจาก ผู้นำเป็นผู้ถ่ายทอดนโยบายและการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ รูปแบบในการบริหารงานจึงควรจะสอดคล้องกับด้านอื่น ๆ อีก 6 ด้าน เช่น หากโครงสร้างองค์กรเป็นแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) ผู้นำควรกระจายอำนาจการตัดสินใจและลดการรวมการตัดสินใจเอาไว้ที่ตนเพียงคนเดียว เพื่อให้โครงสร้างองค์กรแบบกระจายอำนาจเกิดขึ้นได้จริง

Skill (ทักษะ) หมายถึง ทักษะ ความโดดเด่น ความเชี่ยวชาญในการผลิต/การขาย/การให้บริการขององค์กรอะไรคือความเชี่ยวชาญ หรือทักษะที่เป็นลักษณะเด่นขององค์กร ในขณะที่องค์กรมีพนักงานที่มีทักษะที่จำเป็นเหล่านั้นอยู่น้อยแค่ไหน องค์กรวิธีการอย่างไรในการคัดเลือกหรือค้นหาบุคลากรที่ตรงกับทักษะ ความโดดเด่น และความเชี่ยวชาญที่องค์กร ที่ควรจะเป็น

Shared Value (ค่านิยมร่วม) ค่านิยมร่วมในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร องค์กรมีความเชื่ออย่างไร ซึ่งค่านิยมถือเป็นหัวใจขององค์กรเพราะเป็นสิ่งที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในองค์กร ตลอดจนการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้าร่วมงาน กล่าวคือ หากภายในองค์กรมีค่านิยมร่วมที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ก็ยากที่จะทำให้ความคิดของคนในองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในทางกลับกันหากค่านิยมร่วม (Shared Value) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น องค์กรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา บรรยากาศโดยรวมภายในองค์กรก็ยากกว่าที่จะมุ่งไปที่การพัฒนา เป็นต้น

จากที่กล่าวมา แนวคิด 7S McKinsey คือ แนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานที่ว่าองค์กรที่ดีเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 7 ประการของ 7s McKinsey Framework ที่สนับสนุนระหว่างกัน แต่ในทางกลับกันการขาดความเชื่อมโยงระหว่างกันของปัจจัยที่สนับสนุนกัน หมายถึงการที่ส่วนดังกล่าวไม่ได้ทำงานร่วมกับส่วนอื่นอย่างสมควร ซึ่งเป็นเรื่องยากที่องค์กรจะสามารถก้าวหน้าได้ในสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ ปัจจัยภายในทั้ง 7S ของ 7S McKinsey ยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ Hard S ได้แก่ Strategy Structure และ System ที่เป็นปัจจัยภายในที่สามารถระบุได้ง่ายและเป็นปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลมาจากฝ่ายบริหารขององค์กร และ Soft S ได้แก่ Style Staff Skill และ Shared Value ที่เป็นปัจจัยที่จับต้องได้ยากกว่าได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) ซึ่งสามารถอธิบายปัจจัยของ 7S ได้ ดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 7's McKinsey 7S model

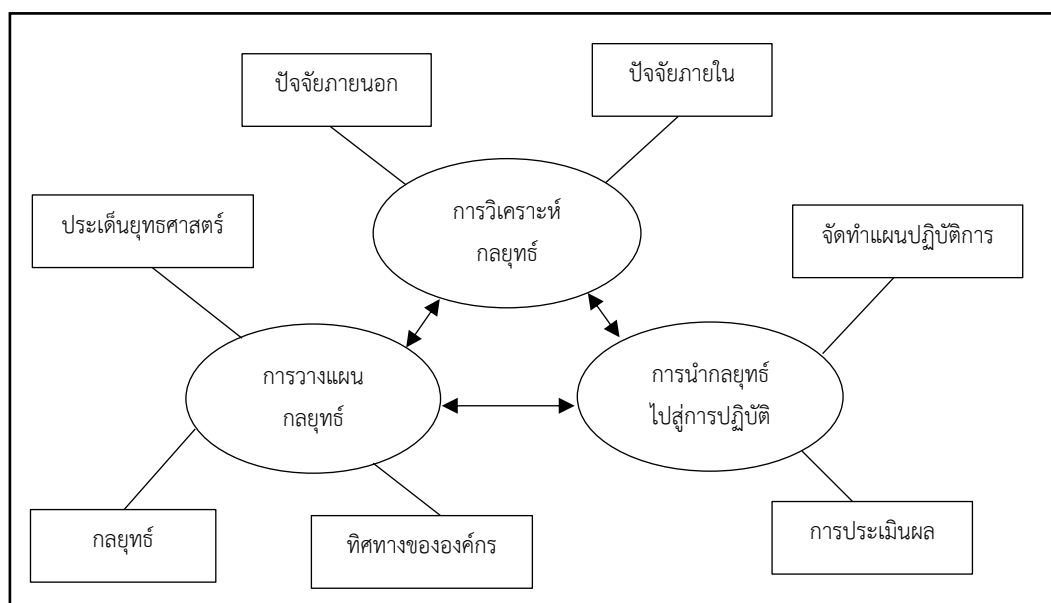
ที่มา William Metivet | May 8, 2018 <https://brandingsuperheroes.com/mckinsey-7s-framework/>

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ากลยุทธ์เป็นตัวกำหนดแผนงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร การที่จะออกมาเป็นกลยุทธ์ได้นั้น จำเป็นต้องมีความเข้าใจในบริบทต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร กลยุทธ์นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรกำหนดไว้ การกำหนดกลยุทธ์ที่มีความชัดเจนตั้งแต่ระดับองค์กร ส่วนงานต่าง ๆ ในองค์กรเห็นภาพรวมในสิ่งเดียวกัน และสามารถวางกลยุทธ์ในแต่ละส่วนงานออกมาได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

กระบวนการบริหารงานเชิงกลยุทธ์

เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการจัดทำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Base Budgeting) ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดให้ส่วนราชการ และหน่วยงานในสังกัดจัดทำก่อนที่จะกระจายอำนาจด้านงบประมาณโดยการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินก้อนลงไปให้หน่วยงานการมี

กลยุทธ์ทำให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลสำเร็จ และสามารถอธิบายกระบวนการการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ได้ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 3 กระบวนการการบริหารงานเชิงกลยุทธ์

ที่มา : มหาวิทยาลัยมหิดล ,ออนไลน์

จากแผนภาพสามารถสรุปได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐาน 4 กิจกรรม คือ 1) การ วิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) 2) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) 3) การ นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic implementation) 4) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategic control and evaluation) ซึ่งกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมนี้มีความสัมพันธ์และเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน นอกจากนี้แล้วในศตวรรษที่ 21 การจัดการเชิงกลยุทธ์ได้เพิ่มบทบาทและมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรหากจะต้องงบริหารองค์กรเหล่านี้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอการบริหารดั้งเดิมที่ไม่คำนึงถึง สภาวะแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาวะแวดล้อมภายนอกองค์กรจะทำให้องค์กรไม่สามารถอยู่รอดได้

3.1 ความหมายการจัดการเชิงกลยุทธ์

ความพร้อมของระบบการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาและความเชื่อมั่นของครูที่จะปฏิบัติตามแนวทางใหม่เป็นอีกเรื่องที่สำคัญต่อความสำเร็จในการนำหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนไปปฏิบัติ ดังนั้น เราจึงต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมใน

กระบวนการปฏิรูปหลักสูตรตั้งแต่ต้น เพื่อให้พวกเขาพร้อมที่จะเดินตามในขั้นตอนการปฏิบัติ นอกจากนั้น ครูควรได้รับการสนับสนุนให้เข้าใจแนวทางใหม่ที่มีเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน และเข้าถึงทรัพยากรและความรู้ใหม่ ๆ ในการสร้างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และการมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น โครงงานเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยและการวิเคราะห์ และแบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนการแก้ไขปัญหา การวางแผนกลยุทธ์และการประเมินแผนงาน เป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ทราบแนวทางการดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรการจัดการเชิงกลยุทธ์จึงต้องยึดหลักการบริหารงานเพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ อย่างไรก็ตามก็ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้หลายหลาย เพื่อการดำเนินงานขององค์กรไว้ ดังนี้

Leslie and Byars (2000) ได้กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดการปฏิบัติการที่เหมาะสม และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องของแผนเชิงกลยุทธ์ โดยกำหนดทิศทางและการทำงานในระยะยาวขององค์กร ดังนั้นการจัดการเชิงกลยุทธ์จึงมีการพัฒนาแผนเชิงกลยุทธ์และปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

Pun, K.F. & White, A.S. (2005) ให้ความหมายของ การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินใจในการปฏิบัติการเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จในการดำเนินการในระยะยาว การตัดสินใจของการกระทำที่ส่งผลให้เกิดการทำแผนและการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

Arpie, B.G. (2007) ได้ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจและการปฏิบัติต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน โดยวิธีการเหล่านั้นจะสามารถช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

Beall, J. (2007) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารกระทำเพื่อให้ได้กลยุทธ์ขององค์กร โดยจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการที่เป็นพื้นฐานขององค์กร คือการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม โดยเพิ่มและเน้นการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อให้ทราบสถานะขององค์กรเพื่อกำหนดกลยุทธ์อย่างเหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติต่อไป

Reid, L. (2007) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ชุดของการตัดสินใจและการปฏิบัติการต่าง ๆ ทางด้านการบริหาร ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการดำเนินงานระยะยาวของบริษัท ประกอบด้วย การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (environmental scanning) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การจัดทำกลยุทธ์ (strategic formulation) ซึ่งเป็นแผนกลยุทธ์หรือแผนระยะยาว การปฏิบัติตามกลยุทธ์

พิบูล ธีปะปาล (2555) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง เป็นการกำหนดทิศทางหรือวิถีทางในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่

กำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินงานนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องทำการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร เพื่อจัดทำแผนงานดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา (2557) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง เป็นวิธีการบริหารที่มุ่งเน้นการกำหนดทิศทาง ภารกิจและกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กรให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพการณ์ภายในขององค์กรการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ขององค์กรให้สามารถนำกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและการติดตามกำกับ ควบคุมและประเมินผลการดำเนินการตามกลยุทธ์ เพื่อเรียนรู้ผลความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

วรางคณา ผลประเสริฐ (2556) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้ของผู้นำและอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน โดยผ่านการตัดสินใจและการประเมินแล้วว่าเหมาะสมกับองค์กรและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2559) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผนทางการดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าองค์กรสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พงศ์พันธุ์ ไชยวัฒน์ (2559) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง เป็นการจัดการอย่างเป็นระบบจากวิสัยทัศน์ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อการวางแผนดำเนินการให้เหมาะสมกับสถานการณ์สู่ความสำเร็จ

ทิฆัมพร วาสี (2560) ได้ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผนทางการดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าองค์กรสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการจัดการขององค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาวที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ มีการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงบริบทขององค์กรและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้้องค์กรสามารถดำเนินงานตามพันธกิจ อันนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2 ความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์

การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีความสำคัญช่วยให้การทำงานของแต่ละฝ่ายสามารถสร้างประสิทธิภาพที่องค์กรต้องการได้เพราะทุก ๆ คนจะรู้ว่าเป้าหมายของตนเองคืออะไร ควรทำอย่างไร เพื่อให้งานออกมาดีที่สุด การวางแผนนี้ยังถือเป็นวิธีเชื่อมโยงและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของการทำงานในแต่ละฝ่ายเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นภายใน

สุพานี สฤษฏ์วานิช (2553) ได้จำแนกความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ช่วยให้องค์กรมีกรอบและทิศทางที่ชัดเจน 2) ช่วยให้ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบ 3) ช่วยสร้างความพร้อมให้แก่องค์กร 4) ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน 5) ช่วยให้การดำเนินงานเกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ และ 6) ช่วยให้องค์กรที่มีมุมมองที่ครอบคลุม

บุญเลิศ เย็นคงคา และคณะ (2556) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยให้องค์กรมีวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์กรในอนาคตอย่างชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องในหน้าที่ต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. เปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาองค์กร
4. ช่วยให้องค์กรสามารถคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้น แล้วเปลี่ยนแปลงปัญหาให้เป็นโอกาสที่จะดำเนินธุรกิจในอนาคต
5. ช่วยให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและสามารถลดความเสี่ยงได้

สมาลี จิระจรัส (2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ไว้ดังนี้

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนขององค์กร ผู้กำหนดกลยุทธ์จะทำการกำหนดวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์กร ทำให้สมาชิกทั้งองค์กรทราบถึงทิศทางที่ทุกคนจะดำเนินไปอย่างชัดเจน
2. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการมองถึงอนาคตขององค์กร ซึ่งสามารถช่วยลดความเสี่ยงขององค์กรในอนาคตลงได้
3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานและใช้ทรัพยากรที่ดินมีในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลสำเร็จดีกว่าการบริหารงานตามปกติ
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Resistance to Change) การจัดการเชิงกลยุทธ์มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากสมาชิก ทำให้ทุกคนเกิดความพึงพอใจในการยอมรับแผนกลยุทธ์นั้น ทำให้การต่อต้านมีน้อยลง

5. การจัดการเชิงกลยุทธ์สร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติงาน (Harmony) จากการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ ทำให้สมาชิกทุกคนรับทราบและยอมรับทิศทางที่ชัดเจนขององค์การ ปกรณ์ ปรียากร (2558) ได้กล่าวว่าความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการจัดการเชิงกลยุทธ์และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์จะมีผลต่อการดำเนินงานในระยะยาว

กล่าวสรุปได้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ
2. การจัดการเชิงกลยุทธ์จะคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับองค์การอย่างกว้างขวาง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับองค์การ (Stakeholders) หมายถึง กลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกำหนดนโยบายขององค์การ ซึ่งการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ขององค์การต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้อย่างเหมาะสม
3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ต้องคำนึงถึงผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว การจัดการเชิงกลยุทธ์ทำให้ผู้บริหารระดับสูงต้องกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ระยะยาวขึ้นก่อน จากนั้นจึงมอบหมายให้ผู้บริหารระดับกลางนำกลยุทธ์ระยะยาวเหล่านั้นไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในแต่ละงาน อันเป็นผลต่อความสำเร็จขององค์การทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์มุ่งเน้นทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดผลสำเร็จของงาน

3.3 กระบวนการและหลักสำคัญในการจัดการเชิงกลยุทธ์

การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์การเป็นส่วนประกอบ และอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน เนื่องจากการบริหารกลยุทธ์เป็นการบริหารองค์รวม ผู้นำที่มีความสามารถจะต้องอาศัยกลยุทธ์ในการจัดการองค์การที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงไม่ล้มเหลว เนื่องจากกลยุทธ์ที่ดีแต่ล้มเหลวจะไม่สามารถนำความสำเร็จมาสู่องค์การได้ ดังนั้นทั้งกลยุทธ์และนักบริหารที่เป็นผู้ตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์และนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ลักษณะที่สำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือของนักบริหารในการบริหารงาน เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น การบริหารเชิงกลยุทธ์จะเน้นและให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic decision making) ที่ไม่เหมือนกับการตัดสินใจในลักษณะอื่น ๆ เพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับอนาคตในระยะยาวขององค์การทั้งหมด ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือเป็นกระบวนการของการบริหารองค์การโดยรวม 1) เป็นการบริหารที่เน้นการสร้างกลยุทธ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

ให้กับองค์กรในระยะยาว 2) เป็นการตัดสินใจที่อาศัยชั้นเชิง ไม่มีวิธีการที่สำเร็จรูป 3) ต้องอาศัยความร่วมมือพันธมิตรผูกพัน (Commitment) และทรัพยากรในองค์กร และ 4) มีทิศทางที่ชัดเจนต่อทางเลือกต่าง ๆ และแสดงให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจตรงกัน (อิศราวดี ชำนาญกิจ, 2556)

จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง เช่น การขยายกำลังการผลิต การผลิตสินค้าชนิดใหม่ การเปลี่ยนโครงสร้างธุรกิจ การเพิ่มหรือลดทุน หรือการถอนตัวออกจากการแข่งขัน ต่างเป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อการดำเนินงานและอนาคตขององค์กร ซึ่งเรียกการตัดสินใจในลักษณะนี้ว่า “การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic Decision)” โดยที่การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์จะเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) ผู้บริหารหรือนักกลยุทธ์ (Strategist) จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) และสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) องค์กรโดยทำการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) หรือที่เรียกว่าการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ว่าแต่ละปัจจัยมีส่วนเอื้ออำนวยหรือขัดขวางการดำเนินงานขององค์กรอย่างไรบ้าง

2. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set Organization Direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร โดยที่การกำหนดทิศทางขององค์กรสามารถกระทำได้ในลักษณะของการกำหนดภารกิจและการตั้งเป้าหมาย (Mission and Goal Establishment) ขององค์กร

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หมายถึง การนำทิศทางขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตขององค์กร โดยมักจะกำหนดกลยุทธ์ตามระดับชั้นภายในองค์กร

4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) หมายถึง การนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดโครงสร้าง บุคลากร และการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

5. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) หมายถึง การติดตามและตรวจสอบ (Monitoring) วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง ปรับปรุง และพัฒนาให้กลยุทธ์ที่กำลังดำเนินอยู่เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง เพื่อองค์กรจะได้คุณค่าสูงสุดจากการดำเนินงานตลอดจนทำการประเมินผลจากการดำเนินกลยุทธ์ว่าประสบผลสำเร็จดังที่ตั้งเป้าหมายไว้

หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปพิจารณาในการพัฒนากลยุทธ์ต่อไป (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2558) นอกจากนี้แล้ว Michael E.Poter (ออนไลน์) บิดาแห่ง Five Forces Model และหลักกลยุทธ์การตลาดและธุรกิจผู้โด่งดัง กล่าวไว้ว่า ต้องใส่ใจในกลยุทธ์การแข่งขัน 3 กลยุทธ์ ได้แก่

5.1 กลยุทธ์ความแตกต่าง (Differentiation Strategy) คือ สินค้าหรือบริการที่ธุรกิจผลิตขึ้นมานั้น จะต้องมีความแตกต่างที่อาจจะไม่สามารถหาได้จากสินค้าทั่วไปของผู้อื่น หรือมีการเพิ่มศักยภาพหรือประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ สร้างความโดดเด่นที่แสดงถึงฐานะของผู้ซื้อ ความเป็นเลิศทางเทคโนโลยี ผู้นำด้านคุณภาพ ผู้นำการให้บริการ ผู้นำการเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ และความเป็นผู้เห็นประโยชน์ของผู้บริโภคและสังคมจนทำให้สามารถตั้งราคาขายที่แพงกว่าคู่แข่งได้ การสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง เช่น เรื่องแบรนด์ที่มีภาพลักษณ์ดีกว่า และผลิตภัณฑ์มีคุณภาพที่ดีกว่า โดยมักใช้กับตลาดขนาดใหญ่ (หมายถึง ตลาดที่มีผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก) เช่น iPhone และรถเบนซ์ เป็นต้น

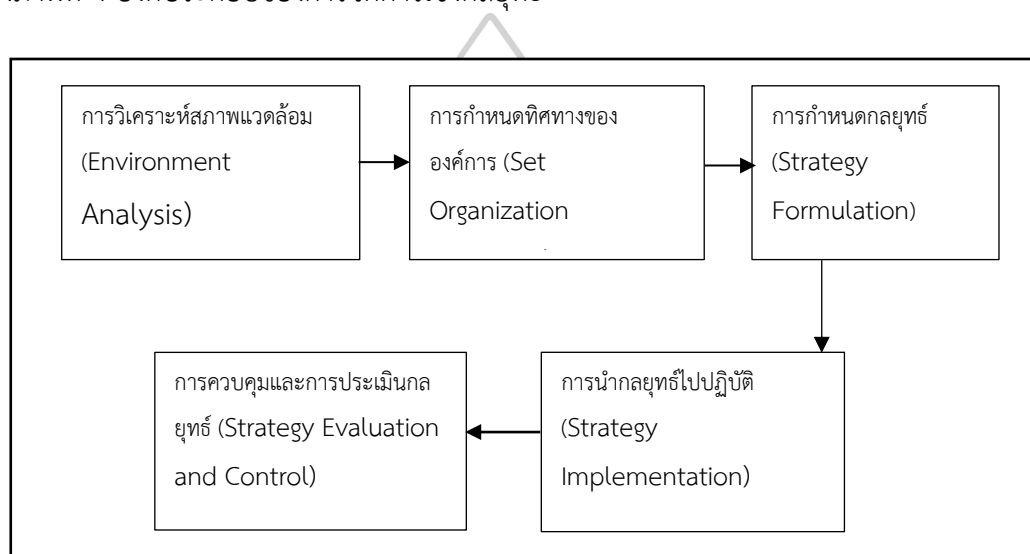
5.2 กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ (Cost Leadership Strategy) คือ การเป็นผู้นำด้านต้นทุน โดยสามารถกำหนดราคาได้ต่ำกว่าตลาด ใช้กับตลาดขนาดใหญ่ หากธุรกิจมีต้นทุนที่ต่ำแล้วก็จะสามารถอยู่ในตลาดการแข่งขันได้นาน แม้ว่าจะมีส่วนต่างกำไรที่ต่ำ (Profit Margin) เพราะจะทำให้คู่แข่งอื่นไม่อยากจะเข้ามาแข่งขันด้วย เนื่องจากไม่ดึงดูดใจในการลงทุนหรือไม่คุ้มกับความเสี่ยงในการอยู่รอดเพื่อทำตลาดแข่งขัน ธุรกิจที่มีต้นทุนการผลิตต่ำแต่อยู่มาก่อน และอยู่เพียงผู้เดียวในตลาด แต่กลยุทธ์นี้จะสามารถอยู่ได้หากแต่จะต้องมีลูกค้าจำนวนมากพอจนทำให้กำไรสุทธิที่ได้นั้นเป็นจำนวนที่สูงพอ

5.3 กลยุทธ์ความแตกต่างเฉพาะกลุ่ม (Focus Strategy) คือ การที่ธุรกิจมุ่งเน้นผลิตสินค้าหรือบริการให้กับตลาดเฉพาะส่วน อาจจะเรียกว่าเป็นตลาดเฉพาะส่วนที่มีรายได้สูง (Niche Market) การมีสินค้าและบริการที่แยกเฉพาะได้นั้นก็จะทำให้สามารถตั้งราคาขายได้สูง เนื่องจากลูกค้าจำเป็นต้องซื้อจากธุรกิจนั้น และไม่ต้องการเสี่ยงที่จะซื้อจากผู้อื่นอีกในเรื่องของความได้เปรียบเชิงแข่งขันนี้ นิยมใช้ในองค์กรธุรกิจขนาดเล็ก โดยการจำกัดขอบเขตใน การดำเนินธุรกิจ ของตนเช่น จำกัดสายผลิตภัณฑ์ การจำกัดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การจำกัดขอบเขตตลาดในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง หรือจำกัดประเภทของช่องทางจำหน่าย การใช้กลยุทธ์จำกัดเขต บริษัทจะต้องเลือกส่วนของตลาด ที่มีศักยภาพใน การทำกำไรสูง มีความต้องการเฉพาะอย่างที่ยังไม่ได้รับ การตอบสนองจากผู้ผลิตรายอื่น ๆ และสร้างความพอใจ และความผูกพันกับกลุ่มลูกค้า อย่างไรก็ตามกลยุทธ์ดังกล่าว มีข้อพึงระวัง ได้แก่ ส่วนแบ่งตลาดที่แคบเกินไป อาจเป็นอันตรายในอนาคต เมื่อคู่แข่งรายใหญ่ เริ่มตระหนักถึงการสูญเสียส่วนแบ่งตลาด ส่วนนี้ หรือ ความต้องการเฉพาะอย่าง ของลูกค้าได้ถูกละเลย จากคู่แข่งขนาดใหญ่กว่า มิฉะนั้นการใช้กลยุทธ์ดังกล่าว อาจทำให้บริษัทเสียเปรียบ เมื่อคู่แข่งขนาดใหญ่ เข้ามาดำเนินการ

อาจกล่าวได้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis)
2. การกำหนดทิศทางขององค์การ (Set Organization Direction)
3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation)
5. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control)

ดังภาพที่ 4 องค์ประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์

แผนภาพที่ 4 องค์ประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์ (กรุงเทพฯ ฯ ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2552)

จากแผนภาพสามารถอธิบายองค์ประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมองค์กรเป็นอย่างไร

1.1 การวิเคราะห์สภาพองค์กร (Internal Analysis) วิเคราะห์ จุดแข็ง หรือสมรรถนะขององค์กรเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และจุดอ่อน (Weakness) ประเมินอดีต และแนวโน้มในปัจจุบัน ว่าพอใจหรือไม่ เป็นไปตามพันธกิจ และสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ หรือไม่อย่างไร

1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม องค์กร (External Analysis) โดย วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ด้านการเมือง (Political Environment) สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ (Economic Environment) สภาพแวดล้อมด้านสังคม (Sociological Environment) และ สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี (Technological Environment) พิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นส่งผลอย่างไรกับพฤติกรรมขององค์กรทั้งในแง่ของโอกาส (Opportunity) หรือ แนวโน้มที่จะเป็น

ประโยชน์ต่อ องค์กร และอุปสรรค (Threat) หรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและจะทำความเสียหายให้แก่องค์กรหรือไม่

2. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set Organization Direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร โดยที่ การกำหนดทิศทางขององค์กรสามารถกระทำได้ในลักษณะของการกำหนดภารกิจและการตั้งเป้าหมาย (Mission and Goal Establishment) ขององค์กร

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)

3.1 การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ต้องมีความชัดเจนถึงภาพในอนาคต องค์กร ว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด เพื่อเป็นแนวทางในการขึ้นว่าจะต้องวางแผนอย่างไร เพื่อนำบรรลุเป้าหมาย

3.2 การกำหนดกลยุทธ์ คือ การพยายามตอบคำถามว่า องค์กรทำอะไร ถึงไปบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ขององค์กรมากำหนดกลยุทธ์โดย ไมเคิล อี พอร์เตอร์ (Michael E.Poter) กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้าง กลยุทธ์ว่า การสร้างกลยุทธ์จะอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่องค์กร ทำได้ดีที่สุดแต่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่คู่แข่งทำอยู่ โดยเสนอขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ให้ระบุว่าอะไรเป็นแรงขับเคลื่อนขององค์กรที่ สามารถช่วยให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดแข็งขององค์กรนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวคิดทางธุรกิจ อย่างสั้น ๆ เพื่อแสดงว่าจะใช้ขับเคลื่อนอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 ระบุความเชี่ยวชาญด้านที่องค์กรต้องการเพื่อใช้สนับสนุนกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 4 ระบุประเด็นสำคัญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง และมีความสำคัญที่อาจจะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้เอื้อต่อกลยุทธ์ไปดำเนินการ

4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) การดำเนินกลยุทธ์ คือ กระบวนการที่ผู้บริหารแปลงกลยุทธ์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยทั่วไป ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 การกำหนดแผนและการจัดสรรทรัพยากร

4.2 การปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง การใช้กลยุทธ์ และการใช้ทรัพยากร

4.3 การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนของระบบ และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเมื่อได้แผนเชิงกลยุทธ์แล้ว เพื่อให้เกิดผลจำเป็นต้องมีการกระจายแผนไปยังทุก ๆ ส่วนทั้งองค์กร โดยจะต้องสอดคล้องประสานกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างชัดเจน และเข้าใจได้ถึงเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals) อาจถูกแปลงเป็นเป้าหมายย่อย (Sub-goals) กำหนดเป็น

เป้าหมายประจำปี (Annual Goals) จากนั้นจะแตกไปเป็นเป้าหมายของแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อการดำเนินงานอย่างชัดเจน

5. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) การประเมินและการควบคุมเป็นกระบวนการสอดส่องดูแลกิจกรรมทั้งหลาย และผลการดำเนินการที่เกิดขึ้น และเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลคาดหวังที่กำหนดไว้เพื่อดูว่าองค์กรทำได้ตามที่ต้องการหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน ที่กำหนดก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไข การติดตาม ควบคุม และประเมินผล มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1)กำหนดว่าจะควบคุมกลยุทธ์การจัดการ หรือควบคุมการปฏิบัติการ เป็นต้น 2)กำหนดมาตรฐาน 3)การวัดผลการดำเนินงาน 4)เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน กับมาตรฐาน และ 5) แก้ไขปรับปรุงโครงสร้าง เป้าหมาย กลยุทธ์ หรือสนับสนุนกิจกรรม

3.4 ประโยชน์ของการจัดการเชิงกลยุทธ์

กลยุทธ์เป็นแผนงานที่นำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน เราจำเป็นต้องสร้างกลยุทธ์เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเนื่องจากทรัพยากรที่จะใช้มีจำนวนจำกัด การจัดการกลยุทธ์จึงเป็นเทคนิควิธีการพัฒนาองค์กรให้สามารถอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าได้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรง แม้กระทั้งการจัดการเชิงกลยุทธ์จะค่อนข้างสลับซับซ้อน แต่ก็ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานและกำหนดทิศทางการดำเนินงานและการพัฒนาองค์กรได้อย่างรอบคอบ และสามารถที่จะระดมการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อที่นำมากำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง องค์กรที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่มักมีจุดเริ่มต้นมาจากการวางแผนกลยุทธ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการวางแผนในด้านดังกล่าวจึงนับเป็นแนวทางในการสร้างวิสัยทัศน์ และตัวกำหนดทิศทางขององค์กรทุกแห่งที่จะเป็นอย่างไรต่อไปทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ถือเป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ ที่จะช่วยบ่งบอกผลลัพธ์ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น หากองค์กรไหนขาดแผนด้านกลยุทธ์นอกจากจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการทำงานและการบริหารแล้ว ยังส่งผลเสียต่อการดำเนินงานในระยะยาวอีกด้วย (ปณรต มาลากุล ณ อยุธยา, 2551)

ดังนั้นการกำหนดกลยุทธ์จึงมีความสำคัญมากต่อจุดหมายปลายทางในอนาคต การประมวลข้อมูลทั้งหมดจากการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Portfolio approach) โดยเฉพาะการวิเคราะห์ SWOT จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในระดับองค์กรโดยรวม (Corporate-level strategy) ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หลัก (Grand strategy) ที่ผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าควรนำกลยุทธ์ใดไปดำเนินการโดยมีบรรทัดฐานในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ (วชลธิชา ร่มโพธิ์รี, 2561) การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงมีประโยชน์ต่อองค์กรและส่วนต่าง ๆ ขององค์กร ในการช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตามพลวัตได้ดียิ่งขึ้น สามารถจัดสรรทรัพยากร เพื่อดำเนินงานอย่างมี

ทิศทางที่ถูกต้องในการขับเคลื่อนองค์กร รวมถึงการตระหนักถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคขององค์กร เพื่อดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้งยังมีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้อีก ดังนี้

Thompson and Sreickland (1999) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ พอสรุปได้ดังนี้

- 1.เพื่อให้แนวทางในการปฏิบัติงานต่อทุกคนในองค์กรโดยเฉพาะในประเด็นสำคัญ “สิ่งที่เราพยายามจะทำ และทำให้สำเร็จ”
- 2.ทำให้ผู้จัดการมีความตื่นตัวมากขึ้นต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับโอกาสที่เกิดขึ้นใหม่ และหาทางหลบหลีกภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
- 3.เพื่อช่วยให้ผู้จัดการ มีเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณในการลงทุนจัดกำลังคนและทรัพยากรอื่น ๆ ให้กับแผนงานต่าง ๆ
- 4.ช่วยให้การตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์ ซึ่งผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ ทั้งองค์การปฏิบัติงานร่วมกันจะได้ตัดสินใจสอดคล้องกันเป็นหนึ่งเดียว
- 5.เพื่อช่วยให้เกิดการจัดกิจกรรมล่วงหน้า เพื่อตัดสินใจตอบโต้ หรือตั้งรับต่อแนวโน้มต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ข้อได้เปรียบของการลงมือก่อนหรือการริเริ่มใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ก่อนผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในระยะยาวที่กว่าเสมอ

Pearce and Robinson (2000) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ไว้ ดังนี้

การจัดการเชิงกลยุทธ์ไปดำเนินงานนั้นจะช่วยให้ผู้จัดการทุกระดับของบริษัทได้เข้ามาทำงานร่วมกัน ทั้งด้านการวางแผน และการนำแผนงานไปปฏิบัติ การให้ผู้บริหารทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ย่อมก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงพฤติกรรมในแง่ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีคุณค่า กล่าวคือ ทำให้ผู้บริหารทุกระดับเกิดความรัก ความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พร้อมทั้งจะอุทิศตนอุทิศเวลามุ่งมั่นทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานเดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้ แต่มีความหมายอย่างยิ่งในเชิงการจัดการ

ประโยชน์ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ กล่าวโดยสรุป ดังนี้

- 1.ช่วยให้องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดทิศทางหรือภารกิจหลักในอนาคตได้อย่างชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2.ช่วยให้ทุกคนในองค์กรดำเนินงานในหน้าที่ต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสอดคล้องกันในระหว่างส่วนย่อยต่าง ๆ ขององค์การโดยมีกรอบทิศทางที่แน่ชัด
- 3.ช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาองค์การด้วยความรัก และถือได้ว่าเป็นการสร้างความเป็นผู้นำให้แก่ผู้บริหารด้วยเช่นกัน

4.ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวาง สามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและสามารถลดความเสี่ยงได้

3.5 การสร้างกลยุทธ์

กลยุทธ์เป็นเรื่องของการกำหนดเป้าหมาย หรือคือการกำหนดว่าจะต้องทำอะไรจึงจะบรรลุซึ่งเป้าหมาย โดยการจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน กลยุทธ์จึงเป็นการอธิบายให้ทราบถึงการดำเนินงานขององค์กรว่าจะบรรลุเป้าหมายด้วยทรัพยากรที่จัดสรรนั้นหรือไม่ อย่างไร โดยปกติแล้วการสร้างกลยุทธ์เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงในองค์กร กลยุทธ์อาจอยู่ในรูปแผนงาน หรือการปรับตัวขององค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม หรือเพื่อเอาชนะคู่แข่ง ดังนั้นการสร้างกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจึงมีความสำคัญมา มีกระบวนการดังนี้ (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2562)

3.5.1 การสร้างกลยุทธ์ (formulation) เกี่ยวข้องกับ

- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์
- การวินิจฉัย
- การพัฒนานโยบายหลักโดยใช้การวางแผนกลยุทธ์และการคิดเชิงกลยุทธ์

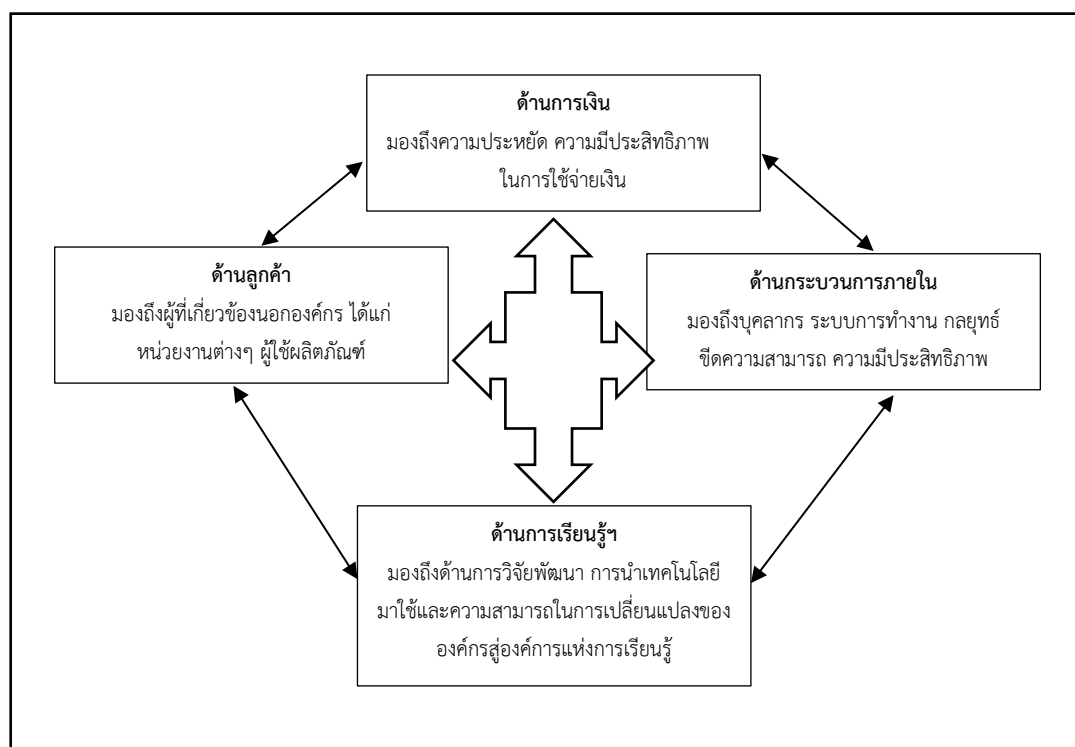
3.5.2 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (implementation) เกี่ยวข้องกับการทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในนโยบายหลัก

เครื่องมือในการจัดทำแผนกลยุทธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการบริหารเชิงกลยุทธ์หรือใช้ในการบริหารองค์กรมีมากมาย

1. Balanced scorecard เป็นเครื่องมือทางการบริหารที่นิยมใช้กันมากอยู่ในปัจจุบัน เป็นระบบที่เข้ามาทดแทนระบบการวัดผลการดำเนินงานทางการเงินแบบเก่าแต่เพียงอย่างเดียว เป็นระบบที่ทุกหน่วยงานขององค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ขององค์กรลงไปสู่เป้าหมายในระดับต่างๆ จนถึงการปฏิบัติงานรวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานทุกขั้นตอนแบบสมดุล (Balance) ให้กับองค์กรใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 การสร้างความสมดุลระหว่างการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน องค์กรจะให้ความสำคัญเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียวไม่ได้ต่อไป องค์กรจะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงานในทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเงิน (Financial perspective) 2) ด้านลูกค้า (Customer perspective) 3) ด้านกระบวนการภายใน (Internal perspective) และ 4) ด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and growth perspective) ดังแสดงในภาพที่ 5

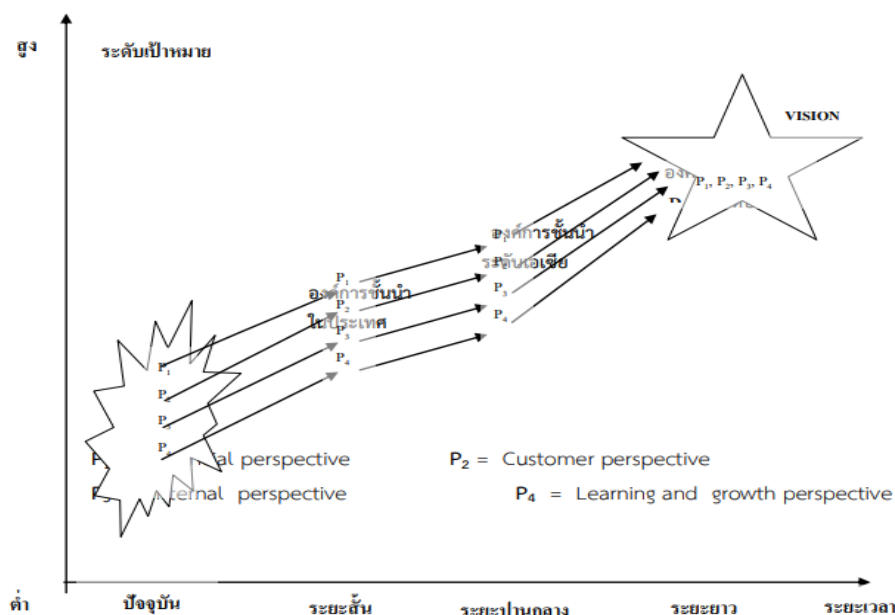

แผนภาพที่ 5 มุมมองแบบ Balanced scorecard

ที่มา : Kaplan and Norton (1996)

Kaplan, R.S. and Norton, D.P. (1996), "strategic learning & the balanced scorecard", Strategy & Leadership, Vol. 24 No. 5, pp. 18-24. <https://doi.org/10.1108/eb054566>

1.2 การควบคุมความสมดุลระหว่างเป้าหมายระยะสั้น (Short term goal) และ เป้าหมาย ระยะยาว (Long term goal) Balanced scorecard จะทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของ เป้าหมายในแต่ละช่วงได้ชัดเจน สามารถบอกได้ว่า แผนงาน/โครงการต่างๆ สนับสนุนเป้าหมายของ องค์กรในด้านใด ดังแสดงใน ภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ของเป้าหมายกับวิสัยทัศน์

ที่มา : <https://painless.software/vision-mission-values-strategy-actions>

1.3 การควบคุมความสมดุลระหว่างเป้าหมาย (Target) กับผลงานที่เกิดขึ้นจริง (Actual result) Balanced scorecard จะช่วยควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมาย เพื่อดูว่าในแต่ละช่วงเวลานั้น ผลงานที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ถ้าผลไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะได้นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และแก้ไขได้ทันที่

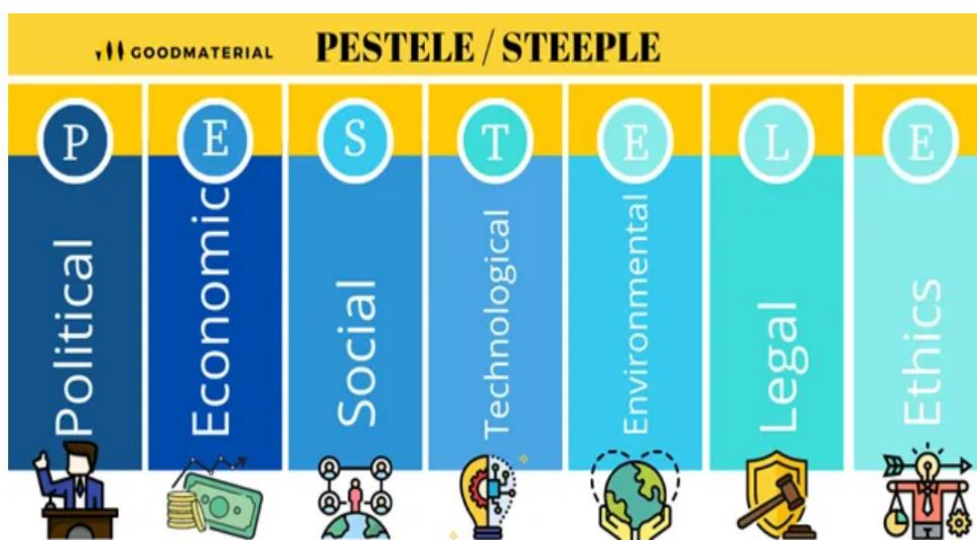
2. Benchmarking เป็นกระบวนการค้นหาวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุดโดยการเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้อื่นทำและประสบความสำเร็จมาแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรของตนเอง กระบวนการทำ Benchmarking ในแต่ละองค์กรจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรูปแบบของการจัดทำประเภท และนโยบายขององค์กรในการศึกษาครั้งนี้จะขอยกตัวอย่างกระบวนการจัดทำ 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดทีมงานวางแผนการจัดทำ Benchmarking งานเริ่มแรกของทีมงานคือ จะต้องระบุสิ่งที่จะทำ Benchmarking กำหนดองค์กรที่จะนำมาเปรียบเทียบรวมทั้งกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ทีมงานเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรของตนเองก่อน จากนั้นจึงไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กรที่ต้องการเปรียบเทียบ

2.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด เพื่อระบุความแตกต่างหรือช่องว่างของการปฏิบัติงานพร้อมระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่าง

3. PEST Analysis เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี บางครั้งอาจใช้ PESTLE โดยเพิ่มการวิเคราะห์กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับทั้งหลาย และระบบนิเวศน์เข้าไปด้วยสำหรับองค์กรบางประเภท Scenario Planning เดิมใช้เฉพาะในวงการ ทหาร แต่ในระยะหลังได้นำมาใช้กับวงการธุรกิจโดยการจำลองภาพในอนาคตมาวิเคราะห์ ดังภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 PESTEL Analysis
ที่มา: Good Material (2564)

4. Porter Five Forces Analysis เป็นการวิเคราะห์พลังทั้งห้าในอุตสาหกรรม ได้แก่ คู่แข่ง ในปัจจุบัน ลูกค้า คู่ค้า สินค้าทดแทน และคู่แข่งหน้าใหม่

5. SWOT Analysis เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก บริษัท รวมไปถึงการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งถูกเรียกว่า SWOT MATRIX ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดย Albert Humphrey จาก Stanford Research Institute ในช่วงปลายปี 1960s และ ต้นปี 1970s ประกอบด้วย Strengths, Weakness, Opportunities และ Threats กล่าวได้ว่า

5.1. Strengths จุดแข็ง วิเคราะห์จุดแข็งของบริษัท หรือคุณสมบัติที่ดีขององค์กร หรือสิ่งที่องค์กรทำได้ดีเหนือคู่แข่งเพื่อนำมาใช้เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ

5.2 Weaknesses จุดอ่อน วิเคราะห์ข้อด้อยในทุกแผนกตามความเป็นจริงหรือ คุณสมบัติที่ไม่ดีขององค์กร และสิ่งที่องค์กรทำได้ไม่ดีเมื่อเทียบกับคู่แข่ง เพื่อนำมาลบจุดด้อยและทำให้องค์ดีขึ้นกว่าเดิม

5.3 Opportunities โอกาสวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ทำให้บริษัทได้เปรียบ และ เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานขององค์กร เช่น สถานการณ์เศรษฐกิจ สถานการณ์การเมือง การ

เปลี่ยนแปลงขอเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค และการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายและกฎระเบียบ เป็นต้นรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงลึก ข่าวสาร ผ่านสื่อต่างๆ โอกาสมีความสำคัญต่อองค์กร เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้องค์กรเติบโตและประสบความสำเร็จ องค์กรควรแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ

5.4 Threats อุปสรรควิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ทำให้ธุรกิจดำเนินงานได้ไม่สะดวก อุปสรรคมีความสำคัญต่อองค์กร องค์กรควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกอย่างรอบคอบ เพื่อระบุอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น และวางแผนกลยุทธ์ในการรับมือกับอุปสรรคนั้น

6. Growth-Share Matrix เป็นการวิเคราะห์หน้าตักขององค์กรว่าธุรกิจใดควรเก็บไว้ ธุรกิจใดควรปลดออกไป BCG Matrix สามารถวิเคราะห์และแบ่งสถานะทางธุรกิจออกมาได้ 4 แบบ ได้แก่

Stars (บนซ้าย) คือ ธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตและมีส่วนแบ่งของตลาดสูงเป็นธุรกิจที่โดดเด่น กลยุทธ์ที่ต้องนำมาใช้กับธุรกิจประเภทนี้ คือการลงทุนเพื่อรักษาความโดดเด่นที่เหนือกว่าคู่แข่งต่อไปเรื่อย ๆ เพราะไม่เช่นนั้นอาจจะถูกคู่แข่งรายใหม่ ๆ เข้ามาแย่งเค้กในตลาด

Cash Cows (ล่างซ้าย) คือ ธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตของตลาดต่ำ แต่ส่วนแบ่งของตลาดสูง ธุรกิจประเภทนี้เป็นธุรกิจหลักที่ทำเงินให้กับบริษัท มีความมั่นคงและดำเนินมาถึงจุดอิ่มตัว กลยุทธ์ที่ต้องนำมาใช้กับธุรกิจที่เป็น Cash Cows คือ การนำกำไรที่ได้จากธุรกิจไปลงทุนต่อยอดในธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีอัตราการเติบโตของตลาดสูง

Question Marks (บนขวา) คือ ธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตของตลาดสูง แต่มีส่วนแบ่งของตลาดต่ำ ธุรกิจประเภทนี้ยังเป็นลูกผีลูกคน ส่วนใหญ่มักมีปัญหาจากการดำเนินงานภายในองค์กรเองที่ยังมีจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด การผลิต และอื่น ๆ ทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขัน กลยุทธ์ที่ต้องนำมาใช้กับธุรกิจที่เป็น Question Marks คือ การปรับกลยุทธ์การตลาดในธุรกิจต่างๆ รวมไปถึงการทำ Business Process Improvement เพื่อปรับปรุงกระบวนการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการลูกค้า

Dogs (ล่างขวา) คือ ธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตและมีส่วนแบ่งของตลาดต่ำ อนาคตธุรกิจประเภทนี้เสี่ยงมีดมนดับสนิท กลยุทธ์ที่ต้องนำมาใช้กับธุรกิจที่เป็น Dogs คือกลยุทธ์ในการถอยขายทิ้ง หรือเลิกทำธุรกิจนี้ แล้วปรับทัพนำกำลังที่มีไปพัฒนาธุรกิจอื่นที่มีแนวโน้มไปต่อได้มากกว่า

7. Balance Scorecard and Strategy Map เป็นการสร้างกรอบกลยุทธ์เพื่อประโยชน์ในการวัดและควบคุมกลยุทธ์

8. TOWS เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยของเครื่องมือทางธุรกิจที่สุคคาสสิค ด้วยเครื่องมือ SWOT และTOWS เป็นตัวย่อของปัจจัยสำหรับการเตรียมการที่จะวิเคราะห์ความแตกต่างกันของจุด

แข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม TOWS หรือ SWOT Analysis ช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลือกเชิงกลยุทธ์ได้

TOWS MATRIX เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำหรับการสร้างกลยุทธ์ใหม่จากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กร ที่มีการต่อยอดมาจาก SWOT Analysis ด้วยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กร เมื่อนำปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมาจับคู่กัน จะทำให้เกิดเป็นการวิเคราะห์ของ TOWS Matrix ได้ออกมาเป็นกลยุทธ์ 4 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO) เป็นการจับคู่ระหว่าง Strength และ Opportunity (ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส) กลยุทธ์ในส่วนนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการเติบโตของธุรกิจ เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่เน้นสร้างผลลัพธ์ที่ให้ประโยชน์สูงสุด ผ่านการวิเคราะห์จุดแข็งร่วมกับโอกาสที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากบางครั้งจุดแข็งของเราเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่สามารถส่งเสริมให้องค์กรหรือธุรกิจเติบโตได้อย่างที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องมองถึงโอกาสในปัจจุบันหรือโอกาสที่กำลังจะมาถึง เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างก้าวกระโดด หรือที่เรียกกันว่า “ถูกจุดถูกเวลา”

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) เป็นการจับคู่ระหว่าง Weakness และ Opportunity (ใช้โอกาสลดจุดอ่อน) ทุกธุรกิจล้วนมีจุดอ่อน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องกระบวนการดำเนินงาน หรือการที่ธุรกิจยังไม่เป็นที่รู้จักในตลาด โดยบางครั้งการลดจุดอ่อนอาจเป็นเรื่องของจังหวะเวลา ที่จะเป็นตัวช่วยแก้ไขจุดอ่อนหรือลดทอนจุดอ่อนของตัวเองลงไปได้ เช่น ช่วงล็อกดาวน์ที่ผ่านมาจากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อร้านอาหารเปิดใหม่อย่างหนักหน่วง เพราะจุดอ่อนเดิมคือร้านใหม่มีคนรู้จักน้อยอยู่แล้ว พอต้องถูกปิดหน้าร้านยิ่งเสียโอกาสสร้างรายได้ อย่างไรก็ตาม ด้วยกระแสของบริการ Online Food Delivery ที่มาแรง โดยเฉพาะช่วงโควิด-19 ที่คนต้องกักตัวอยู่บ้าน ทำให้ร้านอาหารหน้าใหม่กลุ่มนี้ สามารถปิดจุดอ่อนเรื่องการที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ด้วยการหันไปขายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ และวางกลยุทธ์โฆษณาบนสื่อออนไลน์มากขึ้น เป็นต้น

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) เป็นการจับคู่ระหว่าง Strength และ Threat (ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค) เป็นการใชจุดแข็งที่มีอยู่มาป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทรัพยากรบุคคลหรือเครื่องมือในองค์กรก็ตาม เนื่องจากหลายองค์กรที่กำลังเติบโตอย่างมาก มักมีความต้องการใช้จุดแข็งเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์เชิงรุกเพียงอย่างเดียว จนอาจมองข้ามการนำจุดแข็งมาเตรียมรับมือกับอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นการวางกลยุทธ์ที่ดีไม่ใช่แค่เพียงการมุ่งไปข้างหน้า แต่ยังจำเป็นต้องระมัดระวังตัวให้รอบด้าน เพราะมิฉะนั้นอาจทำให้ธุรกิจสะดุดหรือล้มได้

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT) เป็นการจับคู่ระหว่าง Weakness และ Threat (แก้ไขจุดอ่อนและเลี่ยงอุปสรรค) กลยุทธ์แบบนี้จะแตกต่างจากอีก 3 กลยุทธ์ที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากมีไว้เพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ถาโถมเข้ามา ไม่ได้ใช้เพื่อหวังมุ่งไปข้างหน้า แต่เป็นกลยุทธ์เชิงรับที่มีไว้เพื่อ

พายุสถานการณ์ของที่เกิดขึ้นไม่ให้แย่ง ด้วยการพยายามบรรเทาปัญหาหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ปัญหาเกิดเพิ่มคล้าย ๆ กับกลยุทธ์เชิงป้องกัน ซึ่งบางครั้งเราอาจจะไม่จำเป็นต้องเดินทางทุกครั้ง แต่ต้องหยุดเพื่อที่จะรอเวลาและโอกาสเหมาะสมให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อได้อย่างยั่งยืน หรือแม้แต่กระทั่งการวางแผนรับมือด้วยการเปลี่ยนเส้นทาง รูปแบบการดำเนินงานบางอย่าง หรือทำ Rebranding ฉะนั้นอย่ากลัวการก้าวไปข้างหน้า ถ้าเราเตรียมพร้อมสำหรับช่วงเวลาที่เดินออกไปอย่างมั่นคงแล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากลยุทธ์มีความสำคัญอย่างมากต่อการเติบโตของธุรกิจ เนื่องจากการจัดทำกลยุทธ์เป็นการสร้างผลลัพธ์ที่ให้ประโยชน์สูงสุด เครื่องมือที่นำมาใช้ในการบริหารเชิงกลยุทธ์จะต้องเหมาะสม และสามารถสร้างกลยุทธ์ให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อได้อย่างยั่งยืน การวางกลยุทธ์ที่ดีไม่ใช่แค่เพียงการมุ่งไปข้างหน้า แต่ยังจำเป็นต้องระมัดระวังตัวให้รอบด้าน เพราะฉะนั้นอาจทำให้ธุรกิจสะดุดหรือล้มได้

3.6 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในประเทศไทยแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) นี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2560 : 63-64) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา ในข้อที่ 1 วัตถุประสงค์ 1.1 คือ เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัยค่านิยม ที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจน เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถสามารถพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ยังกำหนดเป้าหมายรวมถึงการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประกอบด้วย คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติ และพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความ รับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีสุขภาพกาย และใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย ซึ่งจากวัตถุประสงค์นี้จะพบว่า เป็นการมุ่งเน้นให้ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตที่มีความจำเป็นสำหรับคนไทยในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ก้าวทันต่อการพัฒนาของสังคมโลกอย่างรอบด้าน นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต อาทิ มีพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เกิดขึ้นมีการกล่าวถึงการจัดการศึกษาที่ผสมผสาน และเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้บุคคลสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับ การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong education) โดยกำหนดให้เป็นหลักการของการจัดการศึกษาของประเทศ และเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นต้น

การเรียนรู้มีหลายรูปแบบ โดยในแต่ละรูปแบบก็จะมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน แต่สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็ต้องเลือกรูปแบบการเรียนรู้ในรูปแบบของตัวเอง (Self-directed learning) เพราะการกำหนดเป้าหมาย และวิธีการด้วยตัวเองจะตอบโจทย์มากที่สุด โดยในการสร้างการเรียนรู้จำเป็นต้องวิเคราะห์ และพิจารณาตัวเองว่ามีเป้าหมายในการเรียนเพื่ออะไร การเรียนนั้นจะต้องประเมิณผลได้ เพราะการประเมิณผลจะทำให้รู้ว่า ตัวเรามีศักยภาพมากน้อยแค่ไหนตามเงื่อนไขที่ได้ตั้งไว้ การศึกษาตลอดชีวิต หรือ Lifelong Education คือ การผสมผสานการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อมุ่งเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ ให้เต็มศักยภาพ และเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้ชีวิตในแต่ละช่วงวัย เพราะคนเราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และการศึกษาคือหาความรู้ก็สำคัญ การศึกษาตลอดชีวิตควรมีความยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบเพื่อเปิดโอกาสให้คนสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็น บ้าน สวนสาธารณะ ที่ทำงาน หรือชุมชน รวมไปถึงควรได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อผลักดันให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิตที่แท้จริงด้วย

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2562) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการศึกษามาในปัจจุบันแท้จริงแล้ว แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตมีใช้เรื่องใหม่ แต่มีมานานแล้วในคัมภีร์กรูอาณมีคำสอนว่า บุคคลพึงเรียนรู้ตั้งแตอยู่ในเปลถึงหลุมฝังศพ (From cradle to grave) หรือจากครรภ์มารดาถึงสูสาน (From womb to tomb) คอมินิอุส (Comenius) นักศึกษาในสมัยนั้นได้พูดถึงรายละเอียดของกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตว่าควรจัดให้มีโรงเรียนสำหรับทุกคน กล่าวคือ โรงเรียนสำหรับทารกแรกเกิด เด็กก่อนวัยเรียน เด็กเยาวชนวัยเรียน คนหนุ่มสาว และคนชรา ในช่วง 60 กว่าปีที่ผ่านมาได้มีการเผยแพร่เรื่องเหล่านี้เป็นภาษาอังกฤษ และเพิ่มความสนใจไปสู่ทั่วโลก ในการประชุมระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ (World Conference on Adult Education) ที่จัดโดย UNESCO ที่กรุงมอนตรียัล ประเทศแคนาดา ค.ศ.1960 และที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ค.ศ.1972 และที่กรุงไนโรบี ใน ค.ศ.1986 ได้พัฒนาแนวทางการศึกษาตลอดชีวิต อันมีสาระสำคัญดังนี้

1. มนุษย์แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพราะมนุษย์เราเรียนรู้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคมทุกขณะ เช่น จากการ ทำมาหากิน การเล่น การพักผ่อน การเข้าร่วมพิธีกรรม และการสมาคม เป็นต้น
2. การศึกษาที่แท้จริงไม่ได้จำกัดแต่เพียงในโรงเรียนแต่ครอบคลุมถึง การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาเกิดได้ตามโอกาส จึงไม่มี วันสิ้นสุด
3. การศึกษาตลอดชีวิตเปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้รับการศึกษา เพราะสามารถเลือกเรียนตามรูปแบบที่ตนต้องการ ยืดหยุ่นได้ตามโอกาส ทุกคน สามารถ เรียนรู้ได้จากทุกแห่งตามโอกาสจะ

อำนวย ฉะนั้น มนุษย์จึงมีโอกาที่จะพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการศึกษาอย่างไม่มีจุดจบไปตลอดชีวิต

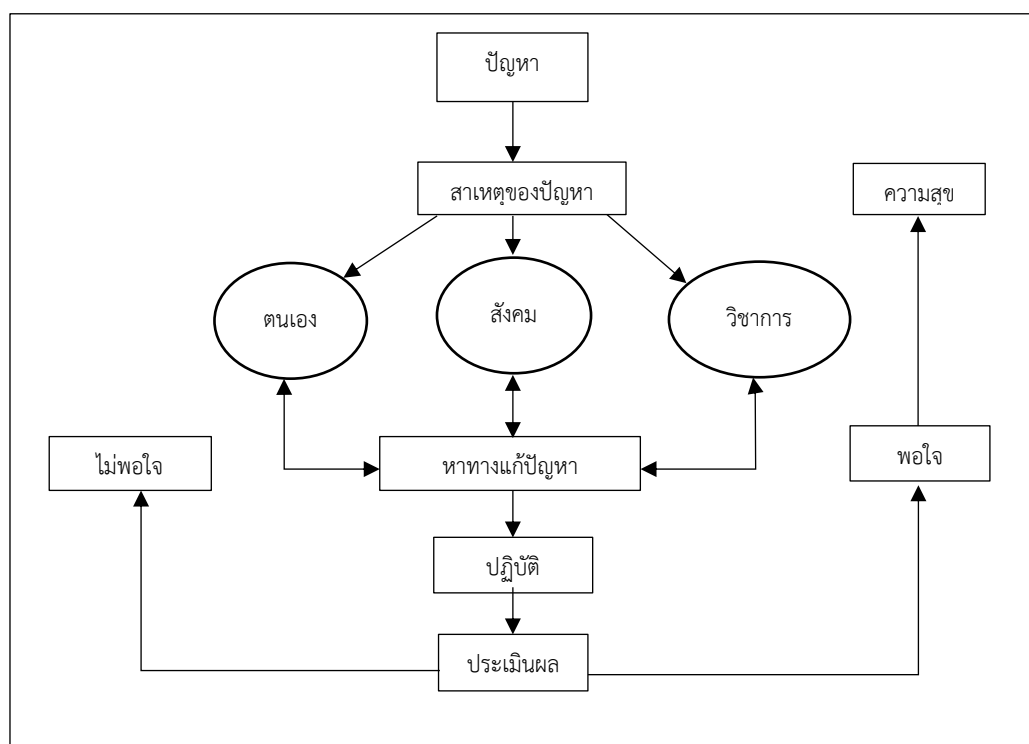
การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องภายใต้สองคำว่า "การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่" และ "การศึกษาตลอดชีวิต" การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมือง เศรษฐกิจและทางทฤษฎีทั่วโลก (Milana, 2012) ยูเนสโกทำงานเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากกว่าห้าทศวรรษ องค์การได้สร้างอิทธิพลอันยิ่งใหญ่ไปทั่วโลกสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการเผยแพร่รายงานที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลกสองฉบับ ได้แก่ รายงาน Faure และรายงาน Delors (Schuetze, 2006) ซึ่งในความเป็นจริงนั้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตในคำจำกัดความยังครอบคลุมถึงพื้นที่การศึกษาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเบื้องต้น การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องในระดับมหาวิทยาลัยอีกด้วย (Dejan Dinevski, 2019) ดังนั้นการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นรูปแบบที่มีศักยภาพในการเพิ่มพูนทักษะการรู้สารสนเทศไปสู่การยกระดับทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Beinicke and Bipp 2018) ในประเทศไทยการมุ่งเน้นให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หน้าที่หลักของการจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้นมองในภาพของอนาคตโดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างเห็นได้ชัด จากการเรียนในห้อง เป็นการเรียนแบบออนไลน์ ด้วยบริบทที่เปลี่ยนไปของรูปแบบการจัดการศึกษา ทำให้ผู้เรียนบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้มาเป็นบทบาทจากผู้ให้มาเป็นผู้กำกับดูแล และให้คำปรึกษาการสืบค้น ข้อมูลการใช้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมการเรียนรู้จะอาศัยการเรียนรู้จากสภาพจริงของสังคมและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการศึกษาในห้องเรียน การักประเมินการเรียนรู้ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น จากสาระของแนวการจัดการศึกษาที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาของชาติไว้ในหมวดที่ 4 ตั้งแต่ มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 ซึ่งสรุปใจความสำคัญที่ควรรวมการจัดการศึกษาในประเทศไทยไว้ให้เข้าใจ ในด้านการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

การจัดการศึกษานอกระบบและกาศึกษาตามอัธยาศัยนั้น จึงยึดหลักการ และความมุ่งหมายโดยภาพรวมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควบคู่กับหลักการการศึกษานอกระบบ หลักความเสมอภาค การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ กระบวนการเรียนรู้ ความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ ความยืดหยุ่น การบูรณาการ และการกระจายอำนาจ เพื่อให้การศึกษานอกระบบเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ความเชื่อพื้นฐานของการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นความเชื่อที่แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่า การศึกษาอาจเกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น การศึกษานอกระบบอาจพิจารณาได้ 2 มิติ คือ มิติที่ 1 เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่จัดในโรงเรียนโดยมีหลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลเช่นเดียวกัน แต่ก็มีมีความยืดหยุ่นสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชน ผู้เรียนสามารถนำเนื้อหาไปประยุกต์ใช้กับสภาพแวดล้อม

หรือความต้องการของผู้เรียน และยังสามารถนำมากำหนดเป็นหลักสูตรได้อีกด้วย แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อ มีชีวิต จิตใจ มีอารมณ์ มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีเสรีภาพที่จะเลือก และตัดสินใจ สามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนตัดสินใจ เป็นมนุษย์ที่พัฒนาได้ด้วยตนเอง มีใช้เครื่องจักรหรือผู้งานที่จะถูกใครบังคับชี้นำได้ โดยไม่ยินยอม มนุษย์เป็นผู้ที่สามารถคิดเองได้ สามารถคิดเป็น รู้จักผิดชอบชั่วดี ประเด็นสำคัญคือ มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีใช้ถูกสอน เมื่อเขาปรารถนาที่จะเรียน ก็จะขวนขวายที่จะเรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งจนนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชนของตนได้ มิติที่ 2 เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ยอยู่นอกกระบบโรงเรียน เป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่โรงเรียนจัดให้ได้ โดยข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนทางด้านร่างกาย จิตใจ ที่สำคัญคือ ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ชีวิตและการทำงานมาในระดับหนึ่ง สามารถรับผิดชอบตนเองได้ การจัดการศึกษาจึงใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) เป็นหลักการสำคัญ นั่นก็คือ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และครูผู้สอนในการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องเข้าใจเหตุผลของการเรียน มีเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจน ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้ ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่จะร่วมตัดสินใจกับกลุ่มเพื่อนและครูว่าจะเรียนอะไร อย่างไร มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง ผู้จัดการศึกษาสำหรับผู้ที่ยอยู่นอกกระบบโรงเรียนจะต้องเข้าใจธรรมชาติ จิตใจและอารมณ์ของกลุ่มเป้าหมายและจัดโอกาสให้เรียนด้วยตนเอง เรียนจากของจริง เอาความรู้และประสบการณ์จากการทำงานมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ด้วยการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านร่างกาย ความคิด จิตใจ สติปัญญา และสภาพแวดล้อม (หลักการศึกษายผู้ใหญ่ ,2559)

นอกจากนี้แล้วการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังเป็นการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สติปัญญา และคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีความสุข และสามารถบูรณาการความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ (คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555), 2555) ดังนั้นหากจะพิจารณาถึงการศึกษานอกระบบที่จัดในประเทศไทยแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษานอกระบบของไทยมิได้ยึดมั่นในหลักปรัชญาใดปรัชญาหนึ่งโดยตรง แต่ได้ผสมผสานแนวคิดจากหลักปรัชญาต่าง ๆ เข้ามาในแนวความคิดของการจัดการศึกษานอกระบบ นอกจากนั้นยังผสมผสานแนวคิดภูมิปัญญาอารยธรรมตะวันออกเข้ามาเป็นพื้นฐานความคิดจัดการศึกษานอกระบบ แนวความคิดเชิงปรัชญาที่โดดเด่นของการศึกษานอกระบบของประเทศไทย คือ แนวคิดเรื่องคิดเป็น ซึ่งเป็นได้ทั้งปรัชญาในตัวเอง และเป็นความเชื่อ

พื้นฐานของการจัดการศึกษานอกระบบของประเทศไทย ประชัญาคิดเป็น เป็นความคิดที่เกิดจากความเชื่อว่ามนุษย์โลกทุกคนต้องการมีความสุข ความสุขของคนแต่ละคนแตกต่างกัน หากแต่ละคนสามารถปรับตนเองให้กับเข้าสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างกลมกลืน ในการเสริมสร้างบุคคลให้เป็นคนคิดเป็น ต้องใช้ทักษะการคิด การแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนการตัดสินใจลงมือปฏิบัติ ทั้งข้อมูลตนเอง ข้อมูลวิชาการและข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดเป็นคือการคิดเป็นทำเป็นอย่างเหมาะสมจนเกิดความพอดี และแก้ปัญหาได้ด้วย ซึ่งกระบวนการคิดเป็นสามารถอธิบายได้ดังแผนภาพที่ 8 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 8 กระบวนการคิดเป็น
ที่มา : (ทองอยู่ แก้วไทรฮะ, 2552)

จากแผนภาพสามารถอธิบายได้ดังนี้ ลักษณะ "คนคิดเป็น" คือ 1) เชื่อในความแตกต่างหลากหลายของคน 2) เชื่อในลักษณะการเปลี่ยนแปลงของชีวิตและสังคมที่มีเกิด ดำรงอยู่ และดับไปเป็นธรรมดา 3) เชื่อมั่นในความพอเพียง พอประมาณ พอดี และรู้จักพึงตนเอง 4) เชื่อในหลักของอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) 5) เชื่อว่าทุกข์หรือปัญหาใด ๆ ย่อมมีอยู่ในธรรมชาติ เป็นของธรรมดา และสามารถแก้ไขได้เสมอ 6) เชื่อมั่นว่าข้อมูลทั้งหลายเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การตัดสินใจแก้ปัญหาที่ดีต้องรู้จักใช้ รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลาย เพียงพอ และครอบคลุมข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง คือรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่จะเป็นบ่อ

เกิดของปัญหา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคมสิ่งแวดล้อม ธรรมเนียมประเพณี 7) เผลอไปกับปัญหาอย่างรู้เท่าทัน มีสติ ไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบเมื่อตัดสินใจแล้วมีความ 8) พอใจและเต็มใจรับผิดชอบกับผลการตัดสินใจเช่นนั้น จนกว่าจะมีข้อมูลใหม่เพิ่มเติม หรือมีข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไป 9) เชื่อมมั่นและมั่นใจในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่ง โกวิท วรพิพัฒน์ (2561) ยังได้ให้คำอธิบาย “คิดเป็น” ว่าเป็นบุคคลที่จะสามารถเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีระบบ ซึ่งจะสามารถพิจารณาสาเหตุของปัญหาที่เขากำลังเผชิญอยู่ และใช้ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางเพื่อแสวงหาทางเลือก มาประกอบการพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกแต่ โดยใช้ความสามารถเฉพาะตัว คำนึงของตนเอง และสถานการณ์ที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ประกอบการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับตนเองได้

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่าจัดการศึกษาที่ผสมผสาน และเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้บุคคลสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับ การศึกษาตลอดชีวิต สามารถปรับตนเองให้กับเข้าสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างกลมกลืน ในการเสริมสร้างบุคคลให้เป็นคนคิดเป็น ต้องใช้ทักษะการคิด การแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนการตัดสินใจลงมือปฏิบัติ และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับตนเองได้

3.6.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอดีตคือการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาให้กับเด็ก World Bank 's (2019) รายงานการพัฒนาโลกในการเปลี่ยนลักษณะการทำงาน ระบุว่าเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นช่องทางสำคัญที่จะช่วยปรับแรงงานทักษะเพื่อให้พอดีกับในอนาคตของการทำงานและแสดงให้เห็นวิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงานได้ ผู้ใหญ่มักใช้ความรู้ของตนในเชิงปฏิบัติเพื่อเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พวกเขาต้องมีความคาดหวังอย่างสมเหตุสมผลว่าความรู้ที่ได้รับจะช่วยให้พวกเขาก้าวไปสู่เป้าหมายได้ ตัวอย่างเช่นในช่วงปี 1990 ผู้ใหญ่หลายคนรวมทั้งพนักงานออฟฟิศส่วนใหญ่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่พบบ่อยในการศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาคือการขาดโอกาสในการพัฒนาระดับมืออาชีพสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ นักการศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มาจากอาชีพอื่นและไม่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีเพื่อจัดการกับปัญหาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ตำแหน่งงานส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในสาขานี้เป็นเพียงงานพาร์ทไทม์โดยไม่มีผลประโยชน์หรือความมั่นคงใด ๆ เนื่องจากโดยปกติแล้วตำแหน่งเหล่านี้จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลซึ่งอาจใช้เวลาเพียงไม่กี่ปีเท่านั้น

ดังนั้น Eduard C. Lindeman (1945) Lindeman, E. C. (1945). "The sociology of adult education." Education Sociology เป็นผู้เชี่ยวชาญคนแรกที่ทำให้การศึกษาผู้ใหญ่อย่างเป็นระบบ ในทฤษฎีการศึกษาของเขาการศึกษาถือได้ว่าเป็นกระบวนการตลอดชีวิตชี้ให้เห็นว่าเนื่องจาก

การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของชีวิตทางสังคมและสภาพแวดล้อมโดยรอบความรู้ และข้อมูลอยู่ในวงจรของการส่งต่อการเสริมและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องซึ่งต้องการให้ผู้คนเรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของ โลกภายนอกในขณะเดียวกันเขาเชื่อว่าผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ไม่เพียงแต่ควรเรียนรู้เพื่อความต้องการในการทำงานและการอยู่รอดเท่านั้น แต่ยังมีโอกาสที่จะ เพิ่มพูนตัวเองด้วย เขายืนยันว่าการศึกษสำหรับผู้ใหญ่เป็นเครื่องมือที่สร้างแรงบันดาลใจในการ เปลี่ยนแปลงชีวิตการศึกษาผู้ใหญ่ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้คนพัฒนาทักษะและความสามารถในการ ทำงานเท่านั้น แต่ยังแนะนำให้ผู้คนได้พบกับความสนุกสนานอีกด้วย (หนังสือความหมายของการจัด การศึกษาผู้ใหญ่, 2469) นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการศึกษาผู้ใหญ่เป็นหนทางสำคัญในการพัฒนาสังคม หน้าที่พื้นฐานของการศึกษาผู้ใหญ่คือการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่ เขาระบุว่าการศึกษสำหรับผู้ใหญ่เป็นเครื่องมือที่ทรงพลังสำหรับนักเคลื่อนไหวทางสังคม ผ่าน การศึกษาผู้ใหญ่ควรปรับปรุงจรรยาบรรณส่วนบุคคลและความรู้ทางวัฒนธรรมของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เพื่อค่อยๆปรับปรุงบรรยากาศทางสังคมและความสงบเรียบร้อย การศึกษาผู้ใหญ่ให้โอกาสในการ เติบโตส่วนบุคคลการบรรลุเป้าหมายและการขัดเกลาทางสังคม การวิจัยของ Chris McAllister (2010) เกี่ยวกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่แสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการ สื่อสารกับผู้คนและออกจากบ้านเพื่อให้ความกระตือรือร้นทางจิตใจ นักวิจัยได้บันทึกแง่มุมทางสังคม ของการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่า มิตรภาพถูกอธิบายว่าเป็นลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่และห้องเรียนก็ถูกมองว่าเป็นส่วนสำคัญของเครือข่ายทางสังคมของพวกเขา การพัฒนา เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนพบว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ในฐานะ บรรณาธิการหนังสือชื่อการศึกษาผู้ใหญ่และสุขภาพ Leona English (2558) กล่าวว่าทำให้สุขศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาผู้ใหญ่ทำให้ชุมชนมีสุขภาพดีขึ้น

จะเห็นได้ว่าการศึกษาผู้ใหญ่มุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือการสร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้ใหญ่ ในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ตามบริบทการเปลี่ยนแปลง ในยุคปัจจุบัน และสามารถช่วยขับเคลื่อนทางสังคม ส่งผลต่อการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางสังคม ความสุขในด้านการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย ในต่างประเทศเครือข่ายเมืองแห่ง การเรียนรู้ทั่วโลกถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อแบ่งปันแนวคิด และสร้างระบบการศึกษา และการเรียนรู้ที่ ครอบคลุมมากขึ้นเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในทุกกลุ่มอายุ และปรับปรุงคุณภาพรวมถึง ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ (Nemeth, 2020) ซึ่งในเดือน กันยายน 2020 มีอีก 54 เมืองจาก 27 ประเทศทั่วโลกที่ได้รับการยอมรับเข้าสู่เครือข่ายซึ่งเป็นเมือง แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทำให้จำนวนเมืองทั้งหมดเป็น 229 แห่งใน 64 ประเทศ (UNESCO, Institute for Lifelong Learning, 2020) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของเมืองแห่งการเรียนรู้เป็น สถานที่ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ และโอกาสที่หลากหลาย และในทุกช่วงของชีวิต

รวมถึงกระบวนการ ที่ปรับนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มความรู้ในการดำรงชีวิต Boshier (2018) ทั้งนี้ OECD กำหนดให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นประโยชน์ของตลาดแรงงาน และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Elfert, 2015) ในบริบทของความรู้ที่ UNESCO Institute for Lifelong Learning (UIL) อ้างว่าการมีส่วนร่วมใน Global Network for Learning Cities สามารถช่วยให้เมือง และภูมิภาคต่าง ๆ พัฒนาระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรับมือในการแพร่ระบาดของโรคระบาดในปัจจุบันได้อีกด้วย (UNESCO, สถาบันเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 2020) นอกจากนี้แล้ว สำนักเลขาธิการของเครือข่ายระดับโลกสถาบัน UNESCO เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตพร้อมกับองค์กรอื่น ๆ เช่น PASCAL International Observatory Learning Cities Network (LCN) ได้เพิ่มกิจกรรม และจัดสัมมนาผ่านเว็บเกี่ยวกับเมืองแห่งการเรียนรู้ และการฟื้นฟูตัวของ COVID-19 ในการรับรู้ถึงบทบาทของการเรียนรู้ และนักการศึกษาผู้ใหญ่ในการให้ความสำคัญต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ในภูมิภาคเอเชีย รัฐบาลที่ใช้ทักษะ Lifelong Learning มากที่สุดนั่นคือ ประเทศสิงคโปร์ ที่ได้กำหนดเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมประชาชนให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก dynamic future ด้วยการเสริมทักษะดิจิทัลให้กับประชาชนผ่านโครงการ Skills Future โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาระดับความรู้และเสริมทักษะพื้นฐานด้านดิจิทัลให้กับชาวสิงคโปร์มากกว่า 100,000 คน ในระยะเวลา 3 ปี (ลินดา วัชรเสถียรพงศ์ ,2561)

จึงอาจสรุปได้ว่าการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริม พัฒนาความรู้ อาชีพ และยังให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นความเป็นพลวัตของโลก ให้ประชาชนปรับตัวและพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เพื่อการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

3.6.2 รูปแบบของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอดีตนั้นเรียกว่า “การศึกษาผู้ใหญ่” การศึกษาผู้ใหญ่หรือที่เรียกว่าการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบการเรียนรู้ใด ๆ ที่ดำเนินการหรือจัดให้มีขึ้นสำหรับชายและหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ ในรายงานปี 1970 สถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (อังกฤษและเวลส์) ให้คำจำกัดความของการศึกษาผู้ใหญ่ว่า “การศึกษาแบบใดก็ได้สำหรับผู้ที่มีอายุมากพอที่จะทำงาน ลงคะแนนเสียง แต่งงาน และเป็นผู้ที่จบวงจรการศึกษาในวัยเด็ก” (Charles A.Meyer, 2020) การศึกษาผู้ใหญ่มีความหลากหลาย รูปแบบการศึกษาประเภทของการศึกษาผู้ใหญ่แบ่งได้ดังนี้

1) การศึกษาเพื่อความสามารถทางวิชาชีพเทคนิคและวิชาชีพ (การศึกษาดังกล่าวอาจมุ่งเป้าไปที่การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ใหญ่สำหรับงานแรกหรือสำหรับงานใหม่หรือ

อาจมุ่งเป้าไปที่การทำให้เขาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับพัฒนาการใหม่ ๆ ในอาชีพในอนาคต หรืออาชีพของเขา)

2) การศึกษาเพื่อสุขภาพ สวัสดิการและความเป็นอยู่ของครอบครัว (การศึกษาดังกล่าวรวมถึงการศึกษาทุกประเภทด้านสุขภาพความสัมพันธ์ในครอบครัวการซื้อของผู้บริโภคการวางแผนการเป็นพ่อแม่ ในการเตรียมความพร้อมด้านสุขอนามัย การดูแลเด็ก ฯลฯ)

3) การศึกษาเพื่อการประชาสัมพันธ์การเมือง และชุมชนความสามารถ (การศึกษาดังกล่าวรวมถึงการศึกษาทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการปกครองการพัฒนาชุมชนกิจการสาธารณะ และระหว่างประเทศ หน้าที่พลเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น)

4) การศึกษาเพื่อ "เติมเต็มตนเอง" (การศึกษาดังกล่าวครอบคลุมทุกประเภทโปรแกรมการศึกษาเสรี การศึกษาด้านดนตรีศิลปะการเต้นรำ การละครวรรณกรรมศิลปะ และงานฝีมือไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาว โปรแกรมเหล่านี้มุ่งเป้าไปที่การเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้เป็นหลักมากกว่าที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายที่รวมอยู่ในหมวดหมู่อื่น ๆ)

5) การศึกษาซ่อมเสริมพื้นฐาน และการศึกษารู้หนังสือ (เห็นได้ชัดว่าการศึกษาดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทอื่น ๆ ดังนั้นในฐานะหมวดหมู่จึงแตกต่างจากการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทอื่น ๆ)

นอกจากนี้แล้ว การศึกษาผู้ใหญ่ไม่เพียง แต่จะช่วยให้ผู้คนพัฒนาทักษะและความสามารถในการทำงานเท่านั้น แต่ยังแนะนำให้ผู้คนได้พบกับความสุขนอกงานด้วย ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่นั้น กล่าวได้ว่าเริ่มมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนากันมาจก แนวความคิดของเดิม ของ Edward L. Thorndike. (1982) จากการเขียนเกี่ยวกับ"การเรียนรู้ของผู้ใหญ่" ซึ่งมีได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่โดยตรง แต่ศึกษาถึงความสามารถในการเรียนรู้ โดยเน้นให้เห็นว่าผู้ใหญ่ นั้นสามารถเรียนรู้ ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก แนวคิดนี้ยังมีนักคิด คือ ลินเดอร์แมน (1945) Lindeman, E. C. (1945). "The sociology of adult education." Education Sociology เป็นผู้เชี่ยวชาญคนแรกที่ทำให้การศึกษาผู้ใหญ่เป็นระบบ ในทฤษฎีการศึกษาของเขาการศึกษาถือได้ว่าเป็นกระบวนการตลอดชีวิตเขาชี้ให้เห็นว่าเนื่องจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงของชีวิตทางสังคมและสภาพแวดล้อมโดยรอบความรู้และข้อมูลอยู่ในวงจรของการส่งต่อการเสริมและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องซึ่งต้องการให้ผู้คนเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ หรือ Andragogy นั้นมีการศึกษาค้นคว้ากันมานานตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีงานวิจัย ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และด้านศิลปศาสตร์ที่ออกมาสนับสนุน แนวคิดที่ว่าผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่ต่างจากเด็ก (ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี, 2556) จากแนวความคิดของลินเดอร์แมน ทำให้ได้ข้อสันนิษฐานที่สำคัญๆ และเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้ง

การวิจัยในระยะต่อมา ทำให้โนลส์ (M.S.Knowles, 1954) ได้พยายามสรุปเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความต้องการและความสนใจ ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากว่าตรงกับความต้องการ และความสนใจ ในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นในสิ่งเหล่านี้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทั้งหลาย เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงสิ่งนี้ด้วยเสมอ

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดี ถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลาง ในการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ควรจะยึดถือสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญ มิใช่ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหลาย

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้นวิธีการหลักสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ ก็คือการวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียด ว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ก็คือ การมีความรู้สึกต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นบทบาทของครูจึงควรอยู่ในกระบวนการสืบหา หรือ ค้นหาคำตอบร่วมกับผู้เรียนมากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านหรือเป็นสื่อ สำหรับความรู้ แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงเท่านั้น

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละบุคคล เมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้นการสอนผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ใช้ทำการสอน สถานที่สอน

ซึ่งหลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่แตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ อาจพอสรุปได้ดังนี้

1. เหตุผลในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่เน้นเข้าใจตนเองและรู้ว่าตนเองมีความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจของตนเองได้ก่อนการเรียนรู้ ผู้ใหญ่มักต้องการจะรู้ว่าเพราะเหตุใดหรือทำไมเขาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ เขาจะได้รับประโยชน์อะไร จากการเรียนรู้และจะสูญเสียประโยชน์อะไรบ้างถ้าไม่ได้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้น ผู้ใหญ่จึงมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่เขาต้องการเรียนรู้และพึงพอใจมากกว่าจะให้ผู้อื่นมากำหนดให้และมักมีแรงจูงใจในการเรียนรู้จากภายในตนเองมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

2. ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ในกระบวนการเรียนรู้ผู้ใหญ่ต้องการเป็นอย่างมากที่จะชี้แนะตนเองมากกว่าจะให้ผู้สอนมาชี้นำหรือควบคุมเขา นั่นคือ ผู้ใหญ่อยากที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่า

และด้วยการเรียนรู้มีลักษณะเป็นการแนะแนวมากกว่าการสอน ดังนั้นบทบาทของผู้สอนควรจะเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้เรียนในกระบวนการค้นหาความจริงหรือที่เรียกว่าผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) มากกว่าที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ของตนไปยังผู้เรียน นอกจากนั้นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ควรจะต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยการยอมรับฟังและยอมรับในการแสดงออก ทศนคติและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของวิชาที่เรียนของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของแต่ละคนและของกลุ่มทำหน้าที่จัดหาและจัดการทรัพยากรในการเรียนรู้หรืออาจเป็นแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเสียเอง

3. ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประสบการณ์ชีวิตมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ข้อแตกต่างในการเรียนรู้ที่สำคัญระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กอย่างหนึ่งก็คือผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าซึ่งอาจเป็นได้ทั้งข้อดีและข้อเสีย ทั้งนี้เพราะวิธีการเรียนรู้เบื้องต้นของผู้ใหญ่ คือ การวิเคราะห์และค้นหาความจริงจากประสบการณ์ซึ่งนักจิตวิทยาบางคนเชื่อว่าหากเขาเรียนรู้ว่าสิ่งที่เขาเรียนรู้นั้นมีส่วนช่วยรักษาหรือเสริมสร้างประสบการณ์ภายในตัวเขา ผู้ใหญ่ก็จะเรียนรู้ได้มากขึ้น แต่ถ้าหากกิจกรรมใดหรือประสบการณ์ใดจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในของเขา ผู้ใหญ่ก็มีแนวโน้มที่จะต่อต้านโดยการปฏิเสธหรือบิดเบือนกิจกรรมหรือประสบการณ์นั้น นอกจากนั้นประสบการณ์เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ใหญ่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพราะยิ่งอายุมากขึ้นประสบการณ์ของผู้ใหญ่ก็ยิ่งจะแตกต่างมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จึงควรคำนึงถึงทั้งในด้านของความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ใหญ่ และควรจะอาศัยข้อดีของการมีประสบการณ์ของผู้ใหญ่และทำให้ประสบการณ์นั้นมีคุณค่าโดยการใช้เทคนิคฝึกอบรมต่าง ๆ ซึ่งเน้นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ (Experiential techniques) ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสผสมผสานความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ ทำให้การเรียนรู้ที่ได้รับใหม่นั้นมีความหมายเพิ่มเติมขึ้นอีก อาทิเช่น วิธีการอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมการแก้ปัญหา กรณีศึกษา และเทคนิคการฝึกอบรมโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มต่าง ๆ

4. แนวโน้มในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยทั่วไปเด็กมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้โดยอาศัยเนื้อหาวิชาและมองการเรียนรู้ในลักษณะเอง การแสวงหาความรู้จากเนื้อหาสาระของวิชาใดวิชาหนึ่งโดยตรงแต่สำหรับผู้ใหญ่การเรียนรู้จะมุ่งไปที่ชีวิตประจำวัน (Life-centered) หรือนั่นทำงานหรือการแก้ปัญหา (Task-centered) เสียมากกว่า นั่นคือผู้ใหญ่จะยอมรับและสนใจกิจกรรมการเรียนรู้ของเขา หากเขาเชื่อและเห็นว่าการเรียนรู้นั้น ๆ จะช่วยให้เขาทำงานได้ดีขึ้นหรือช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเขา ดังนั้นการจัดหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน ผู้ใหญ่จึงควรจะต้องอาศัยสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวของเขาและเป็นการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ทักษะซึ่งมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงของเขาด้วย

5. บรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีกว่าในบรรยากาศที่มีการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งทางกายภาพ เช่น การจัดแสงสว่าง อุณหภูมิที่พอเหมาะ การจัดที่นั่งที่เอื้อต่อ

การมีปฏิสัมพันธ์กัน และมีบรรยากาศของการยอมรับในความแตกต่างในทางความคิด และประสบการณ์ที่ต่างกันอย่างแต่ละคน มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีอิสรภาพในการแสดงออกเป็นกันเอง

ซึ่งหลักสำคัญในขั้นตอนการนำใช้ทฤษฎี Andragogy ที่แตกต่างชัดเจนคือ Andragogical Instructors หรือครูอาจารย์แบบการศึกษาผู้ใหญ่ต้องจัดเตรียม “ชุดขั้นตอน” ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนล่วงหน้า และจัดเตรียมองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุดขั้นตอนที่ถูกเตรียมให้พร้อม ชุดขั้นตอน หรือ Set of Procedures ก็คือการออกแบบการเรียนการสอน ที่มีทั้งข้อมูล ความรู้และทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง พร้อมแผนปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดจะให้ภาพรวมที่ครบถ้วน การพัฒนาหลักสูตรโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางการใช้ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนนี้ (Knowles, 1980)

1. Preparing the Learner หรือ เตรียมผู้เรียน
2. Establishing a Climate Conducive to Learning หรือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. Creating a Mechanism for Mutual Planning หรือ การสร้างกลไกส่งเสริมการวางแผนร่วมกัน
4. Diagnosing the Needs for Learning หรือการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้
5. Formulating Program Objectives หรือ กำหนดวัตถุประสงค์โดยละเอียด
6. Designing a Pattern of Learning Experiences หรือ การออกแบบรูปแบบของประสบการณ์การเรียนรู้
7. Conducting with Suitable Techniques and Materials หรือ ดำเนินการด้วยเทคนิคและทรัพยากรที่เหมาะสม
8. Evaluating the Learning Outcomes and Re-diagnosing Learning Needs หรือ ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และการเรียนรู้ที่ต้องปรับปรุงใหม่

การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต มีภารกิจสำคัญที่มุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการศึกษาพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับ นอกจากนั้นยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาพื้นฐานนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาชุมชนและสังคมในที่สุด

และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาเป็น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) (อังกฤษ: Department of Learning Encouragement : DOLE) เป็นส่วนราชการระดับกรม ในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัยในประเทศไทย ยกฐานะมาจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เดิมก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2483 เป็นกองการศึกษาผู้ใหญ่ และจัดตั้งเป็นกรมครั้งแรก เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 ในชื่อ "กรมการศึกษานอกโรงเรียน" หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า "กศน." ซึ่งในยุคนั้นในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการยุบรวมกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการจากเดิม 14 กรม เหลือเพียง 5 สำนักงาน ทำให้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ถูกยุบรวมเป็นสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 สำนักฯ จึงปรับภารกิจเป็น "สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย" (อังกฤษ: Office of the Non-Formal and Informal Education : NFE) ในปัจจุบันเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2566 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 โดยมีสาระสำคัญคือการยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และยกฐานะสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็น "กรมส่งเสริมการเรียนรู้" โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นไป 60 วันหรือตรงกับวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป

อาจกล่าวได้ว่าการยกฐานะ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็น "กรมส่งเสริมการเรียนรู้" นั้นมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น และเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยกำหนด มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ 1) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และ 3) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิทุกระดับ ตามวัตถุประสงค์การพัฒนาบุคคลตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ ปี 2566

แนวคิดเกี่ยวกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

EEC ย่อมาจาก Eastern Economic Corridor หรือชื่อภาษาไทยเรียกว่า โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า 30 ปีที่ผ่านมา โดยในครั้งนี้สำนักงานเพื่อการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกรศ) มีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริม การลงทุนซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและทำให้ เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดคือ ชลบุรี, ระยอง, และ ฉะเชิงเทรา ซึ่งทั้ง 3 พื้นที่ดังกล่าวเดิมเป็นกลุ่มเขตอุตสาหกรรมสำคัญอันดับต้น ๆ ของประเทศ

อยู่แล้ว อดัมไปด้วยโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีสนามบิน รวมถึงมีท่าเรือที่มีตู้สินค้าผ่านมากที่สุดเป็นอันดับที่ 22 ของโลก EEC จึงเล็งพัฒนาต่อยอดจากพื้นที่ที่มีความพร้อมสูงสุดให้เป็นพื้นที่นำร่องเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เนื่องจากจังหวัดดังกล่าวมีความพร้อมในการเป็นเมืองท่องเที่ยวในอันดับต้นๆ ของโลก มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีความพร้อม ทั้งยังมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ โดยเฉพาะในกลุ่ม CLMV ซึ่งขณะนี้ภาครัฐอยู่ระหว่างการปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน และจะผลักดันให้เกิดการลงทุนในรูปแบบคล้ายกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันตกของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) สำนักงานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ,ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2561) กล่าวว่าโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกหรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า 30 ปีที่ผ่านมา โดยในครั้งนี้สำนักงานเพื่อการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริม การลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและทำให้ เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดคือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

อรรถพร ภูขำ (2561) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการนโยบายการพัฒนากระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้ออกประกาศเรื่องกำหนดเขตส่งเสริมกระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตามโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง จำนวน 5 พื้นที่ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. เขตส่งเสริมกระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก:เมืองการบินภาคตะวันออกหรือ Special EEC Zone : Eastern Airport City ขนาดพื้นที่ 6,500 ไร่ บริเวณสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา เพื่อยกระดับสนามบินอู่ตะเภาให้เป็นศูนย์กลางการบิน รองรับผู้โดยสาร 15-35-60 ล้านคน/ปี ในระยะ 5-10-15 ปี โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา และเมืองการบินภาคตะวันออก (Eastern Airport City) เป็นโครงการที่เปิดให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน พัฒนาสนามบินและกิจกรรมต่อเนื่องต่างๆ ประกอบด้วย การก่อสร้างพร้อมให้บริการและบำรุงรักษา อาคารผู้โดยสารหลังที่ 3 (Terminal 3) และศูนย์ธุรกิจการค้า (Commercial Gateway) ธุรกิจขนส่งสินค้าทางอากาศและโลจิสติกส์ (Air

Cargo) ระยะที่ 2 ธุรกิจซ่อมเครื่องบิน (Maintenance Repair and Overhaul, MRO) ระยะที่ 2 ฝึกอบรมบุคลากรการบินระยะที่ 2 และกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมอากาศยาน (Free Trade Zone)

2. เขตส่งเสริมนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation: EECi) ตั้งอยู่ในบริเวณวังจันทร์วัลเลย์ จังหวัดระยอง ขนาด 3,302 ไร่ และบริเวณอุทยานรังสรรค์นวัตกรรมอวกาศ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ขนาดพื้นที่ 120 ไร่ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรม และ ชุมชน ด้วยการพัฒนาวิจัยและนวัตกรรม

- เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก วังจันทร์วัลเลย์ ตั้งอยู่บนที่ดินของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ติดทางหลวงหมายเลข 344 อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง รองรับการพัฒนาเป็น ศูนย์กลางเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์ และระบบอัจฉริยะ (ARIPOLIS) และเทคโนโลยีชีวภาพและชีววิทยาศาสตร์ (BIOPOLIS)

- เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อุทยานรังสรรค์นวัตกรรมอวกาศ (Space Krenovation Park) ตั้งอยู่ที่ ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี รองรับการพัฒนาเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (SPACE KRENOVAPOLIS)

3. เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Park Thailand : EECd) บริเวณ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ขนาดพื้นที่ 709 ไร่ เพื่อขยายและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เดิมรองรับการเป็น Data Hub ของอาเซียน มุ่งเน้นการสร้างอุตสาหกรรมดิจิทัลใหม่ (New S-Curve Digital Industry) โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (Target Industry) ได้แก่กลุ่มผู้ผลิตฮาร์ดแวร์และชิ้นส่วน เช่น Smart Device, อุปกรณ์ IoT และ Artificial Intelligent ,กลุ่มผู้ผลิต/ให้บริการซอฟต์แวร์ เช่น Autonomous Software และ Intelligent Platform,กลุ่มผู้ให้บริการข้อมูลดิจิทัล (Digital Content) มุ่งเน้นเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ เช่น Big Data Analytic, Virtual Reality และ Immersive Animation,กลุ่มผู้ผลิตอุปกรณ์สื่อสาร/บริการสื่อสาร ซึ่ง ครอบคลุมทั้ง โทรคมนาคม การแพร่ภาพกระจายเสียง และดาวเทียม สุดท้ายคือ กลุ่มผู้ให้บริการดิจิทัลเช่นผู้ให้บริการแพลตฟอร์มการค้าดิจิทัลรูปแบบใหม่(Digital Commerce) และวิสาหกิจเทคโนโลยีดิจิทัลเริ่มต้น (Digital Tech Startup)

4. นิคมอุตสาหกรรม Smart Park จังหวัดระยอง พื้นที่ 1,466 ไร่ บริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง เพื่รองรับอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร และการท่องเที่ยว กลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ

5. นิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด 4 จังหวัดระยอง พื้นที่ 1,900 ไร่ ซึ่ง รุ่งโรจน์ สงสระบุญ (2560) กล่าวไว้อีกว่า ประเทศไทยยังสามารถผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S-curve) ได้ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 คือ Firsts-curve ซึ่งเป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่

มีอยู่แล้ว ในประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ ปัจจัยผลิตโดยการลงทุนชนิดนี้จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะสั้นและระยะกลาง แต่อย่างไรก็ดี ในกลุ่มอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างก้าวกระโดดจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา S-curve ในรูปแบบที่ 2 คือ New S-curve ควบคู่ไปด้วยซึ่งเป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี โดยอุตสาหกรรมใหม่หรือ อุตสาหกรรมอนาคตเหล่านี้จะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ ซึ่งการต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมจะสามารถเพิ่มรายได้ของประชาชนได้ประมาณร้อยละ 70 จากเป้าหมาย และในส่วนอีกร้อยละ 30 จะมาจากอุตสาหกรรมใหม่ Curve of Technology ยังสามารถอธิบายปรากฏการณ์การเกิดขึ้นของเทคโนโลยีไว้ 3 สถานะ คือ

สถานะที่ 1 (Birth) เป็นช่วงเวลาของการประดิษฐ์คิดค้นจนประสบความสำเร็จออกมาและเริ่มทดสอบวางตลาด

สถานะที่ 2 (Take off) เป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมีการปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคมให้รับรู้ว่ามีเทคโนโลยีนี้แล้วและสังคมเรียนรู้ถึงเทคโนโลยีนี้ไปจนถึงการได้รับความนิยมจากคนในสังคม เกิดเป็นธุรกิจนวัตกรรมรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีการพัฒนาประสิทธิภาพได้สูงขึ้นเรื่อยๆอย่างรวดเร็วและพร้อมกับการเติบโตของจำนวนผู้ใช้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะกับการทำธุรกิจที่สุด และทุกคนอยากทำธุรกิจในช่วงเวลานี้และแน่นอนที่สุดผู้ที่มึ้นนวัตกรรมใหม่ควรจะเข้าสู่ตลาดในช่วงนี้

สถานะที่ 3 (Mature) เป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีมีตัวประสิทธิภาพการพัฒนาของเทคโนโลยีนั้นถึงขีดสุดของทรัพยากรที่ใช้ผลิตไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้แล้วประสิทธิภาพของเทคโนโลยีจะมีใช้คงที่ โดยไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีใหม่มาทดแทนและเทคโนโลยีนี้ก็จะหายไปจากสังคม

ทั้งนี้ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการนี้ ได้นำคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มติคณะรัฐมนตรี และมติ คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แผนการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้รวบรวมข้อเสนอแนะของอนุกรรมการมาประกอบการวิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอแผนงานโครงการด้วยการวางแผนปฏิบัติการนี้จะพิจารณาจากความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายเป็นหลักใน การผลิตบุคลากรให้ตรงตามสาขาวิชา ทักษะ สมรรถนะและจำนวนพอเพียงตามที่ต้องการ ซึ่งในระยะแรกจะต้องมีการประมาณการความต้องการกำลังคนและสำรวจความสามารถในการผลิตกำลังคนทั้งหมดของประเทศไทย และในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อเตรียมการวางแผนด้านการพัฒนา การศึกษา การวิจัยและเทคโนโลยี สำหรับรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีกรอบแนวคิดด้านการพัฒนาการศึกษา ในด้านการผลิตกำลังคน ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย จึงมีทักษะสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนที่

สอดคล้องกับ 5 กลุ่มอุตสาหกรรม จัดการเรียนรู้การสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning : WIL) ร่วมกับสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม ในปัจจุบันโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC นั้นยังอยู่ในระยะดำเนินการที่ 1 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งได้ตั้งงบประมาณไว้อยู่ที่ 1.5 ล้านล้านบาท (43,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และกำลังอยู่ในช่วงเสนอพิจารณาอนุมัติวงเงินสำหรับระยะที่ 2 (พ.ศ. 2565-2570) โดยประเมินวงเงินลงทุนไว้อยู่ที่ 386,565 ล้านบาท สำหรับการลงทุนจำนวน 131 โครงการ

เนื่องจากพื้นที่เป้าหมายของ EEC คือพื้นที่เดียวกับโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด และเพื่อดึงดูดให้นักลงทุนจากทั่วทุกมุมโลกสนใจมาลงทุนตั้งฐานการผลิตที่ไทย “EEC” จึงต้องมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับอย่างดี ขณะที่การขนส่งก็ออกแบบไว้ครอบคลุมทั้งทางถนน ทางราง ทางอากาศ และทางน้ำด้วย การลงทุนกว่า 1.5 ล้านล้านบาท ซึ่งในระยะที่ 1 นั้นได้มีความคืบหน้าของโครงการหลักของ EEC คือ 1) โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ได้แก่ สนามบินดอนเมือง สุวรรณภูมิ และอู่ตะเภา ซึ่งได้รับการอนุมัติโครงการไปตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2561 ปัจจุบันกำลังอยู่ในขั้นตอนของการส่งมอบพื้นที่ให้กับทางเอกชนดำเนินการต่อ โดยช่วงสุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา คาดว่าจะส่งมอบพื้นที่ประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ส่วนช่วงดอนเมือง-พญาไท คาดว่าจะส่งมอบได้ประมาณต้นปีพ.ศ. 2565 2) โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก ได้ดำเนินการถึงขั้นตอนการส่งแผนแม่บทฉบับเบื้องต้นโครงการและรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ มาตรการป้องกันและแก้ไข ตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EHIA) ให้แก่ทางคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) พิจารณาแล้ว คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในปีพ.ศ. 2567 ตามเป้าหมาย และ 3) โครงการพัฒนาท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ 3 อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาข้อเสนอทางเทคนิคและการจ้างที่ปรึกษาเพื่อบริหารและควบคุมงานก่อสร้าง เพื่อเสนออนุมัติกับทาง สกพอ. ต่อไป (เขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC พลิกโฉมอุตสาหกรรมเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 ,2560)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าภาคตะวันออกเป็นเมืองแห่งอนาคต โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังเร่งดำเนินการอยู่นั้นจะมุ่งยกระดับเมือง ชุมชน คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม สู่ระดับมาตรฐานสากล และการพัฒนาเมืองแห่งการศึกษานานาชาติ โดยมีมหาวิทยาลัยและโรงเรียนนานาชาติชั้นนำ เป็นผู้นำในด้านสาธารณสุข โดยเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์และโรงพยาบาล อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาเมืองใหม่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ พร้อมทั้งขับเคลื่อนศูนย์กลางธุรกิจพาณิชย์ที่ทันสมัยในภูมิภาค และจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และการศึกษา

4.2 บริบทเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สืบเนื่องจากการเป็นไทยแลนด์ 4.0 โดยรัฐบาลกำหนดนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เนื่องจากตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดของอาเซียนสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศจีนและอินเดียที่มีประชากรมากและมีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจสูง ขณะเดียวกันยังมีความพร้อมของโครงสร้างที่สำคัญ และยังเป็นฐานของการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ ด้วยเหตุนี้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกดังกล่าวจึงถูกคาดหวังให้เป็น การยกระดับ การลงทุนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน กรมโยธาธิการและผังเมืองได้จัดทำผังเมืองรวมขึ้นใหม่ในพื้นที่ 3 จังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนผัง EEC (มาตรา 32 แห่ง พ.ร.บ. EEC) จำนวน 30 อำเภอ (ครอบคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอ) โดยขั้นตอนดำเนินการจะเป็นไปตาม พ.ร.บ. การผังเมือง ฉบับใหม่ พ.ศ. 2562 ซึ่งปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองกำลังดำเนินการ (โครงการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กับภารกิจหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง (ออนไลน์) ,2563) จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคตามนโยบายรัฐบาล

กล่าวโดยสรุปเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) มุ่งหวังจะทำให้การพัฒนาการศึกษาทั้ง 2 ส่วน คือ “ภาคตะวันออก” ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว และในส่วนของ “พื้นที่ EEC” 3 จังหวัด ได้แก่ (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง)

4.3 แผนการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สำนักเลขาธิการผู้แทนราษฎร (ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่ารัฐบาลไทยโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีนโยบายพัฒนาประเทศไทย ด้วยการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเพื่อการต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีอยู่ และจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) โดยมุ่งหวังจะทำให้การพัฒนาการศึกษาทั้ง 2 ส่วน คือ “ภาคตะวันออก” ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว และในส่วนของ “พื้นที่ EEC” 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง) จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคตามนโยบายรัฐบาล สิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนในการจัดการศึกษา คือ ศึกษาธิการได้อนุมัติแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) โดยวาง 4 เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา คือ 1) ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษา การใช้เทคโนโลยี มีความรู้ด้านอุตสาหกรรมใหม่ สามารถสร้างนวัตกรรมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ด้านอุตสาหกรรมใหม่และมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ ควบคู่กับการปฏิบัติจากสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง 3)

สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนากำลังคน 4) เครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นแล้วมากมาย เช่น

1. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ใน จ.ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง โดยมี 3 ศูนย์หลัก 10 ศูนย์ย่อย ทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงการทำงานและความต้องการแรงงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอาชีวะ โดยกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนภายใน 5 ปี จำนวน 2 แสนคน ทั้งการผลิตกำลังคนระยะสั้นและจัดการศึกษา โดยจัดให้มี 10 หลักสูตรใหม่ที่รองรับอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve)

2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้ปรับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 โดยเพิ่มประเด็นการพัฒนาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และจัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติให้สอดคล้องกับการพัฒนาในพื้นที่ภาคตะวันออก และ EEC

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีโครงการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ในโรงเรียนมัธยมฯ 3 จังหวัด คือ ชลบุรี 31 โรง ฉะเชิงเทรา 30 โรง และระยอง 19 โรง รวม 80 โรงเรียน จะทยอยดำเนินการตั้งแต่ปีจนถึงปีการศึกษา 2563

4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดนโยบายให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคตะวันออก จัดทำแผนให้สอดคล้องกับพื้นที่ โดยเน้น 2 ประเด็นหลัก คือ ผลผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ และปรับกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ที่ตอบโจทย์การพัฒนาในพื้นที่

5. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) พัฒนาการศึกษโดย ส่งเสริมการสอนภาษาจีนที่ได้รับการสนับสนุนด้านอาสาสมัครมาช่วยสอนจาก สนง.ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Han Ban) การเรียนรู้สะสมเต็มศึกษา การพัฒนาห้องเรียนวิทยาศาสตร์ร่วมกับโรงเรียนกำเนิดวิทย์ จ.ระยอง การพัฒนาวิชาชีพให้กับท้องถิ่นในเรื่องภาษา การโรงแรม การท่องเที่ยวและอาหาร รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรด้านการบิน ที่นครนายก ศรีราชา และปราจีนบุรี

6. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) มีโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพและการขายระบบออนไลน์ (E- Commerce) โครงการเมืองแห่งการเรียนรู้สู่การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงการอบรม ครู กศน.ตำบลเพื่อการเรียนรู้ด้านธุรกิจศึกษา โครงการ Smart ONIE เพื่อสร้าง Smart Farmer และอบรมความรู้ด้านเกษตรสำหรับประชาชน โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพระยะสั้น โครงการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ฯลฯ

7. มหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคตะวันออกมีหลายโครงการที่น่าสนใจเช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เตรียมโครงการ “ย่านนวัตกรรมศรีราชา” โดยร่วมมือกับ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ และความร่วมมือกับ สนง. พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศฯ ในการจัดการศึกษาเรื่องอวกาศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือเพื่อปรับหลักสูตรวิศวกรรมยานยนต์ เพื่อรองรับ First S-curve และวิศวกรรมซอฟต์แวร์ เพื่อรองรับ New S-curve และจัดตั้งสถาบันโลจิสติกส์ เพื่อ รับผิดชอบดูแลโลจิสติกส์ในโรงงานตั้งศูนย์ทดสอบสมรรถนะที่เมืองพัทยาเพื่อให้บริการด้าน ภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออก วางแผนปรับหลักสูตรเกี่ยวกับไฟฟ้า เช่น Battery Stores ปรับหลักสูตรคอมพิวเตอร์เป็น Smart Electronics จัดการสอนด้านการท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพ ด้านอาหาร ด้านอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ที่ได้ร่วมกับ Islamic University จาก อินโดนีเซียปรับหลักสูตรสถาบันการบินโดยเน้นการควบคุมการจราจรทางอากาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ วางแผนยกระดับทักษะที่พึงประสงค์ในการทำงานเพื่อเป็น พลเมืองแห่งโลกอนาคต โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัย 9 แห่ง เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนการวิจัยและ นวัตกรรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เน้นให้ EEC เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ เร่งจัดทำฐานข้อมูล โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก ฐานข้อมูลสถานการณ์ในภาพรวม ฯลฯ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พัฒนาหลักสูตรการจัดการอุตสาหกรรม การผลิตและบริการ หลักสูตรปริญญาตรีที่รองรับการเทียบโอน ตั้งโรงเรียนเตรียมวิศวกรรม และ เตรียมเสนอขอทุนด้านการฝึกอบรมวิจัยนวัตกรรมใน S-curve ที่มีความถนัด คือ ด้านหุ่นยนต์เพื่อ อุตสาหกรรมและระบบอัตโนมัติ ด้านการเติมอากาศ ด้านดิจิทัล ด้านเกษตรเน้นการทำโรงงานนำร่อง

มหาวิทยาลัยบูรพา สนับสนุนให้นักวิจัยต่อยอดการรองรับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น รถไฟรางคู่ โดยจัดให้มีห้องปฏิบัติการมาตรฐานสูง เป็นมหาวิทยาลัยแม่ข่ายในภาคตะวันออกในการ ปรับหลักสูตรต่าง ๆ และขยายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ อีกทั้งจะร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการจัดหาผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นศาสตราจารย์รับเชิญ (Visiting Professor) ฯลฯ

สถาบันสิรินธรวิทยเมธี มีเป้าหมายเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีแห่งโลกอนาคต จะนำอาจารย์ ระดับนานาชาติจากเยอรมนี อังกฤษ ญี่ปุ่น ฯลฯ เข้ามามากขึ้น นอกจากนี้ วางแผนดำเนินการด้าน พลังงาน เช่น การผลิตแบตเตอรี่ที่มีอายุการใช้งานยาวนาน การประดิษฐ์จอภาพแบบ OLED ซึ่งเป็น วัสดุฉลาด การเพิ่มมูลค่าจากขยะหรือสิ่งของที่มีมูลค่าต่ำทางการเกษตรโดยที่ไม่ปล่อยของเสียสู่ สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้ลงนามความร่วมมือกับหลายประเทศ เช่น เยอรมนี เพื่อให้ มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์ถ่ายโอนความรู้เรื่องอุตสาหกรรม 4.0, ให้อาจารย์จากสวีเดนเข้ามา

สอนและถ่ายทอดความรู้เรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี, ร่วมมือกับอินเดียด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมรถยนต์, ร่วมมือด้านการบินและการรางกับจีน, ร่วมมือกับญี่ปุ่นเพื่อเตรียมเป็นศูนย์พัฒนาและศูนย์ทดสอบต้นแบบของสถาบันรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการบินตามมาตรฐานการบินสากล

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นฐานที่จะตั้ง Kentucky Malone โดยมีหลักสูตรนานาชาติและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนฝั่งตะวันออก และได้ลงนามร่วมมือกับนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครเพื่อดำเนินการ Smart City อีกทั้งได้ทำวิจัยโปรแกรม NEEDS ให้เป็นระบบข้อมูลกลางที่มีความเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมหาวิทยาลัย โดยใช้เลข 13 หลัก ซึ่งจะเห็นได้ว่านโยบายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจะต้องบูรณาการหลายภาคส่วนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีการผลิตคนเพื่อเข้าทำงานในด้านอุตสาหกรรม การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในเรื่องการยกระดับการจัดการศึกษาอาชีพของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ประชาชน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ (First S – curve และ New S – curve) โดยเฉพาะในพื้นที่เขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศสำหรับพื้นที่ที่ปกติให้พัฒนาอาชีพเน้นการต่อยอดศักยภาพ และตามบริบทของพื้นที่ (นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน กศน.ประจำปีงบประมาณ 2563 ,2563) ภาคตะวันออกของประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดของภูมิภาคอาเซียน สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศจีนและอินเดียที่มีประชากรจำนวนมากและมีอัตราการขยายตัวทาง เศรษฐกิจสูง โดยสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ของภูมิภาคเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิกคิดเป็น 1 ใน 3 ของมูลค่า GDP ของโลก นอกจากนี้ 3 จังหวัดภาคตะวันออก (จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) ยังเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมยานยนต์ชิ้นส่วน และมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญประกอบด้วย ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ทางหลวง พิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) รถไฟฟ้าทางคู่ และสนามบินอู่ตะเภา ยังมีเมืองพัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมทั้งยังมีพื้นที่เพียงพอสำหรับรองรับการขยายตัวของ ภาคอุตสาหกรรม จึงสามารถพัฒนาต่อยอดสู่การเป็น “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)” เพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย ที่จะสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิต และรายได้ของประชาชน (แผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2564 ,2559)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) คือ เขตแผนพัฒนาเศรษฐกิจตามนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 โดยมุ่งหวัง ในส่วนของ “พื้นที่ EEC” 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง) ผลิตรากำลังคนที่มีคุณภาพ ผู้เรียนมีทักษะด้าน ภาษา การใช้เทคโนโลยี มีความรู้ด้านอุตสาหกรรมใหม่ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การ ขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิต และรายได้ของประชาชน

4.4 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา กศน.ได้ ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นับเป็นเวลา มากกว่า 12 ปีแล้ว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย จึงเป็นช่วงเวลาที่ จะต้องมีการพัฒนา โดยการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรขั้นพื้นฐานของ กศน. ใหม่ นั้นได้เริ่มมาระยะ หนึ่งแล้ว และได้ยกร่างสมรรถนะของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย การคิดเป็น การจัดการตนเอง การสื่อสารและความเป็นพลเมือง และยังรวม ไปถึงการพัฒนาครู ในการปรับเปลี่ยนบทบาทความเป็นครู ให้อยู่ในรูปแบบ Coaching ให้กับผู้เรียน สำนักเลขาธิการการศึกษา (2563) ได้พัฒนาผู้เรียนการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานโดยใช้การจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะนั้นกล่าวได้ว่า การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้เกิดขึ้นได้ อย่างแท้จริง พัฒนาผู้เรียนให้ทันโลก ทันสมัย เกิดสมรรถนะที่จำเป็น ในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นได้ อย่างรวดเร็ว ซึ่งการปฏิรูปหลักสูตรนี้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นทางออกสำคัญในการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมีความยืดหยุ่น และเอื้อต่อ การพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตการทำงาน การเรียนรู้ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้ง การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และสังคมโลก ซึ่งการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมีความยืดหยุ่น และเอื้อต่อผู้เรียนที่หลากหลาย การปรับเปลี่ยนจาก “หลักสูตรมาตรฐาน” เป็น “หลักสูตรฐานสมรรถนะ” ต้องกำหนดเป้าหมาย มุ่งไปที่สมรรถนะของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าจะต้องทำอะไรควรเน้นทักษะ และยึดความสามารถของผู้เรียนที่พึงปฏิบัติได้เป็น หลักให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อาจมีการปรับวิธีการโดยการกำหนดสถานการณ์ นำมาปรับเป็น การสอน และปฏิบัติจริง วิธีการเรียนการสอนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถออกแบบบริหารจัดการเองได้ จึงจะได้ผลลัพธ์เป็นสมรรถนะที่ควรจะเป็นของ กศน.

ดังนั้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษต้องมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย เพราะเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีความหลากหลาย การจัดการศึกษาจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายได้ ควรวิเคราะห์การจัดการศึกษาของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมียะไรที่เป็นจุดเด่น และต้องมีการพิจารณาว่าสมรรถนะใดที่สามารถตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ และประมวลจากแนวคิดการศึกษา การจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบและกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่ การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยนำเสนอในแผนภาพกรอบ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางสรุปแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาและใช้ประโยชน์

นักคิด/ทฤษฎี	เรื่องที่ศึกษา	ประเด็น	การประยุกต์ใช้
ประหยัด พิมพา, 2560)	การศึกษาไทยในปัจจุบัน	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา	นำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของเขตพื้นที่ระบียง
Brown, Lou (2007)	ปรัชญาการศึกษา	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา	
ศรวณย์ กิจเดช (2558)	การวิจัยและพัฒนากลยุทธ์เสริมสร้างวิถีชีวิตพอเพียงตามแนวคิดการศึกษาเพื่อมวลชนสำหรับผู้นำชุมชนในสังคมเกษตรอุตสาหกรรม	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อมวลชน และผู้นำชุมชน	
รัศมี เทพแก้ว (2561)	ความสำคัญของการศึกษา	แนวคิดการพัฒนาการศึกษา	
จินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2559)	การจัดการเชิงกลยุทธ์	การจัดการเชิงกลยุทธ์	

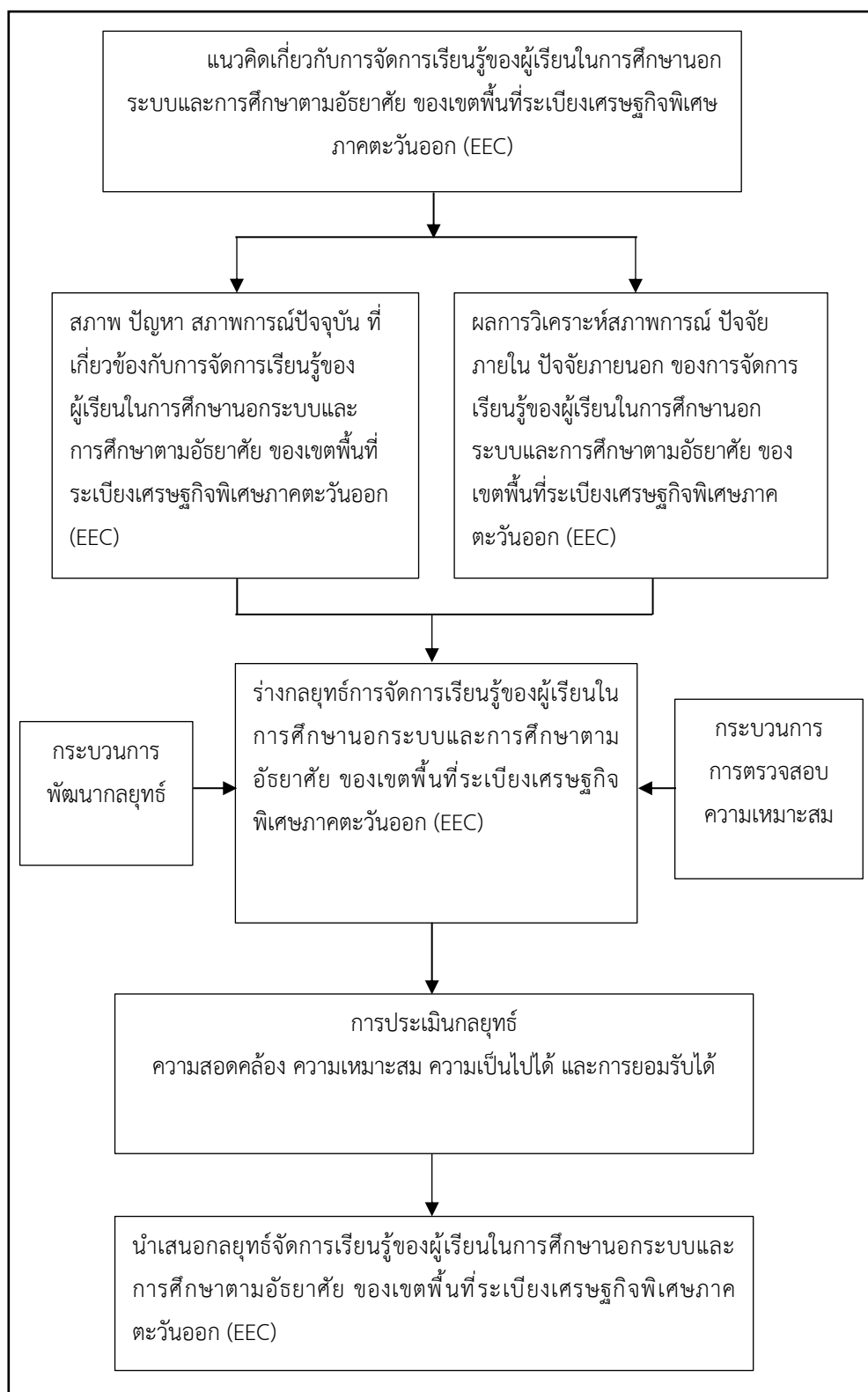
ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

นักคิด/ทฤษฎี	เรื่องที่ศึกษา	ประเด็น	การประยุกต์ใช้
สุพานี สฤกษ์วานิช (2553)	การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี	แนวทางการจัดการ เชิงกลยุทธ์	น อ ก ร ะ บ บ แ ล ะ ก า ร ศึ ก ษ า ต า ม อั ธ ย า ศั ย ข อ ง เ خ ต พื้ น ที่ รั ะ เ ปี ย ง เศ ร ช ฐ กิ จ พิ เศษ ภ า ค ตะ ว น อ อ ก (E E C)
ปกรณ ปรียากร (2558)	การวางแผนกลยุทธ์ : แนวคิดและแนวทางเชิง ประยุกต์	กลยุทธ์การบริหาร เชิงกลยุทธ์	
บุญเลิศ เย็นคงคา และ คณะ (2556)	การจัดการเชิงกลยุทธ์	แนวคิดการจัด การเชิงกลยุทธ์	
สุนีย์ ภูพันธ์ (2558)	แนวคิดพื้นฐานการสร้าง และการพัฒนาหลักสูตร	แนวคิดเกี่ยวกับ การพัฒนาการศึกษา	
พรชัย เจดามานและคณะ (2559)	ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อการบริหารจัดการ สู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษ ที่ 21 : โทแลนด์ 4.0	แนวคิดเกี่ยวกับยุทธ ศาสตร์ การ พัฒนา การศึกษา	
เกษม เมฆินทรีย์ (2559)	ยุทธศาสตร์และการ ปฏิรูปสู่การเป็นไทย แลนด์ 4.0	แนวคิดเกี่ยวกับยุทธ ศาสตร์การพัฒนา การศึกษา	ของเขตพื้นที่ระเปียง เศรชฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก (EEC) และการพัฒนากล ยุทธ์การจัดการ
ประหยัด พิมพา (2560)	การศึกษาไทยในปัจจุบัน	แนวคิดการพัฒนา การศึกษา	
รัศมี เทพแก้ว (2561)	ความสำคัญของการ การศึกษา	แนวคิดการพัฒนา การศึกษา	เรียนรู้ของผู้เรียนใน การศึกษานอกระบบ
จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2559)	การจัดการเชิงกลยุทธ์	การจัดการเชิงกลยุทธ์	และการศึกษาตาม อัธยาศัย ของเขต พื้นที่ระเปียง
สุพานี สฤกษ์วานิช (2553)	การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี	แนวทางการจัด การเชิงกลยุทธ์	เศรชฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก (EEC)
รัตนะ บัวสนธ์ (2552)	การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา	การจัดการเรียนรู้	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

นักคิด/ทฤษฎี	เรื่องที่ศึกษา	ประเด็น	การประยุกต์ใช้
สัทกร วงศ์ สงคราม (2561)	การศึกษาคุณลักษณะที่ประสบความสำเร็จในการเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาปริญญาตรี		
ดุชนิ โยเหลา และคณะ (2557)	การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL เพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน	การจัดการศึกษา	
อัครา เอ็บสุขศิริ (2556)	จิตวิทยาสำหรับครู	แนวทางการจัดการศึกษา	
เนาวรัตน์ นาคพงษ์ และคณะ (2555)	กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกำแพงเพชร	กลยุทธ์การบริหารการศึกษา	
รุ่งฤดี โชติวิเชียร และคณะ (2558)	การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสปป.จ.ภาพสินธุ์ เขต1	การจัดการศึกษา	
สุนีย์ ภูพันธ์ (2558)	แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร	แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา	นำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์
พรชัย เจดามานและคณะ (2559)	ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่ 21 : ไทแลนด์ 4.0	แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา	สภาพแวดล้อมของการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
เกษม เมฆินทร์ (2559)	ยุทธศาสตร์และการปฏิรูปสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0	แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา	อัยาศัยและการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ใน
ประหยัด พิมพา (2560)	การศึกษาไทยในปัจจุบัน	แนวคิดการพัฒนาการศึกษา	การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
ปกรณ ปรียากร (2558)	การวางแผนกลยุทธ์ : แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์	กลยุทธ์การบริหารเชิงกลยุทธ์	อัยาศัย ของเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ
บุญเลิศ เบ็นคงคา และคณะ (2556)	การจัดการเชิงกลยุทธ์	แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์	ภาคตะวันออก (EEC)

กรอบแนวคิดงานวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นลินี ณ นคร รักธรรม (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การพัฒนานโยบายการจัดการศึกษาในยุคประชาคมอาเซียน พบว่า 1. การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 2. การปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สู่ความเป็นสากล 3. การส่งเสริมงานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ได้จริงให้เท่าทันในปัจจุบัน ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องมีความพร้อมในการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนร่วมไปกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา และรองรับบทบาททางการศึกษาที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมไป การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงยังมีความสำคัญเนื่องจากการต้องมีการปรับแผนกลยุทธ์ด้านการศึกษา และยกระดับศักยภาพของประเทศไทยให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

พงษ์ศักดิ์กามาตและตรุณีปัญจรัตน์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานรายวิชาการวิเคราะห์นโยบายและกลยุทธ์การศึกษายุคดิจิทัลสำหรับผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา: การประเมินนวัตกรรมทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยเว็บไซต์ ฐานข้อมูลอาจารย์และนักศึกษา บันทึกความรู้ แบบประเมินความรู้ กระดานสนทนาแบบท้าทาย คลังความรู้ ดาวโหลดเอกสาร และภาพกิจกรรมต่าง ๆ 2) แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.88/82.94 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .8146 ผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) จากการทดลองใช้แพลตฟอร์มปรากฏผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการใช้งานแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

เพ็ญศรี แสนเภา (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านหนองอีเก้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์การกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กร 2) กลยุทธ์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล 3) กลยุทธ์การดำเนินงานที่มุ่งประสิทธิภาพขององค์กร 4) กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสานความร่วมมือ 5) กลยุทธ์การนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ 6) กลยุทธ์การทำงานที่เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ และ 7) กลยุทธ์การประเมินผลการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ผลการประเมินคู่มือกลยุทธ์ ด้านความถูกต้องและ ด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

รณยุทธ ขวัญมงคล (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมภาวะผู้นำสำหรับนายทหารสัญญาบัตร เพื่อนำกองทัพเรือสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการวิจัยพบว่า 1) นายทหารสัญญาบัตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายทหารสัญญาบัตรสังกัดกองทัพเรือด้านการกระตุ้นทาง ปัญญาสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นแบบอย่าง การส่งเสริมกำลังใจและการสร้างแรงบันดาลใจตามลำดับ 2) แบบแผนการส่งเสริม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับนายทหารสัญญาบัตรเป็นแบบแผนแบบผสมระหว่าง Top-Down Approach, Bottom Up Approach และ Practical Approach ประกอบด้วยการดำเนินการ 4 ระดับ ระดับบุคคลได้แก่ อาจารย์และผู้เรียน 3 องค์ประกอบ ระดับกรมยุทธศึกษา ทหารเรือ 10 องค์ประกอบ ระดับกรมในกองทัพเรือ 15 องค์ประกอบ และระดับกองทัพเรือ 7 องค์ประกอบ และ 3) ผลการนำแบบแผนไปใช้ พบว่า มีประเด็นหลัก (Generative theme) จำนวน 4 ประเด็นและคำหลัก (Generative word) จำนวน 26 คำ และสามารถส่งเสริมภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเสนาธิการทหารเรือเพิ่มขึ้น 4) ข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับนายทหาร สัญญาบัตรโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการเป็นกองทัพเรือแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย การเป็นกองทัพเรือแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 4 ข้อ การส่งเสริมผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้นำการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 1 ข้อ และการปรับวัฒนธรรมและโครงสร้างของกองทัพเรือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของข้าราชการและสังคมจำนวน 2 ข้อ

สถิตย์ จันทน์น้อย (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ นโยบายกับการเมืองและผลกระทบการกระจายอำนาจต่อการก ากับดูแลท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารขององค์การ ก็จะต้องเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจทางด้านกลยุทธ์อันจะนำไปสู่ การเพิ่มขีดความสามารถขององค์การสร้างเสริมการจัดการเชิงกลยุทธ์ให้ประสิทธิผลเพิ่มองค์รู้ความรู และทักษะให้กับบุคลากรการวิเคราะห์ภายในสามารถทำได้โดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่จะนำไปสู่ ความสำเร็จ (Critical success factor) การวิเคราะห์ (Value chain) และวิเคราะห์กระบวนการหลัก (Core business process) ซึ่งจะช่วยให้องค์การมีความสามารถหลักที่โดดเด่น (Core competency) ความสำเร็จขององค์การนั้นเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการนำกลยุทธ์ไปประยุกต์ปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้บริหารควรมีการมอบหมายและกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติงาน สิ่งที่สำคัญในการนำ กลยุทธ์ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการ ปฏิบัติงานอย่างถ่องแท้

ยงยุทธ สงพะโยม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ 47 ประเด็น คือ 1) กลยุทธ์ด้านการพัฒนาบุคลากร 9 ประเด็น 2) กลยุทธ์ด้านการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 9 ประเด็น 3) กลยุทธ์ด้านการจัดการ ICT 6 ประเด็น 4) กลยุทธ์ด้านวิชาการ หลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ 8 ประเด็น 5) กลยุทธ์ด้านการเงินและงบประมาณ 5 ประเด็น 6) กลยุทธ์ด้านนโยบายยุคปกติใหม่ 6 ประเด็น และ 7) กลยุทธ์ด้านการบริหารทั่วไป 4 ประเด็น

ศรिता ตันทะอธิพานิชิ ชญาพิมพ์ อุสาโห และ พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การกำหนดนโยบายและการนำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติสำหรับนโยบายการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตให้แก่โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบาย คือ นักการเมืองสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ได้แก่ การประชุมหารือ สำรวจ ความพร้อม และวางแผนปฏิบัติ งานร่วมกัน 2) จุดแข็ง ได้แก่ นโยบายเป็นประโยชน์ต่อสังคม กำหนด เป้าหมายแบบแผนการควบคุม กลไกการกำกับติดตาม และค่านิยมการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ จุดอ่อน ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมการกำหนด เกณฑ์ของความสำเร็จและขั้นตอนการปฏิบัติ นโยบายด้านการศึกษาและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็น โอกาสสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็น ภาวะคุกคาม 3) กลยุทธ์การกำหนดนโยบาย (1) ยกระดับการยอมรับ (2) กำหนดทิศทางเชิง ยุทธศาสตร์กลยุทธ์การนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้แก่ (1) กำหนดความรับผิดชอบใน แต่ละระดับ (2) ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล และ (3) กำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน

เกษร คำวิไล (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์ การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียน คุณภาพ โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการ พัฒนากลยุทธ์ฯ ผลศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน 33 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผล การศึกษาสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความ ต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารและการจัด การศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียน บ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์รอง และ 62 วิธีปฏิบัติ มีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการใช้กลยุทธ์ฯ พบว่า คะแนน ประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมสูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ .05 4) ผลการประเมินประสิทธิภาพกลยุทธ์ฯ พบว่า คะแนนประเมินระดับ พฤติกรรมหลังการเข้าร่วมพัฒนาสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน และ ผลการประเมินระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการเรียนรู้โดยใช้กีฬาเป็นฐาน สำหรับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและบริบทของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กีฬาเป็นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้พบว่า จุดแข็งมีการบูรณาการระหว่างนโยบายภาครัฐและความต้องการของพื้นที่ เป้าหมายโครงการที่ชัดเจน และผลกระทบโครงการส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาผู้เรียน โอกาสทางการ ศึกษา และความมั่นคงในพื้นที่ จุดอ่อน ด้านกระบวนการบริหารในประเด็นระบบข้อมูล ระบบการ แนะแนวการศึกษาต่อและฝึกอาชีพ การประชาสัมพันธ์ โครงการ การติดตามรายงานผล การขยายผล และความต่อเนื่องโครงการ ด้านบุคลากรที่ขาดขวัญ กำลังใจ และด้านงบประมาณที่ขาดแผนงาน สนับสนุน โอกาส สามารถนำนโยบายที่กำหนดจาก ภาครัฐแปลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่อย่างเหมาะสมโดยไม่ขัดกับหลักทางศาสนา และมีนโยบายการ สนับสนุนด้านกีฬาและการจัดแข่งกีฬา และอุปสรรค มีข้อจำกัดกฎระเบียบที่ไม่เอื้อต่อการดำเนิน โครงการ การจัดการเรียนการสอนต้องใช้ทรัพยากร ร่วมกับคนอื่นและไม่เหมาะสมกับบริบททาง วัฒนธรรม 2. พัฒนข้อเสนอแนะนโยบาย ประกอบด้วย 6 ข้อ ได้แก่ 1) นโยบาย 2) โครงการเชิง นโยบาย 3) วัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบาย 4) กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ 5) กลไกและมาตรการ และ 6) การประเมินผลเชิงนโยบาย 3. ผลประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งด้านความเป็นไปได้และความ เหมาะสมในการ นำไปใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

พินดา วราสุนันท์, อัจฉรา ประเสริฐสิน, และ สรัญญา จันทรชูสกุล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การนำ ผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ผลการกำ หนดกลยุทธ์หลักทั้งหมด 7 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมระบบการ ประกันคุณภาพภายในและภายนอก กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาคุณภาพการดำ เนินงานในสถานศึกษา กลยุทธ์ หลักที่ 3 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำ ผลการสอบโอเน็ตมาใช้ในการ พัฒนาตนเอง กลยุทธ์หลักที่ 4 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์หลักที่ 5 เร่งรัด พัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองและชุมชน กลยุทธ์หลักที่ 6 ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอก และกลยุทธ์หลักที่ 7 ปรับโครงสร้างกิจกรรมของสถานศึกษา ผลการประเมินกล ยุทธ์ทั้ง 7 กลยุทธ์ พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านการใช้ ประโยชน์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

อัปสร ศรีจันลี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการการรับรู้ ข้อมูลสารสนเทศ ผู้เข้าศึกษาระบบกลาง (Admission) สังกัดโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย ได้ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศ ผู้เข้าศึกษาระบบ กลาง (Admission) สังกัดโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เหมาะสม และเป็นไปได้ซึ่งมี

องค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักการของระบบกลาง ด้านข้อกำหนดของระบบกลาง ด้านองค์ประกอบของการคัดเลือก ด้านการจัดสอบระบบกลาง และด้านการบริหารจัดการการรับนิสิต / นักศึกษา ตามองค์ประกอบเพื่อการบริหารจัดการการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศ 5 ด้าน ประกอบด้วย 20 เป้าหมาย 19 กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย และกลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย 19 ตัวชี้วัด

วชิระ พลพิทักษ์ , ธวัชชัย ไพไธล และเพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) พบว่า สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทาง การพัฒนายู่ในระดับมาก 2. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ในจังหวัดนครพนม มี 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และ ประเทศชาติ มี 3 เป้าหมาย 10 แนวทางการพัฒนา 2) ด้านการผลิต และพัฒนากำลังคน การวิจัย และ นวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มี 3 เป้าหมาย 11 แนวทางการพัฒนา 3) ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มี 4 เป้าหมาย 14 แนวทางการพัฒนา 4) ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มี 3 เป้าหมาย 10 แนวทางการพัฒนา 5) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มี 3 เป้าหมาย 10 แนวทางการพัฒนา 6) ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มี 4 เป้าหมาย 8 แนวทางการพัฒนา 3. ผลการตรวจสอบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความ สอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.56$) และสภาพที่พึง ประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$) ด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการ เรียน ($\bar{X}=4.35$) และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.20$) และมีค่า ดัชนีความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.68 2. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผ่านกระบวนการพัฒนาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA ตาม ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของ การบริหารวิชาการ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงได้

กำหนดวิสัยทัศน์ที่ว่า พัฒนาระบบการเรียนรู้ควบคู่กระบวนการนิเทศ มีนวัตกรรมการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ส่งเสริมงานวิจัย การประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนหลักสูตร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พันธกิจส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นำไปสู่การวิเคราะห์จัดทำ แผนกลยุทธ์ และการวางแผนงานโครงการไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาเพื่อบรรลุ เป้าหมายของกลยุทธ์ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ กลยุทธ์การบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$) รวม 6 ด้าน 32 กลยุทธ์ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ 5 กลยุทธ์ด้านการ นิเทศการศึกษา 5 กลยุทธ์ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 6 กลยุทธ์ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 5 กลยุทธ์ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา 4 กลยุทธ์ และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 7 กลยุทธ์

ศิวกรณ์ เอ่งฉ้วน พัทธ์ชัย สุพรรณโณภาพ และไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 จากผล การศึกษาพบว่า มีนโยบาย 5 ด้าน 14 ยุทธศาสตร์ 65 กลยุทธ์ดังนี้ นโยบายที่ 1 ผลผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา มุ่งสู่คุณภาพมาตรฐาน รองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 12 กลยุทธ์ นโยบายที่ 2 ผลักดันและให้ความสำคัญกับบุคลากรอาชีวศึกษาให้มีความ พร้อมใน การพัฒนากำลังคนอาชีวะ รองรับประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 12 กลยุทธ์ นโยบายที่ 3 พัฒนาศึกษาและรูปแบบการเรียนการสอนสมัยใหม่รองรับประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 15 กลยุทธ์ นโยบายที่ 4 การบริหารจัดการการอาชีวศึกษา มุ่งสู่การ ดำเนินงานที่เป็นเลิศ สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 16 กลยุทธ์ และ นโยบายที่ 5 ผลักดันการ อาชีวศึกษาใหม่เครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับ ประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ 10 กลยุทธ์

อภิวรรณ ยอดมงคล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนากลยุทธ์เพื่อ พัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้จากการสังเคราะห์ เอกสารแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งหมด 68 โรง การวิเคราะห์TOWS Matrix และจากการสัมภาษณ์ เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาและ หัวหน้าฝ่ายแผนงานของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหาร และได้รับรางวัลดีเด่นระดับชาติ ด้านคุณภาพ/วิชาการ ผลการพัฒนากลยุทธ์ มีดังนี้ 1.1 ผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ สภาพแวดล้อมภายนอกของ สถานศึกษาจากเอกสารแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 68 โรง พบว่ามีจุดแข็ง 24 รายการ จุดอ่อน 32 รายการ

โอกาส 18 รายการและอุปสรรค 22 รายการ โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในสถานะดาวรุ่ง (STAR) 1.2 การยกร่างกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยผู้วิจัยน าผลจากการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคและน า TOWS Matrix มาใช้เพื่อประกอบการยกร่าง กลยุทธ์ ได้กลยุทธ์ 21 กลยุทธ์ 1.3 ผลการทบทวนการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกและร่างกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายแผนงานโรงเรียนและจากการวิเคราะห์ TOWS Matrix พบว่าโรงเรียนอยู่ในสถานะป้องกันตนเอง (CASH COW) กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ โดยมีกลยุทธ์ 14 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มโอกาสของผู้เรียนทุกคนในเขตบริการให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีคุณภาพ สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม 2) เร่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนให้มีมาตรฐานด้วยกระบวนการ เรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่ม ให้เกิดความรู้อย่างมีคุณภาพและมีทักษะที่จำเป็นในสังคมพหุวัฒนธรรมรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงบน พื้นฐานความมั่นคงทางสังคม 4) ส่งเสริมการบูรณาการศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม 5) ส่งเสริมและ พัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ต่างๆให้มีมาตรฐานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงแหล่ง เรียนรู้ที่สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม 6) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศ เฉพาะด้านให้มีคุณภาพและปริมาณสัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ 7) เสริมสร้างความ ภูมิใจและความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุ วัฒนธรรม 8) ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยในตนเอง ความเป็นพลเมือง พลโลก และการด ารง ตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความมั่นคงทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ 9) เสริมสร้าง สมรรถนะของผู้บริหารและครูให้มีความเป็นมืออาชีพ 10) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มี คุณภาพสอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม 11) พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 12) ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 13) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา 14) รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้เรียน ครู บุคลากรและสถานศึกษา 2. ผลการประเมินกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะ กิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านความสอดคล้องของกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนา พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องตามรายการประเมินทุกข้อ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้

และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดน ภาคใต้ทั้ง 14 กลยุทธ์ พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมิน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ตามรายการที่ประเมินทุกข้อ

พระปลัดสนธิชัย ปสนนจิตโต (มาตรไพจิตร) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคกลาง ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ในด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการ ตัดสินใจ ด้านภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป ด้านภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ด้านพฤติกรรม ภาวะผู้นำด้านคุณลักษณะผู้นำตามลำดับ 2. แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธบริหาร ที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ การพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามี 4 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์ด้านการตัดสินใจบูรณาการกับสัปปุริสธรรม หลักกัลยาณมิตร และหลักโยนิโสมนสิการ 2) กลยุทธ์ด้านการสร้างแรงจูงใจ บูรณาการกับหลักสังคห วัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 3) กลยุทธ์ ด้านการสื่อสารบูรณาการกับ หลักกัลยาณมิตรธรรม หลักสังคหวัตถุ 4 4) กลยุทธ์ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงบูรณาการกับ หลักกัลยาณมิตรหลัก ปัญญา หลักโยนิโสมนสิการหลักสัปปุริสธรรม 7 และ 3. กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธบริหารการศึกษา มีองค์ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติ ในทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ, ด้านการ สร้างแรงจูงใจ, ด้านการสื่อสาร, และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา สัมพันธ์กับองค์ความรู้ทั้ง 4 กลยุทธ์เชิงพุทธ และ 16 แนวทางปฏิบัติในสถานการณ์ปัจจุบัน

ปนิดา เนืองพะยอม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบไปด้วย 1) การบริหารงานด้านการผลิตบัณฑิต 2) การบริหารงานวิจัย 3) การบริหารงานด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม 4) การบริหารด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม 5) การบริหารด้านการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู และ 6) การบริหารด้านการปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนพบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนสูงกว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนทุกด้าน 3. กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนโดยมีขั้นตอนดังนี้ 3.1 กลยุทธ์การบริหารที่ยั่งยืน โดนการบริหารใช้แผนเป็นฐาน

การนำแผนไปใช้และติดตามและประเมินผล 3.2 กลยุทธ์การดำเนินงานตามพันธกิจ โดยการผลิตบัณฑิต การส่งเสริมการวิจัยและการให้บริหารทางวิชาการแก่ท้องถิ่น

ปณตนนท์ เกียรติประภากุล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพบริบทการบริหารการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยใช้พหุกรณีศึกษา ในภาพรวม พบว่า จุดแข็ง ได้แก่ การใช้หลักการมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ จุดอ่อนที่พบ ได้แก่ ภาระงานของครูและจำนวนนักเรียนต่อห้องมีมาก โอกาส ได้แก่ ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อโรงเรียนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อุปสรรคที่พบ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษาอยู่บ่อยครั้ง และปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ ทักษะด้านนิเทศภาพของผู้บริหารโรงเรียน รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะ ส่วนบุคคลของนักเรียนที่ส่งเสริมการคิด ความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน พื้นฐานครอบครัว สัมพันธภาพภายในครอบครัว พฤติกรรมการสอนของครู ตามการรับรู้ของนักเรียน และบรรยากาศ ในการเรียนรู้ทางกายภาพ ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การบริหารการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์ย่อย 15 มาตรการ และ 15 ตัวชี้วัด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินกลยุทธ์มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Hernandez (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเชิงกลยุทธ์ในสถาบันการศึกษาใน เม็กซิโก พบว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์จะต้องใช้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการศึกษานำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา พัฒนาปรับปรุงการศึกษา การสร้างแรงจูงใจในการช่วยเหลือการศึกษา พัฒนาวัฒนธรรมบริบทในพื้นที่ การจัดระเบียบองค์กรส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้การบูรณาการทางความคิดการฝึกอบรมบุคลากรระหว่างองค์กรกับสังคมมีการร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาของเยาวชน มุ่งส่งเสริมตามแผน และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ6

Shih-Shuo Yeh (2020) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การฟื้นฟูการท่องเที่ยวจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 พบว่า การเดินทางเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นปัจจัยใดๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางอาจมีผลกระทบอย่างมากต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการแพร่ระบาด เช่น โควิด-19 ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพิจารณาวิกฤตการท่องเที่ยวและการจัดการภัยพิบัติ (TCDM) ให้ดี เพื่อลดผลกระทบและช่วยในการฟื้นฟูหลังวิกฤติ การศึกษาค้นคว้าใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตรวจสอบ TCDM ในช่วงวิกฤตปัจจุบัน มีการสัมภาษณ์และถอดความ วิเคราะห์ข้อมูล

แบบข้อความโดยใช้ SPSS modeler 14.1 และหาหรือเกี่ยวกับผลลัพธ์ ผลลัพธ์บ่งชี้ว่าการสื่อสารแบบเปิดเป็นกุญแจสำคัญในการต่อสู้กับโรคระบาดได้สำเร็จ และเงินกู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลก็มีความสำคัญต่อการอยู่รอดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีการเสนอแนวทางการวิจัยในอนาคตด้วย

Savagpun (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ความปกติใหม่ของห้องเรียนพลศึกษา กับปฏิบัติการยุคโควิด 19 พบว่า จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นวิถีชีวิตใหม่ การใช้กลยุทธ์แบบมีส่วนร่วมการบูรณาการร่วมกันมุ่งประสิทธิภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งสังคมกลายเป็นระบบดิจิทัลเต็มรูปแบบการออกแบบโมเดลการเรียนการสอนรูปแบบใหม่การบูรณาการทางเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่ตรงบริบทในปัจจุบัน การนำแบบการสอนออนไลน์มาใช้ในการสอนด้านพลศึกษาที่เน้นการปฏิบัติการสามารถใช้สื่อการสอนผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ เห็นการโต้ตอบทางภาพ และเสียงรวมทั้งการเคลื่อนไหวของผู้สอนกับผู้เรียน สามารถตอบโต้สังคมในปัจจุบันกับสถานการณ์โรคระบาด โควิด 19 การเว้นระยะห่างทางสังคม โดยการปรับเปลี่ยนบูรณาการทางการศึกษาสื่อการสอนครั้งนี้เป็นการวางรากฐานการศึกษาส่งต่ออนาคต

Mjaku (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกลยุทธ์และผู้นำกลยุทธ์ พบว่า ความสัมพันธ์ของการบริหารกลยุทธ์และผู้นำกลยุทธ์มีผลต่อองค์กร 3 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านกลยุทธ์ 3) ด้านคุณค่า ซึ่งผู้บริหารองค์กรจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความชัดเจนในการตัดสินใจ การวางกลยุทธ์ จะต้องมีความเหมาะสมตรงกับเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทในองค์กรและสถานการณ์สังคม และ ต้องสร้างความคุณค่าในตัวองค์กรบูรณาการทางความคิดแบบใหม่มีคุณค่าในตนเองและเป็น ทรัพยากรที่มีองค์ความรู้เข้าใจกระบวนการทำงานและเข้าใจบริบทขององค์กร

Mohdyakob (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกลยุทธ์และแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนเทคโนโลยีสารสนเทศ กับความคุ้มค่า พบว่าการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการวางแผนระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เหมาะสมกับสถานศึกษาช่วยในการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติงาน ตรงตามเป้าประสงค์ สร้างความรวดเร็วชัดเจนด้านข้อมูลต่างๆ และยังปรับวิสัยทัศน์ต่อองค์กร วัฒนธรรมองค์กร มีความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ สร้างความคุณค่าในองค์กร 66

Greenb (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การวางกลยุทธ์เพื่อสร้างแนวการสอนใหม่แนวสร้างสรรค์สื่อการสอนแบบทีวีเรียลิตี้ พบว่ากลยุทธ์ที่ดีมีการบูรณาการทางวิชาการกับสื่อเทคโนโลยีการออกแบบกลยุทธ์ที่เน้นความท้าทายสร้างความสนใจ นำสื่อการสอนแบบทีวีเรียลิตี้เป็นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ทำให้จดจำ สนุกสนานในการเรียน มีการแข่งขัน กลยุทธ์ที่กระตุ้นการสร้างสรรค์ทางความคิดของ ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์แนวสร้างสรรค์การบูรณาการสื่อ การสอนกับเนื้อหาวิธีรูปแบบการสอนแบบทีวีเรียลิตี้ เป็นวิธีการสอนรูปแบบใหม่สามารถนำไปใช้ได้ อย่างประสบความสำเร็จโดยวัดจากปฏิกิริยาและผลการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณค่าและความสำ เร็จของประสิทธิภาพการสอน 67

Schilling (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเชิงกลยุทธ์ของนวัตกรรมทางเทคโนโลยี พบว่า การในการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดีต้องออกแบบให้มีความสอดคล้องกับบริบทขององค์กร รวมทั้ง ช่วงเวลาที่เหมาะสม ทราบถึงผลกระทบเชิงบวกและลบ คำนึงถึงปัจจัยรอบด้านที่มีอิทธิพลต่อองค์กร สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ โดยการส่งเสริมความคิดเชิงสร้างสรรค์นวัตกรรมการทางเทคโนโลยี เข้ามาปรับใช้ ศึกษางานวิจัยเพื่อนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ทำให้กลยุทธ์นั้นโดดเด่นในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ทำให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ68

Blanco-Encimienda (2013) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่นำไปสู่ คุณภาพของการศึกษา พบว่า จากวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในปัจจุบันกับ รูปแบบพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนในอนาคตมีองค์ประกอบ 3 ประการ 1) ระบบการคิดเชิงกลยุทธ์ 2) การเรียนรู้องค์กร และ 3)ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน ทั้งหมดนี้สถานศึกษาต้องมีระบบบริหารจัดการที่สามารถควบคุมผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการมีแบบแผนเพื่อสนับสนุน การจัดทำกลยุทธ์ รูปแบบการบริหารแบบใหม่ วิเคราะห์จากผลกระทบที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างทีมผู้นำรุ่นใหม่ในการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารเป็นการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้า69

Moldovan (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การบูรณาการการบริหารเชิงกลยุทธ์และการประกันคุณภาพในการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพในการบริหารโดยรวมกับการจัดการกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์กันในการวางแผนกรอบการกำหนดกลยุทธ์การประกันคุณภาพทางการศึกษา สอดคล้อง กับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์รวมทั้งตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพของ ARACIS มีความ สอดคล้องกันสามารถ นำไปบูรณาการร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งวิธีการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

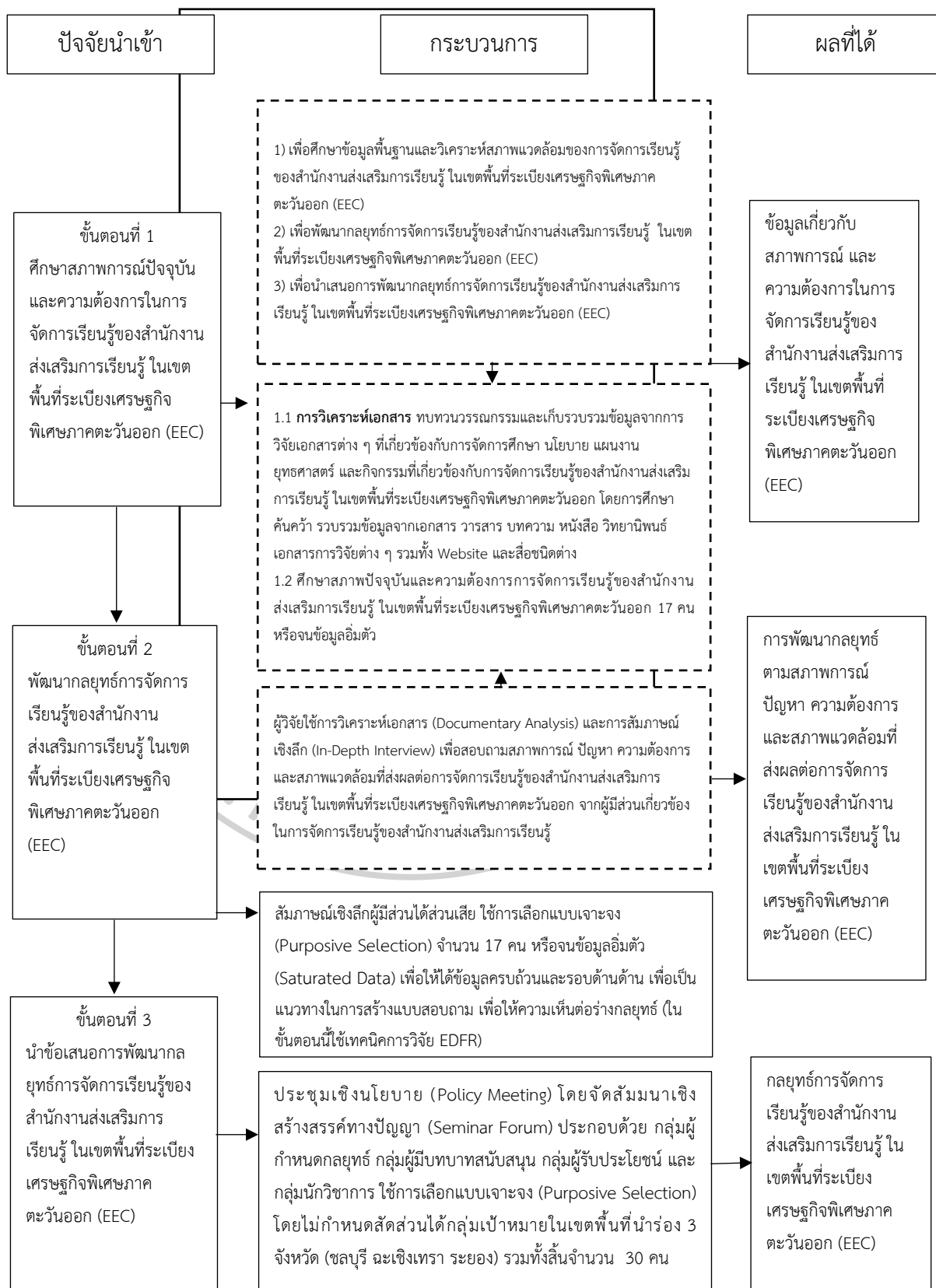
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ 3) เพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากขั้นตอนวิจัยทั้ง 3 สามารถสรุปขั้นตอนการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 10 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาหลักสูตร
การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.วิธีการดำเนินวิจัย

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ทบทวนวรรณกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารการวิจัยต่าง ๆ รวมทั้ง Website และสื่อชนิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยใช้กระบวนการ TOWS Matrix มีการต่อยอดมาจาก SWOT Analysis ด้วยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

2.แหล่งข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information)

เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 17 คน หรือจนข้อมูลอิ่มตัว (Saturated Data) เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและรอบด้าน ซึ่งมีคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามเกณฑ์ดังนี้

- 1.ผู้บริหารระดับจังหวัด
- 2.ผู้บริหารระดับอำเภอ
- 3.ศึกษานิเทศก์/ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 4.ข้าราชการครู/ครู กศน.ตำบล/ครู ผู้จัดการเรียนการสอน

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์สภาพการณ์ ปัญหา ความต้องการ และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในบริบทสังคมเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาค

ตะวันออก จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

3.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยทำการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา แผ่นพับ Website และสื่อชนิดต่าง ๆ เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) สำหรับการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นที่ทำการวิจัยมากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคำถามที่พิจารณาแล้วว่าจะสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ครอบคลุมที่สุด โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ และความต้องการการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยจะมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. สภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ของท่านเป็นอย่างไร
2. ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ของท่านมีหรือไม่ อย่างไรบ้าง
3. ท่านมีความต้องการของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านใดบ้าง และมีแนวทางอย่างไร
4. มีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
5. ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
6. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเนื้อหา (Descriptive Analysis)

4. การตรวจคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือข้อคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา และความตรงของเนื้อหาในข้อคำถามให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วนำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำถามใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และนำเครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิจัยที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ววิเคราะห์เอกสารและดำเนินการวิจัยลำดับต่อไป

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตามวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัยผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบยืนยันการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในสภาพการณ์ปัจจุบัน

6.การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาแยกประเภทและจัดหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้วิธีเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการดำเนินการวิจัย กล่าวคือ หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียง กลับมาจัดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดอีกครั้งพร้อมจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูลเสนอผลการวิจัยในลักษณะของการบรรยายข้อมูล และสรุปเชิงวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 สรุปขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาหลักสูตรการ

จัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ
เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาหลักสูตรการ	การศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร บทความหนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารการ	วารสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารการวิจัย ต่าง ๆ รวมทั้ง Website และ สื่อชนิดต่าง ๆ และกลุ่มผู้ให้	แบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ
จัดการเรียนรู้ของ สำนักงานส่งเสริมการ เรียนรู้ในเขตพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC)	วิจัยต่าง ๆ รวมทั้ง Website และสื่อชนิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของ ประเทศไทยและ ต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจ ถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้อง ศึกษา สภาพปัจจุบันและความ ต้องการการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการ เรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก	ข้อมูลหลัก เป็นกลุ่มที่ ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนรู้ของสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก จำนวน 17 คน หรือ จนข้อมูลอื่นตัว	

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.วิธีการดำเนินการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ร่างกระบวนการเพื่อนำไปสู่การเสนอการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในรูปของปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) เพื่อผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2.แหล่งข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information)

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยวิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Selection) ใช้Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR)¹⁷ คน(Robert B.Textor,1995) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามเกณฑ์ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

- 1.ตัวแทนจากภาครัฐในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ให้เป็นรูปธรรม
- 2.นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ นักวิชาการที่สอน และศึกษาวิจัยด้านการจัดการศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
- 3.นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสอบถามการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ ตามสภาพการณ์ ปัญหา ความต้องการ และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในบริบทสังคมเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยจะมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1.สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร
- 2.การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง
- 3.การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านใดบ้าง และมีแนวทางอย่างไร
- 4.การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใดบ้างที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
- 5.ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างไรบ้าง

4.การตรวจคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือข้อคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา และความตรงของเนื้อหาในข้อคำถามให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วนำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำถามใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และนำเครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิจัยที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ววิเคราะห์เอกสารและดำเนินการวิจัยลำดับต่อไป

4.2 แบบสอบถาม

เพื่อใช้เป็นแนวทางการให้ความเห็นต่อร่างกลยุทธ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ศึกษาจากร่างกลยุทธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำแบบสอบถาม

4.2.2 สร้างแบบสอบถาม โดยให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหา

4.2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เป็นการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ซึ่งจะนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน พิจารณาเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาหาค่า IOC ของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อ วัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่วัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.60 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้น กล่าวคือ ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลค่า $IOC = 0.76$

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีรายละเอียดการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ทางการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัยผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ ตามสภาพการณ์ ปัญหา ความต้องการ และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การนำเสนอในลำดับต่อไป

5.2 ขั้นตอนตามเทคนิคการวิจัยแบบ EDRF นี้ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ประกอบด้วย 3 รอบ ดังนี้

5.2.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการณ์การพัฒนาเชิงกลยุทธ์ ตามสภาพการณ์ ปัญหา ความต้องการ และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในบริบทสังคมเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การพัฒนาเชิงกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในการเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

5.2.2 วิเคราะห์จัดทำแบบสอบถาม เพื่อให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การพัฒนาเชิงกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 17 คน ลงความเห็น

5.3 การยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดโดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย ส่งกลับคืนให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ส่งกลับคืน พิจารณาคำตอบใหม่ แล้วตอบกลับมาอีกครั้ง เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา และได้ดำเนินการวิจัยตามเทคนิคการวิจัยครบทั้ง 3 รอบแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ผลข้อมูลทางสถิติ แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในการเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

6.การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ ใช้การวิเคราะห์มัธยฐาน (Median) และอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) ดังรายละเอียดดังนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับคืนจาก

ผู้เชี่ยวชาญสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดโดยผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยเพิ่มตำแหน่ง ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย ส่งกลับคืนให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ส่งกลับคืนพิจารณาคำตอบใหม่ แล้วตอบกลับมาอีกครั้ง เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา และได้ดำเนินวิจัยตามเทคนิคการวิจัยครบทั้ง 3 รอบแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ผลข้อมูลทางสถิติ แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างกลยุทธ์ การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในบริบทสังคมเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และหลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาแยกประเภทและจัดหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้วิธีเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการดำเนินการวิจัย กล่าวคือ หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียง กลับมาจดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดอีกครั้งพร้อมจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลการวิจัยในลักษณะของการบรรยายข้อมูล และสรุปเชิงวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญ ตามกระบวนการวิจัย EDFR ในรอบที่ 2 และ 3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วนำมาแปลผลดังนี้

6.2.1 ค่ามัธยฐาน (Median) จากแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ความหมายดังนี้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2544:37)

6.2.1.1 ค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50-5.00 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

6.2.1.2 ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50-4.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก

6.2.1.3 ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง

6.2.1.4 ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อย

6.2.1.5 ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อยที่สุด

6.2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผู้วิจัยคำนวณหาค่าแตกต่างระหว่าง $Q3 - Q1$ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อความนั้นเห็นสอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าค่าพิสัย

ระหว่างควอไทล์ ข้อความนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สรุปขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/ เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ
1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ร่างเพื่อนำไปสู่การเสนอการพัฒนาเชิงกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยวิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Selection) ใช้ (EDFR) 17 คน	แบบสอบถาม
การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Futures Delphi Research)	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน	แบบสอบถามปลายปิด คำนวณค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)
2.1 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	นำข้อมูลที่ได้มาทำแบบสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ	แบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)
2.2 วิเคราะห์จัดทำแบบสอบถามรอบที่ 1	นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็น	ผู้เชี่ยวชาญ	แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/ เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ
	แบบสอบถามปลายปิดจากกรอบ ที่ 1		
2.3 การยืนยันความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	นำข้อมูลที่ได้รับคืนจาก แบบสอบถามรอบที่ 1 มา วิเคราะห์	ผู้เชี่ยวชาญ	แบบสอบถาม คำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่า พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อนำข้อเสนอการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริม การเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อนำเสนอพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
ในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจัดประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เป็นการจัดประชุมเชิง
นโยบาย (Policy meeting) โดยเป็นการสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา โดยมีผู้เข้าร่วม
ประกอบด้วย กลุ่มผู้กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มผู้มีบทบาทสนับสนุน กลุ่มผู้รับประโยชน์ และกลุ่ม
นักวิชาการ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยไม่กำหนดสัดส่วนได้กลุ่มเป้าหมาย
ในพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง) รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

1.1 ประเด็นการสัมมนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากองค์ประกอบของรูปแบบกลยุทธ์และ
พัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก

1.2 นำเสนอกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่
ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องบันทึกเสียง กล้องวิดีโอ โทรศัพท์มือถือ Notebook เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูล

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมีรายละเอียดการพัฒนาเชิงกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตามวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำร่างการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 และ 3 จัดทำเป็นเอกสารประกอบการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) สัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา

3.2 ออกหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มต่าง ๆ ประกอบด้วย กลุ่มผู้กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มผู้มีบทบาทสนับสนุน กลุ่มผู้รับประโยชน์ และกลุ่มนักวิชาการ

3.3 ผู้วิจัยนำร่างการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก นำเสนอต่อผู้เข้าร่วมสัมมนา พร้อมทั้งเอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมเสวนาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นรวมถึงให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้อภิปราย ชักถาม และแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอร่างรูปแบบ และการพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยการอภิปรายในครั้งนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้พิจารณาข้อเสนอรูปแบบและกลยุทธ์ และตรวจสอบทิศทางการดำเนินการร่วมกับความเชื่อมโยงของผลการศึกษาในตอนที่ 2 จากการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR จากผู้เชี่ยวชาญ

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดเสวนาสังสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เป็นการประชุมเชิงนโยบาย (Policy meeting) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 สรุปขั้นตอนที่ 3 เพื่อนำเสนอพัฒนาการกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ
เพื่อนำเสนอการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	จัดเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เป็นประชุมเชิงนโยบาย (Policy meeting) เป็นการสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา	กลุ่มผู้มีบทบาทสนับสนุน กลุ่มผู้รับประโยชน์ และกลุ่มนักวิชาการ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยไม่กำหนดสัดส่วนได้ กลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด (ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, ระยอง) รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน	เครื่องบันทึกเสียง กล้องวิดีโอ โทรศัพท์มือถือ Notebook เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” ตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ 3) เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการด้านข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ส่วนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบและพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอ และรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ส่วนที่ 3 เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

โดยนำเสนอผลของการศึกษาแยกตามประเด็น ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการด้านข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และศึกษา ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ตามบริบทของเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นภาพรวม ทฤษฎี ข้อมูลสนับสนุน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ศึกษาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์จากเอกสาร ดังนี้

1.1 นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยสำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ได้มุ่งมั่นขับเคลื่อนภารกิจหลักตามแผนพัฒนาประเทศ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่คำนึงถึงหลักการบริหารจัดการ ทั้งในเรื่องหลักธรรมาภิบาล หลักการกระจายอำนาจ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ การปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสาร และการสร้างบรรยากาศในการทำงานและการเรียนรู้ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรด้านการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการตามความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงประกาศนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดังนี้

กศน. เพื่อประชาชน “กศน. ก้าวใหม่ : ก้าวแห่งคุณภาพ ภารกิจสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโครงการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา “พาน้องกลับมาเรียน” ติดตามและรายงานข้อมูลประชากรวัยเรียนที่หลุดจากระบบการศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการช่วยเหลือ และสนับสนุนให้กลับเข้าสู่สถานศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทต่อไปโครงการ “กศน. ปักหมุด” สำรวจ ติดตาม ค้นหา และรวบรวมข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย คนพิการ พร้อมนำกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ ของคนพิการอย่างแท้จริง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม อย่างมีคุณภาพ โครงการสถานศึกษาปลอดภัย นำระบบมาตรฐานความปลอดภัย MOE Safety Center ผ่านศูนย์ความปลอดภัย สำนักงาน กศน. มาใช้แก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยของนักศึกษา ครู และบุคลากร กศน.

1.1.1 ด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

1) น้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

2) ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่สนองตอบยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

3) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สร้างวินัย จิตสาธารณะ และอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ และข้อมูลข่าวสาร และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (SocialMedia) รวมถึงการใช้กระบวนการจิตอาสา กศน. ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

4) ปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับทุกประเภท ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคน ทิศทางการพัฒนา ประเทศ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ รวมถึง ปรับลดความหลากหลายและความซ้ำซ้อนของหลักสูตร เช่น หลักสูตรการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายบนพื้นที่สูง พื้นที่พิเศษและพื้นที่ชายแดน รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์

5) ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ เพื่อการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ พัฒนาระบบการประเมิน สมรรถนะผู้เรียนให้ตอบโจทย์การประเมินในระดับประเทศและระดับสากล เช่น การประเมินสมรรถภาพผู้ใหญ่ ตลอดจนกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ ด้วยตนเองครบวงจร ตั้งแต่การลงทะเบียนจนการประเมินผลเมื่อจบหลักสูตร ทั้งการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการสร้างและขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กับ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเรียนรู้ได้สะดวก และตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน

7) พัฒนา Digital Learning Platform แพลตฟอร์มการเรียนรู้ของสำนักงาน กศน. ตลอดจนพัฒนาสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย ง่ายต่อการสืบค้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

8) เร่งดำเนินการเรื่อง Academic Credit-bank System ในการสะสม และเทียบโอน หน่วยกิตเพื่อการสร้างโอกาสในการศึกษา

9) พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา การกำกับ ติดตาม ทั้งในระบบ On-Site และ Online รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1.2 ด้านการสร้างสมรรถนะและทักษะคุณภาพ

- 1) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับแต่ละช่วงวัย และการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่
- 2) พัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้น ที่เน้น New skill Upskill และ Reskill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของตลาดแรงงาน และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology
- 3) ยกกระดับผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ที่เน้น “ส่งเสริม ความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาด ต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน ตลอดจนเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์และช่องทาง การจำหน่าย
- 4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็น Active Ageing Workforce และมี Life skill ในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย
- 5) ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้พิการ ออทิสติก เด็กเรื้อรัง และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลและทักษะด้านภาษา ให้กับบุคลากร กศน.และผู้เรียน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ
- 7) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน กศน.
- 8) สร้างอาสาสมัคร กศน. เพื่อเป็นเครือข่ายในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในชุมชน
- 9) ส่งเสริมการสร้างและพัฒนานวัตกรรมของบุคลากร กศน. รวมทั้งรวบรวมและเผยแพร่เพื่อให้หน่วยงาน / สถานศึกษา นำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.1.3 ด้านองค์กร สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้คุณภาพ

- 1) ทบทวนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน สถานศึกษา เช่น สถาบัน กศน. ภาค สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร สถานศึกษาขึ้นตรงสังกัดส่วนกลาง กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในพื้นที่
- 2) ยกกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา เพื่อให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของชุมชน
- 3) ปรับรูปแบบกิจกรรมในห้องสมุดประชาชน ที่เน้น Library Delivery เพื่อเพิ่มอัตราการอ่านและการรู้หนังสือของประชาชน

4) ให้บริการวิทยาศาสตร์เชิงรุก Science@home โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือนำวิทยาศาสตร์สู่ชีวิตประจำวันในทุกครอบครัว

5) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space Co-Learning Space เพื่อการสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม

6) ยกระดับและพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพชาวไทยบริเวณชายแดน ให้เป็นสถาบันพัฒนาอาชีพระดับภาค

7) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน. จังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

1.1.4 ด้านการบริหารจัดการคุณภาพ

1) ขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจน ทบพทวนภารกิจ บทบาทโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย

2) ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย เอื้อต่อการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ เช่น การปรับหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการจัดหลักสูตร การศึกษาต่อเนื่อง

3) ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง รวมทั้งกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการนำคน เข้าสู่ตำแหน่ง การย้าย โอน และการเลื่อนระดับ

4) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้และทักษะตาม มาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

5) ปรับปรุงระบบการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้มีความครอบคลุม เหมาะสม เช่น การปรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของผู้พิการ

6) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อการบริหาร จัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงาน ข้อมูลเด็กตกหล่นจากการศึกษาในระบบ เด็กเร่ร่อน ผู้พิการ

7) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่าง เต็มรูปแบบ

8) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ ๔.๐ และการประเมินคุณภาพและความโปร่งใสการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)

9) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับข้าราชการและบุคลากรทุกประเภทใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกาศเกียรติคุณ การมอบโล่ / วุฒิบัตร

10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

2. จากข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีแนวคำถาม คือ 1) สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร 2) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งผลกระทบในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง 3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านใดบ้าง และมีแนวทางอย่างไร 4) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใดบ้างที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์เพื่อจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างไรบ้าง สามารถสรุปดังนี้

2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ โดยสามารถสรุปได้ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายใน ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ ดังนี้ ด้านผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และ สื่อเทคโนโลยี 2) ปัญหาและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านนโยบาย โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

2.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

- **ปัญหาและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายใน**

ด้านกลยุทธ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ปัญหาและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความเห็นว่า นโยบาย กศน. ยึดตามยุทธศาสตร์ชาติ หรือแผนพัฒนาการศึกษาชาติ เป็นแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และพื้นที่ ดังนั้นการพัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นั้นจะต้องพัฒนา

ด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านผู้เรียน 2) บุคลากรทางการศึกษา 3) หลักสูตรการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนรู้ และ 5) สื่อเทคโนโลยี ให้ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น มีบทบาทหน้าที่ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ตามรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งยังอาจนำนโยบายไปใช้ได้อย่างชัดเจนในทุกพื้นที่ เช่น ในการปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับทุกประเภทให้สอดคล้องกับการพัฒนาคน และทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ยังต้องพัฒนา Digital Learning Platform แพลตฟอร์มการเรียนรู้ของสำนักงาน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อที่ถูกกฎหมาย ง่ายต่อการสืบค้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“การศึกษานอกระบบจะต้องพัฒนาประมาณ 3 ด้านด้วยกัน 1) หลักสูตร 2) ครูผู้สอน และ 3) การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป แต่ก็หมายถึงเปลี่ยนไปอย่างไรเราก็ยังคงทำได้นะ ซึ่งพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษเนี่ย เกิดขึ้นเพราะมีอุตสาหกรรมหลัก พุดถึงในเชิงพื้นที่นะ ก็เลยคิดว่า 3 ด้านนี้ ต้องพัฒนาเร่งด่วน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 วันที่ 15 มกราคม 2566)

“สำนักงาน กศน. ต้องพัฒนา Digital Learning Platform แพลตฟอร์มการเรียนรู้ของสำนักงาน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อที่ถูกกฎหมาย ง่ายต่อการสืบค้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 วันที่ 18 มีนาคม 2566)

“นโยบาย กศน. ยึดตามยุทธศาสตร์ชาติ หรือแผนพัฒนาการศึกษาชาติ เป็นแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรม และพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ตามรูปแบบที่หลากหลาย ให้ประชาชนคิดเป็น วิเคราะห์ได้ ตัดสินใจได้ตามข้อมูลที่ถูกต้อง ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 วันที่ 8 เมษายน 2566)

นอกจากนี้แล้วผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเรื่องของกลุ่มเป้าหมายจากการดำเนินการของสำนักงาน กศน. ในอดีตว่าแต่ก่อนเป็นการจัดการศึกษาผู้ใหญ่โดยกลุ่มเป้าหมายนั้นมีความแตกต่างจากปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันนั้นกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน กศน. มีช่วงอายุน้อยลง

นอกจากนี้แล้วยังมีกลุ่มเป้าหมายพิเศษอื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบัน กศน. เองนั้นมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาชนทุกช่วงวัย ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ จึงเป็นหน่วยงานที่ต้องมีการปรับตัวให้ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและเป็นไปตามสภาพความต้องการของผู้เรียนและผู้รับบริการ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“กลุ่มเป้าหมายของ กศน. แตกต่างจากเมื่อก่อน เมื่อก่อนเราจะเรียกการศึกษาผู้ใหญ่ กลุ่มเป้าหมายก็จะเป็นวัยผู้ใหญ่ แต่ในปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนไปกลุ่มผู้เรียนมีอายุน้อยลง ตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ถ้าเป็นนักศึกษาคนพิการก็น้อยกว่านั้นอีก ก็มีความหลากหลายมากขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 วันที่ 22 มกราคม 2566)

“การส่งเสริมเพื่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของแต่ละช่วงวัย เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่ โดย กศน. มุ่งเน้นการพัฒนา “คน” เป็นหลัก ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร และครูผู้สอน จึงสำคัญมาก ยกตัวอย่าง ในการปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับทุกประเภทให้สอดคล้องกับการพัฒนาคน ทิศทางการพัฒนาประเทศ และให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 วันที่ 11 มีนาคม 2566)

“มุ่งพัฒนาประชาชนทุกช่วงวัยให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีหลักสูตรที่เหมาะสมและเป็นไปตามสภาพความต้องการ และความถนัด จบแล้วมีงานทำสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 วันที่ 25 มีนาคม 2566)

ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น ใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา จึงต้องมีการบูรณาการ พัฒนาให้สอดคล้อง และเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“การยกระดับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ โดยให้มีปราชญ์ชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้ เราได้สร้างภาคีเครือข่ายไปในตัวด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2566)

นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความแตกต่างและเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา และกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม อีกด้วย การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายสำคัญมาก ยกระดับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และมีปราชญ์ชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้ เราได้สร้างภาคีเครือข่ายไปในการบูรณาการจากภาคีเครือข่ายในชุมชน โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่ ดังนี้

“การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายสำคัญมาก กศน.มีหลักสูตรที่หลากหลายและซับซ้อนนะ อย่างเช่น การเลี้ยงหมู ก็ต้องใช้กับกลุ่มผู้เรียนในพื้นที่ที่มีการเลี้ยงหมูได้ หรือมีประโยชน์ระยะยาว เราจะจัดการเลี้ยงหมูในพื้นที่เลี้ยงปลาไม่ได้ใช้ไหม การพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ ก็ต้องสำคัญและสามารถวัดผู้เรียนได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 วันที่ 14 มกราคม 2566)

ในด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ปรับปรุงระบบการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ให้มีความครอบคลุมเหมาะสม เช่น การปรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของผู้พิการเด็กปฐมวัย และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐาน ตำแหน่ง ให้ตรงกับสายงาน ความชำนาญ และความต้องการของบุคลากรนั้นเพื่อให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ รวมไปถึงการขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดจนทบทวนภารกิจ อำนาจหน้าที่ และบทบาท โครงสร้างของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“ขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนทบทวนภารกิจ บทบาทโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 วันที่ 28 มกราคม 2566)

“ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง ให้ตรงกับสายงาน และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“ปรับปรุงระบบการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้มีความครอบคลุมเหมาะสม เช่น การปรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของผู้พิการเด็กปฐมวัย และส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ ปรับปรุงระบบ ฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลการ รายงานผลการดำเนินงาน ข้อมูลเด็กตกหล่นจากการศึกษาในระบบ เด็กเร่ร่อน ผู้พิการ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 วันที่ 25 มีนาคม 2566)

ในการดำเนินงานของสำนักงาน กศน.ยังมีระบบเทคโนโลยีคือระบบ DMIS เพื่อการรายงาน ของผลการดำเนินงานของบุคลากรของสำนักงานตามที่ได้รับมอบหมาย และเพื่อประโยชน์ในการ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานได้สะดวกรวดเร็วขึ้น แต่ทั้งนี้ควรพัฒนาและนำไปสู่การจัดการ ข้อมูลของผู้เรียนเพื่อการติดตาม ตรวจสอบข้อมูลของตนเองได้อีกด้วย โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความ คิดเห็น สอดคล้องไว้ดังนี้

“ส่งเสริมการพัฒนาระบบ (DMIS) และนำระบบเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารงาน เก็บข้อมูล ให้ผู้เรียนผู้รับบริการได้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เช่น ดูข้อมูลการเรียน การลงทะเบียน ใบรายงานผล ชั่วโมง กพช. หรือรายงานผลการเรียนตัวเอง ทำให้เป็นระบบ เพื่อการบริหาร จัดการที่ง่าย สะดวก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16 วันที่ 9 เมษายน 2566)

ด้านบุคลากร พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่ สอดคล้องกันในเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใดบ้างที่จะ ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดง ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“ด้วยการทำงาน กศน. ครู กศน. มีบทบาทสำคัญในการทำงานพื้นที่ กศน.จังหวัด เป็นเพียงสถานที่ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ในภาพรวม ส่วนผู้ดูแลใกล้ชิดก็จะเป็น กศน. อำเภอ ดังนั้นการดำเนินงาน กศน. จะมีประสิทธิภาพได้ เราต้องพัฒนา ครู รองลงมา เป็น หลักสูตร โดยเฉพาะการศึกษาต่อเนื่อง คืองานอาชีพ ที่ต้องพัฒนาต่อยอดในทุกปีให้มีความ หลากหลาย และก็อาชีพได้จริง ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ นั่นก็เป็นงาน ของ กศน.”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 วันที่ 29 มกราคม 2566)

“ครู กศน.ตำบล ที่ทำหน้าที่สอน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนใหญ่นั้นจบไม่ตรงสายงาน และต้องสอนในทุกวิชา ทุกระดับชั้น ทำให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนขาดคุณภาพ ควรให้การพัฒนาสนับสนุน ส่งเสริมให้มี ความรู้ความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ชี้แนะ ตลอดจนเป็นวิทยากรในสาขาวิชาที่นำมาบูรณาการ ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณา การแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ และ การบูรณาการแบบโครงงาน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 วันที่ 18 มีนาคม 2566)

“พัฒนาความรู้และทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16 วันที่ 9 เมษายน 2566)

“ผู้สอนของสำนักงาน กศน. นั้นแบ่งเป็น ครู กศน.ตำบล ครู ศรช. ครูอาสา ครูผู้สอน คนพิการ แบ่งดูแลรับผิดชอบตามกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และที่สำคัญต้องสอนในทุกวิชา ใน ทุกระดับชั้น ทำให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ เพราะต้องสอนในวิชา ที่ไม่ถนัด ถึงแม้ กศน. จะมีการจัดอบรมพัฒนาครูทุกปีก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถครอบคลุมทุก รายวิชาในทุก ๆ คนได้ ถึงแม้ปัจจุบันก็มีการปรับเปลี่ยนรับสมัครคัดเลือก ถ้าหากจะเข้ามา สมัครครู กศน.ได้ จะต้องจบ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เท่านั้นก็ตาม แต่ก็เป็นส่วนน้อยมาก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2566)

“สภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงต้องยึดผู้เรียน

เป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามธรรมชาติ เต็มตาม
ศักยภาพที่มีอยู่ และเรียนรู้อย่างมีความสุข”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 วันที่ 16 เมษายน 2566)

ด้านเทคโนโลยี พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่
สอดคล้องกันไว้ในเรื่อง ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ของ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างไรบ้าง โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่
สอดคล้องกัน ว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้จะต้องพัฒนาสื่อ สร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อขยายโอกาส
การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว ด้วยการนำระบบเทคโนโลยี
เข้ามาบูรณาการในด้านการบริหารจัดการเพื่อประสิทธิภาพเพื่อมากยิ่งขึ้น โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดง
ความคิดเห็นที่สอดคล้อง ดังนี้

“พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาสื่อ และสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
กศน. มีศูนย์เรียนรู้ในชุมชน คือ ศูนย์ดิจิทัลชุมชน ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยประจำตำบล
(ศส.ปชต.) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตชุมชน เพื่อ
ขับเคลื่อนการดำเนินงานในชุมชน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 วันที่ 21 มกราคม 2566)

“การนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการสร้างและขยายโอกาส
ในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้รับบริการได้สะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 วันที่ 22 มกราคม 2566)

“มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนมีทักษะความ
เข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสร้างรายได้
ให้กับตนเองได้

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2566)

“การพัฒนาความพร้อมในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของ กศน. คือการพัฒนาส่งเสริม
ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารของ กศน.ตำบล ให้ครอบคลุมพื้นที่ในการให้บริการ
ประชาชน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ในหมวดวิชาเดียวกัน หรือสาระการเรียนรู้ต่างหมวดวิชามาร่วมกับสภาพวิถีชีวิตในการจัดการเรียนการสอน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 วันที่ 19 มีนาคม 2566)

ปัญหาและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ด้านนโยบาย นโยบายของสำนักงาน กศน. พบว่า สภาพการณ์

การจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ซึ่งได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาโดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จากทิศทางดังกล่าวการจัดการเรียนรู้จึงมีไว้เพื่อประชาชนทุกคน ดังนั้นคนไทยทุกช่วงวัยจึงต้องได้รับการเสริมสร้างศักยภาพด้วยการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จึงต้องดำเนินการตามนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเป็นแกนกลางในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ มีการทำงานเชิงพื้นที่ มีความหลากหลาย โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายของครูในการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยต้องอาศัยภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 วันที่ 14 มกราคม 2566)

“การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในชุมชน อย่างครอบคลุม โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และก็เข้าให้การจัดการศึกษาของประชาชนทุกระดับ กศน. เลย์จำเป็นต้องส่งเสริมพัฒนาครู เพื่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะ กลุ่มผู้ด้อย ผู้พลาดโอกาส การศึกษา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 วันที่ 19 มีนาคม 2566)

นโยบายการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า นโยบาย ‘ประเทศไทย 4.0’ ที่รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ EEC ถือเป็น Springboard สำหรับการลงทุนที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการดำเนินการที่ต่อเนื่องยั่งยืนไปพร้อม ๆ กันจึงจัดตั้งกองทุนพิเศษสำหรับชุมชน EEC เพื่อการดูแล ด้านสุขภาพ การศึกษา และสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายของครูในการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยต้องอาศัยภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 วันที่ 15 มกราคม 2566)

“ขับเคลื่อนกฎหมาย ของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความครอบคลุมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 วันที่ 21 มีนาคม 2566)

“กศน. ยังไม่มีนโยบายร่วมกันกับเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งอยู่ในช่วงการนำเสนอนโยบายจึงทำให้ยังไม่มีภาพชัดเจนมากนัก เป็นปัญหาอุปสรรคในการกำหนดเป้าที่ชัดเจนในการดำเนินงาน เพราะบางพื้นที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2566)

ในบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน กศน. นั้นยังไม่เห็นชัดเจนเท่าที่ควรจึงทำให้การดำเนินงานยังคงยึดการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ถึงแม้จะมีการเริ่มดำเนินการนับตั้งแต่ปี 2561 แล้วก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการดำเนินงาน แผนงาน และนโยบายเพื่อการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“ในบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน กศน. ที่เกี่ยวข้องกับขับเคลื่อนเศรษฐกิจนั้น คิดว่า น่าจะเกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีคุณภาพ 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค

ทางการศึกษา 5) ยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“ทาง กศน. เรามีแผนในการดำเนินงานในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษนะ เริ่มเขียนกันตั้งแต่ปี 2561 แต่ก็ยังไม่มีผลการดำเนินการที่ชัดเจนมากนัก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 วันที่ 26 มีนาคม 2566)

“ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษ เราก็จะทราบค่าว่าเป็นพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม S Curve เราก็ไม่รู้อีกว่า กศน. ต้องทำอะไรบ้างเกี่ยวกับพื้นที่ แต่ที่สำคัญที่เรา รู้คือการผลิต และพัฒนาคน ตามบทบาท ก็พอเข้าใจได้ว่าเราอาจจะต้องพัฒนาทักษะให้กับคนเหล่านี้ โดยส่วนใหญ่ก็เข้ามาเรียนเพื่อ Up วุฒิการศึกษา ถ้าเรามีการทำ MOU ก็อาจจะมีงานที่ชัดเกี่ยวกับพื้นที่ ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 วันที่ 8 เมษายน 2566)

ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 ที่กล่าวเกี่ยวกับนโยบายเพื่อการดำเนินงานในพื้นที่ว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน หรือการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งอาจจะดำเนินการได้ไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“กศน. ยังไม่มีนโยบายร่วมกันกับเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งอยู่ในช่วงการนำเสนอนโยบายจึงทำให้ยังไม่มีภาพชัดเจนมากนัก เป็นปัญหาอุปสรรคในการกำหนดเป้าที่ชัดเจนในการดำเนินงาน เพราะบางพื้นที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 วันที่ 16 เมษายน 2566)

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า คนในสังคมจึงควรทำความเข้าใจที่ไปที่ไปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เห็นตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทุกคนในสังคมต้องประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับวิถีสังคมและความถนัดทางเศรษฐกิจของแต่ละคน ภายใต้กรอบนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า สำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่ ดังนี้

“การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายของครูในการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยต้องอาศัยภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 วันที่ 28 มกราคม 2566)

ในปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอดีตถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านการประกอบอาชีพของประชาชน ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมีแบบแผนเศรษฐกิจและสังคมไทยมีความเปราะบาง พิจารณาได้จากความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชนบท แนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ดังนั้นสำนักงานควรมีการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

“ประเทศไทยอย่างมีแบบแผนเศรษฐกิจและสังคมไทยมีความเปราะบาง พิจารณาได้จากความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชนบท แนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ดังนั้น คนในสังคมจึงควรทำความเข้าใจที่มากขึ้นไปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เห็นตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2566)

ในขณะเดียวกันการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกนั้น จึงมีส่วนสำคัญตามบทบาทหน้าที่ ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานตามความต้องการของตลาด และอื่น ๆ ในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนา เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งโดยมีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10 ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“ในการพัฒนาพื้นที่ที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จึงมีส่วนสำคัญตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามความต้องการของตลาด และอื่น ๆ ในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนา เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 วันที่ 11 มีนาคม 2566)

และในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทยนั้นสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านการประกอบอาชีพของประชาชน ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมีแบบแผนเศรษฐกิจและสังคมไทยมีความเปราะบางมากในปัจจุบัน โดยสำนักงาน กศน.เองมีบทบาทหน้าที่จัดการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อจัดการศึกษาการพัฒนาชุมชนและสังคม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ เพื่อให้ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาคิดเป็น และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้ตรงจุด ซึ่งโดยมีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

“การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอดีตถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านการประกอบอาชีพของประชาชน ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมีแบบแผนเศรษฐกิจและสังคมไทยมีความเปราะบาง ปัจจุบันเศรษฐกิจไปขึ้น ๆ ลง ๆ ก็ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ไม่ดี กศน. มีบทบาทในเรื่องการจัดการศึกษาต่อเนื่องมีรูปแบบโครงการ คือ การศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ เพื่อให้ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาคิดเป็น และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 วันที่ 25 มีนาคม 2566)

“กศน. มีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ในการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพ เลี้ยงดูตัวเองได้ รวมถึงพัฒนาทักษะอาชีพเพิ่มเติม และก็ยังหาตลาด การใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการขาย เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16 วันที่ 9 เมษายน 2566)

ด้านสังคม พบว่า โดยสำนักงาน กศน. มีหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาตนเองของประชาชนเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อย ผู้พลัด และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในการพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำนักงาน กศน. จึงมีบทบาทในการผลิตคนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม และส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา เพื่อการสร้างงาน สร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนอีกด้วย โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“การพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำนักงาน กศน. มีบทบาทสำคัญในการผลิตคนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม และส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 วันที่ 22 มกราคม 2566)

ประเด็นที่สำคัญของสังคมไทยคือความเหลื่อมล้ำทางสังคม แต่เป็นสังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาส ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง และสร้างชุมชน ท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง โดยสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง แต่เพื่อการจัดการปัญหาทางสังคมใน

ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ ในประเด็นดังกล่าวมาจึงเป็นปัจจัยที่สร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการลดความเหลื่อมล้ำจึงอาจทำได้เพียงการสร้าง และขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคม เพื่อได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นปัญหาหนึ่ง กศน. มีหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาตนเองของประชาชนเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อย ผู้พลาด และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาส ทุกหน่วยงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง แต่เพื่อการจัดการปัญหาทางสังคมในด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ กศน. ดำเนินงานในพื้นที่ มีการจัดโครงการร่วมกับภาคีเครือข่าย อีกทั้งมีการพัฒนาสังคมชุมชนไปด้วยในตัว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 วันที่ 16 เมษายน 2566)

และในประเด็นสุดท้ายที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำนักงาน กศน. มีบทบาทหน้าที่เพียงผลิตคน หรือบุคลากร เพื่อพัฒนาและส่งต่อให้กับภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นในการเคลื่อนย้ายของแรงงานจึงมีผลต่อการพัฒนาทักษะที่เป็นทักษะใหม่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงที่ต่างไปจากเดิม จากพื้นที่ใกล้เคียงหรือต่างพื้นที่ หรือแม้แต่ในพื้นที่เดียวกันก็ตาม จึงส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านหลักสูตร สภาพปัญหาผู้เรียนเองก็ตาม โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“ในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำนักงาน กศน.จึงมีบทบาทในการผลิตคนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม ก็คือคนในชุมชน จังหวัด เพราะการเคลื่อนย้ายแรงงานก็อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งใกล้เคียงและต่างจังหวัด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 วันที่ 19 มีนาคม 2566)

“ประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และเป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 วันที่ 8 เมษายน 2566)

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า เมื่อโควิด-19 เข้ามา ผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจน คือผู้คนออกจากบ้านน้อยลง รวมถึงการทำกิจกรรมและกิจการบางส่วนต้องหยุดชะงัก และกลายเป็นผลดีต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งคุณภาพอากาศและน้ำ แต่ขณะเดียวกันกลับเป็นผลร้ายต่อปริมาณขยะพลาสติกและหน้ากากอนามัยที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีผลกระทบในวงกว้างทั้งต่อเศรษฐกิจ การ

ระบาดของไวรัสยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การประชุมทางไกล การทำงานที่บ้าน การเรียนที่บ้าน การเรียนรู้ถูกขัดจังหวะ การสูญเสียโอกาสเกิดจากการขาดโอกาสของผู้เรียนที่ไม่มีความสมดุลอยู่แล้ว ซึ่งโดยปกติคนเหล่านี้จะไม่มี ความพยายามที่จะแสวงหาโอกาสทางการศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งรวมถึงพลาด และขาดโอกาสด้วย รัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงาน สกร.เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนทางมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยตนได้รับข้อสั่งการดังกล่าวจึงได้ขับเคลื่อนกิจกรรม เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ ในสถานการณ์วิกฤตนี้ ดังนั้นความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ ที่เราเคยเห็นกันอยู่แล้วยังยิ่งชัด ในด้านการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้และศักยภาพในการจัดการเรียน สอน การพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย กศน. จัดการศึกษาภายในชุมชน สิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญในการส่งเสริม พัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดง ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

“การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายของครูในการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยต้องอาศัยภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 วันที่ 22 มกราคม 2566)

และยังสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 ที่ให้ความเห็นในเรื่องของสถานการณ์ โควิด - 19 ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานในพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมดำเนินการได้ตรงตาม สถานการณ์ที่เปลี่ยนจริง ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ด้วยสถานการณ์โควิด - 19 ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานในพื้นที่ในหลายด้าน เลยทำให้การทำงานมีอุปสรรคปัญหา เช่น ประชาชน (ผู้รับบริการ / ผู้เรียน) ไม่สามารถออกมา กศน.ได้ และมีปัญหาในเรื่องเครือข่ายโทรศัพท์”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 วันที่ 8 เมษายน 2566)

“การระบาดของไวรัสยังทำให้คนที่ต้องออกไปทำงานข้างนอกต้องทำงานที่บ้าน และ การเรียน ก็ต้องเรียนที่บ้าน ซึ่ง กศน.ทำงานในชุมชน จึงเป็นการยากมากในการปฏิบัติงาน เช่น การสอนอาชีพ มีการฝึกปฏิบัติ การติดตาม การประเมินผล ปัญหาอุปสรรคมากพอควร”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 วันที่ 29 มกราคม 2566)

“การสูญเสียโอกาส ซึ่งรวมถึงพลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา รัฐมนตรีกระทรวง ศึกษาได้มอบหมายให้สำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนทางมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 มีการขับเคลื่อนกิจกรรม เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ ในสถานการณ์นี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566)

“การระบาดของไวรัสยังทำให้เกิดการทำงานที่เปลี่ยนไป เช่น การประชุมทางไกล เรียนแบบไม่ได้พบหน้า ทำให้การติดตามตรวจสอบยากขึ้น ซึ่งโดยปกติคนเหล่านี้จะไม่มีความพยายามที่จะแสวงหาโอกาสทางการศึกษาอยู่แล้ว สภาพแวดล้อมในชุมชนก็เปลี่ยนเพราะคนกลัวติดเชื้อ ในชุมชนมีคนแก่ เด็ก อยู่กันเป็นครอบครัว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 วันที่ 11 มีนาคม 2566)

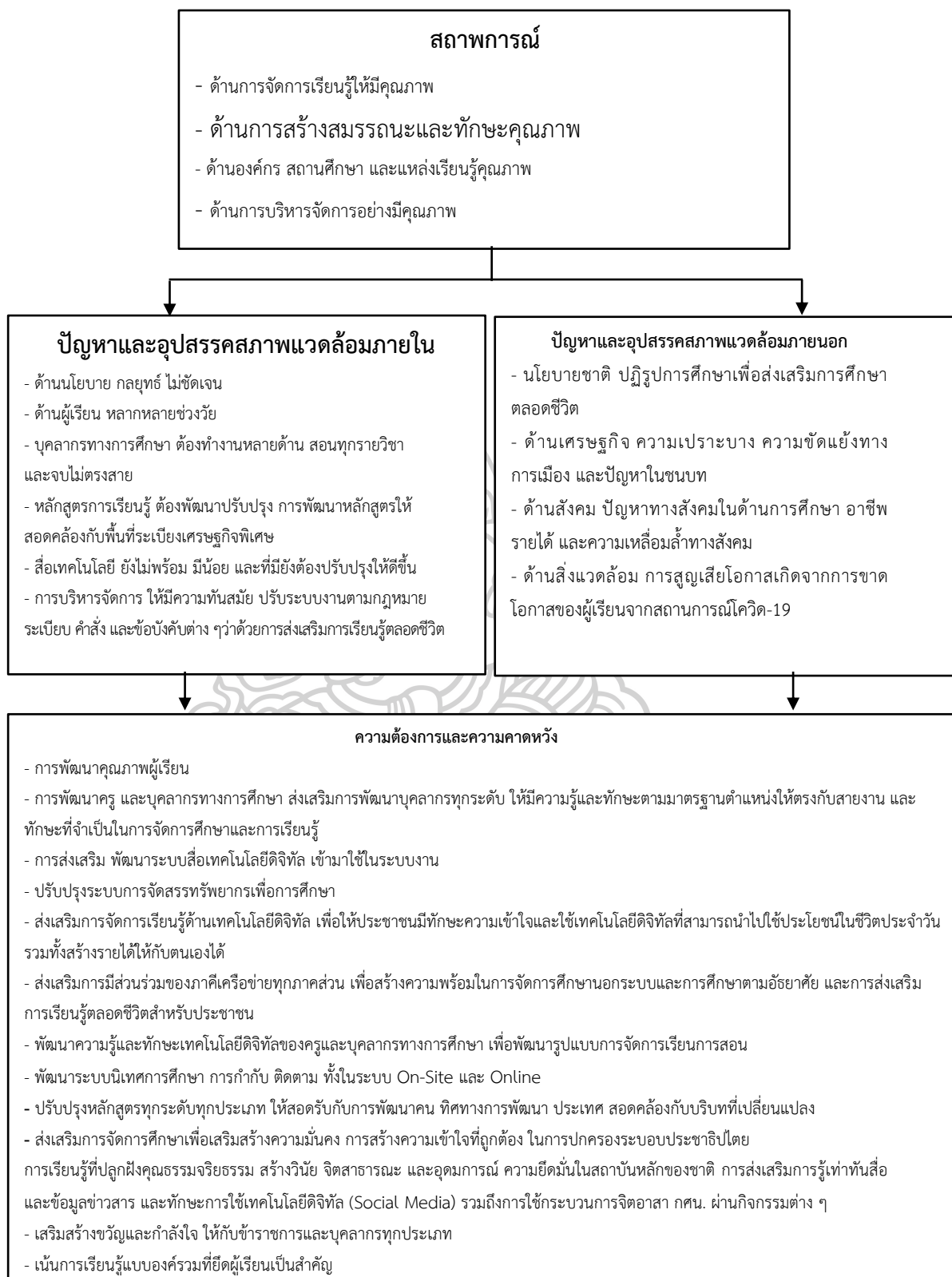
ประเด็นสุดท้ายการจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน.นั้นต้องดำเนินงานในชุมชนซึ่งสภาพแวดล้อมมีความสำคัญมากในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพค่อนข้างยาก ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่ม หรือการพบกลุ่ม ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“กศน. จัดการศึกษาภายในชุมชน สิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะเราจัดการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จึงทำเป็นส่วนหนึ่งได้ แต่พอเกิดปัญหา ผู้เรียนก็ไม่อยากมาเรียน ซึ่งโดยปกติก็ไม่อยากมาอยู่แล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 วันที่ 25 มีนาคม 2566)

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์จัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถสรุปผลการวิเคราะห์จากเอกสาร และผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สามารถสรุปเป็นแผนภาพที่ 4.1 ดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตามบริบทสังคม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยได้นำข้อมูล การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (ประเด็นสำคัญคือ การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บุคลากร ผู้บริหาร ที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อสะท้อนภาพที่แท้จริงก่อนจะมีการดำเนินงานกำหนดกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ข้อมูลตามองค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายใน ข้อมูลตามองค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายนอก ตามแนวคิด PESTEL Analysis จากนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ SWOT (C) Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย นำมาสังเคราะห์กลยุทธ์ตามตำแหน่ง จากนั้นนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในภายนอก นำมากำหนดกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix ต่อไป

1.ภาพรวมของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน (Need) มีการศึกษาสภาพการณ์บริบทปัจจุบัน (Now) และสำรวจความขาดแคลน (None) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการวางแผนโดยนำจุดเด่นและจุดด้อย มาประชุมต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามแผน และนิเทศติดตามประเมินผล ซึ่งในการกำหนดเป้าหมายใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทุกภาคส่วน

2.การพัฒนาส่งเสริมสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพ ดังนี้

Input

- 1) ด้านกายภาพ ประกอบไปด้วย สิ่งแวดล้อม และระบบการจัดการศึกษา
- 2) บุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร, ครู, ปริมาณงาน
- 3) สนับสนุนจากภายนอก ประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย

Process

- 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา
- 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้

Output/Outcome

- 3) คุณภาพของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปคือ การสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมโดยครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและภายนอก เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงแนวทางการนิเทศติดตาม

3.ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายใน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายใน ตามแนวคิด 7'S Analysis โดยพิจารณาจาก 7 ด้าน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ที่	องค์ประกอบองค์ประกอบตามแนวคิด 7'S Analysis	ผลกระทบที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
1.	ด้านกลยุทธ์ (Strategy)	เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 ได้มีการประกาศนโยบายเพื่อการยกระดับ การยกระดับจาก “สำนักงาน กศน.” สู่การเป็น “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ มีการยกเลิก พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ฉบับนี้ ถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนคนไทยทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนเสียชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส จะสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากเดิม มี

ที่	องค์ประกอบองค์ประกอบตามแนวคิด 7'S Analysis	ผลกระทบที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
		หน้าที่จัดการศึกษานอกระบบ การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย ก็ได้มีการปรับตามพรบ.ส่งเสริมการเรียนรู้ดังที่กล่าวมา ซึ่งรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ยังไม่มีความชัดเจนนัก ซึ่งก็ยังคงใช้กฎหมายเดิมไปอีก 2 ปี
2.	ด้านโครงสร้างขององค์กร (Structure)	เร่งดำเนินการในส่วนของกฎหมายลำดับรองที่ต้องออกตามความใน พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 และได้ดำเนินการแล้วเสร็จไปแล้วส่วนหนึ่ง เช่น การกำหนดสถานที่ตั้งของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด (สกร.จังหวัด) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร (สกร.กรุงเทพมหานคร) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ/เขต (สกร.อำเภอ หรือ สกร.ข.) ศูนย์การเรียนรู้ตำบล (สกร.ตำบล) และศูนย์การเรียนรู้แขวง (สกร.แขวง) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” การประกาศให้จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันการเรียนรู้เฉพาะด้านหรือเฉพาะกิจการ ซึ่งกำหนดให้เป็นสถานศึกษาไปแล้วจำนวน 39 แห่ง และการกำหนดให้หน่วยจัดการเรียนรู้มีอำนาจในการรับรองคุณวุฒิให้แก่ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีการออกเป็นประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตร หรือหนังสือรับรองความรู้ เพื่อนำไปสะสมในการได้รับการรับรองคุณวุฒิ
3.	ด้านภาวะผู้นำหรือผู้บริหาร (Style)	การบริหารจัดการของสำนักงาน สกร.ภายใต้กรอบนโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข” ซึ่งมี

ที่	องค์ ประกอบองค์ ประกอบตามแนวคิด 7'S Analysis	ผลกระทบที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
		ประเด็นนโยบาย ได้แก่ การลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา อาทิ ปรับวิธีการลดขั้นตอนการประเมินวิทยฐานะ เน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีความโปร่งใสในการโยกย้าย แก้ไขปัญหาหนี้สินและสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ประเด็นต่อมา คือ การลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง อาทิ การเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา มีระบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
4.	ด้านระบบงาน (Systems)	ปัจจุบันการดำเนินการของสำนักงาน สกร. ยังมีความคาบเกี่ยวระหว่าง สำนักงาน กศน. เดิม แต่หลักการในปฏิบัติงานของตนใช้หลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำงานด้วยเครือข่าย บุคลากรต้องมีความก้าวหน้า มุ่งพื้นที่เพราะการทำงานของ สกร. มุ่งไปที่ สกร.ตำบลเป็นสำคัญ การขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำเป็นต้องมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
5.	ด้านบุคลากร (Staff)	สำนักงาน สกร.ยังใช้กรอบอัตรากำลังเดิมของสำนักงาน กศน. แต่เพื่อการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเร่งด่วนเพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกรอบแนวทางการดำเนินงานใหม่ เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น รอบอัตรากำลังของ สกร. ทั้งหมด มีดังนี้ เป็นข้าราชการ 4,980 อัตรา

ที่	องค์ประกอบองค์ประกอบตามแนวคิด 7'S Analysis	ผลกระทบที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
		พนักงานราชการ 15,139 อัตรา และลูกจ้างประจำ 248 อัตรา ซึ่งโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ และการกำหนดกรอบอัตรากำลังใหม่นี้จะแล้วเสร็จประมาณเดือนมิถุนายนนี้
6.	ด้านทักษะ (Skill)	เนื่องจากบุคลากรสำนักงาน สกร. นั้นต้องทำงานที่หลากหลาย จึงขาดทักษะบางอย่างที่จำเป็น หรือองค์ความรู้ไม่ครอบคลุม จึงจำเป็นต้องหาภาคีเครือข่ายที่พร้อมรองรับและสามารถสนับสนุนได้อย่างดี แต่ทั้งนี้หากไม่มีภาคีเครือข่ายสำนักงานจึงต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น วิธีการจัดการเรียนรู้ การพูดในชุมชน เป็นต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เกิดขึ้น
7.	ด้านค่านิยม (Shared Values)	มีการกำหนดค่านิยมหลักของผู้เรียนตามนโยบายรัฐบาล คือ ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เป็นตัววัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และมีค่านิยมร่วมคือ TEAM WINS เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเมือง (Politics) ด้านเศรษฐกิจ (Economics) ด้านสังคม (Society) ด้านเทคโนโลยี (Technology) ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ด้านกฎหมาย (Legal) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ องค์ประกอบ สภาพแวดล้อมภายนอก ตามแนวคิด PESTEL Analysis

ที่	องค์ประกอบองค์ประกอบตามแนวคิด PESTEL	ผลกระทบต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
1.	ด้านการเมือง (Politics)	ด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) ฉบับปรับปรุง ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อน ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ 3.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยเฉพาะหมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ กระบวนการทำงาน ในเชิงหน้าที่ (Function) งานในเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) และงานในเชิงพื้นที่ (Area) ซึ่งได้ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว หากมีความสอดคล้องกับหลักการนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ข้างต้น ให้ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัดกำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้การดำเนินการเกิดผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม
2.	ด้านเศรษฐกิจ (Economics)	การผันแปรของตลาดแรงงาน การปรับโครงสร้างตลาดแรงงาน (Labor Market

ที่	องค์ประกอบองค์ประกอบตามแนวคิด PESTEL	ผลกระทบต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
		Restructuring) ซึ่งจะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่จะเอื้อให้แรงงานปรับตัวพร้อมรับมือและอยู่รอดภายใต้โลกบริบทใหม่ (New Normal) และมุ่งหน้าสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) การจ้างงาน คุณภาพแรงงานและทักษะที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด การจัดการศึกษาที่สะท้อนการพัฒนาทักษะและการทำงานของแรงงานในระดับรายบุคคลให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด
3.	ด้านสังคม (Society)	พัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย ความมีโอกาและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ และการพัฒนา Soft Power สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา
4.	ด้านเทคโนโลยี (Technology)	การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีนั้น การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบราชการดิจิทัล ให้เชื่อมโยงกับ Credit Bank ได้ เป็นการสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อผลติดและพัฒนากำลังคนได้อย่างครอบคลุมและทันสมัย
5.	ด้านสภาพแวดล้อม (Environment)	โควิด - 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ การจัดการศึกษาหยุดชะงัก ด้วยปัญหาการ ด การติดต่อ หรือพบปะในคนหมู่มาก ทำให้เกิด

ที่	องค์ประกอบองค์ประกอบตามแนวคิด PESTEL	ผลกระทบต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
		ปัญหาผู้เรียนหลุดจากระบบ และปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบออนไลน์
6.	ด้านกฎหมาย (Legal)	หน้าที่หนึ่งของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสร้างสังคมให้มีความสุข สังคมปลอดภัย เห็นได้ชัดจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี อันปัจจัยที่ส่งผลกระทบกับการดำรงชีวิตของผู้คนเป็นอย่างมาก

3.3 จุดอ่อน/จุดแข็ง โอกาส/ความท้าทาย ของการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาจัดทำเป็นรูปแบบ และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S1 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจ	W1 การพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากร ที่จัดการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
พิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการจัดการเรียนรู้ในสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลาย S2 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการบูรณาการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐในทุกระดับตั้งแต่ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด S3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับบริบทสังคม เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเนื่องจากทำงานกับชุมชนรู้ปัญหาที่แท้จริง S4 มีแผนการจัดการศึกษาเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น S5 มีหน่วยงานและสถานศึกษากระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วจังหวัด ที่สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับ ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย S6 สถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งการประเมินภายในและภายนอก ร้อยละ 100 S7 การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมสกร. ยึดชุมชนเป็นฐาน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการ ของประชาชน และกลุ่มเป้าหมาย S8 การดำเนินงานจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เชื่อมโยงจากระดับจังหวัดไปสู่ประชาชนโดยใช้	W2 จัดกระบวนการเรียนการสอน ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความหลากหลาย W3 ผู้เรียนมีหลายช่วงวัย มีความรู้พื้นฐานที่แตกต่าง แต่การจัดการศึกษารวมผู้เรียนทุกช่วงวัยในทุกระดับการศึกษา W4 ครู หรือผู้สอน ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ W5 โครงสร้างงานมีความซับซ้อน W6 ระบบการทำงานยังไม่ทันสมัย ขาดการเชื่อมโยง และสามารถเข้าถึงได้ W7 สื่อและเทคโนโลยียังไม่พร้อม และขาดการพัฒนาให้พร้อมใช้อยู่เสมอ W8 บุคลากรเดิมยังขาดการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย และขาดความต่อเนื่อง W9 สภาพการทำงานตามภารกิจที่มอบหมายเกินกว่ากำหนด ทำให้ทำงานได้ไม่มีประสิทธิภาพ W10 สถานที่จัดการเรียนการสอนบางแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน W11 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจระบบงาน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง W12 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูสกร. ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ W13 โครงสร้างการบริหาร การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไม่ชัดเจน W14 หลักสูตรไม่ทันสมัย หลักสูตร กศน. ยังไม่มีบางวิชาบางสาขาที่ตลาดต้องการเรียน

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
แนวคิดที่เป็นการทำงานที่เป็นเครือข่าย S9 ครู สกร. มีความสามารถที่หลากหลายเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน S10 จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อคุณวุฒิตามระดับ และเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต S11 การจัดการศึกษาที่ครอบคลุม และสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา	W15 ครู สกร. ส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา W16 แผนจัดการเรียนรู้อย่างไม่ถูกต้อง และไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง W17 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด W18 ขาดความรู้การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้ทัน เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก W19 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร. และแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม W20 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์ W21 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู กศน.ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ W22 ด้านงบประมาณที่ลดลงในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่อง W23 งบประมาณที่จัดให้กับ สกร. ต่ำลงยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูง

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สามารถอธิบายได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

S1 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการจัดการเรียนรู้ในสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลาย

S2 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการบูรณาการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐในทุกระดับตั้งแต่ ระดับ ตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

S3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความสอดคล้องกับบริบทสังคม เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา เนื่องจากทำงานกับชุมชนรู้ปัญหาที่แท้จริง

S4 มีแผนการจัดการศึกษาเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อการพัฒนา ผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น

S5 มีหน่วยงานและสถานศึกษากระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วจังหวัด ที่สามารถจัดบริการการศึกษา ให้กับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

S6 สถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งการประเมินภายในและภายนอกร้อยละ 100

S7 การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรม สกร. ยึดชุมชนเป็นฐาน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของประชาชน และกลุ่มเป้าหมาย

S8 การดำเนินงานจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เชื่อมโยงจากระดับจังหวัดไปสู่ประชาชน โดยใช้แนวคิดที่เป็นการทำงานที่เป็นเครือข่าย

S9 ครู สกร. มีความสามารถที่หลากหลายเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

S10 จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อคุณวุฒิตามระดับ และเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

S11 การจัดการศึกษาที่ครอบคลุม และสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา

จุดอ่อน (Weaknesses)

W1 การพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากร ที่จัดการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

W2 จัดกระบวนการเรียนการสอน ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความหลากหลาย

W3 ผู้เรียนมีหลายช่วงวัย มีความรู้พื้นฐานที่แตกต่าง แต่การจัดการศึกษารวมผู้เรียนทุกช่วงวัยในทุกระดับการศึกษา

W4 ครู หรือผู้สอน ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ

- W5 โครงสร้างงานมีความซับซ้อน
- W6 ระบบการทำงานยังไม่ทันสมัย ขาดการเชื่อมโยง และสามารถเข้าถึงได้
- W7 สื่อและเทคโนโลยียังไม่พร้อม และขาดการพัฒนาให้พร้อมใช้อยู่เสมอ
- W8 บุคลากรเดิมยังขาดการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย และขาดความต่อเนื่อง
- W9 สภาพการทำงานตามภารกิจที่มอบหมายเกินกว่ากำหนด ทำให้ทำงานได้ไม่มีประสิทธิภาพ
- W10 สถานที่จัดการเรียนการสอนบางแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน
- W11 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจระบบงาน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
- W12 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร. ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้
- W13 โครงสร้างการบริหาร การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไม่ชัดเจน
- W14 หลักสูตรไม่ทันสมัย หลักสูตร กศน. ยังไม่มีบางวิชาบางสาขาที่ตลาดต้องการเรียน
- W15 ครู สกร. ส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- W16 แผนจัดการเรียนรู้อย่างไม่ถูกต้อง และไม่ได้้นำสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง
- W17 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- W18 ขาดความรู้การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้ทัน เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- W19 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร. และแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม
- W20 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์
- W21 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู กศน. ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้
- W22 ด้านงบประมาณที่ส่งลงในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่อง
- W23 งบประมาณที่จัดให้กับ สกร. ตำบลยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูง

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก	
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
O1 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาชุมชนที่ดี O2 มีการขยายฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด O3 กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย O4 มีเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตกำลังคนที่ชัดเจน O5 มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับภาค O6 รัฐบาลยืนยันส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจ E-Commerce โดยนอกจากการสนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยี 5G จนปัจจุบันไทยมีความพร้อมที่สุดในอาเซียน O7 เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการเติบโตเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน และความต้องการแรงงานที่มีทักษะเพื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่ O8 เป็นศูนย์รวมที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นแหล่งที่ตั้งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ประกอบไปด้วยนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-curve)	T1 การรวมกลุ่มต่างๆในชุมชนยังทำได้ยากในบางพื้นที่ T2 สังคมส่วนใหญ่หรือผู้ที่หาแหล่งที่จะศึกษาต่อมองการศึกษานอกระบบเป็นทางเลือกสุดท้าย T3 ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เช่น มลพิษทางอากาศ ขยะในชุมชน เป็นต้น T4 ความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชุมชน T5 กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนา T6 สถานการณ์โควิด - 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียนออนไลน์ ประชุมออนไลน์ T7 ภูมิประเทศของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน การเคลื่อนย้ายของแรงงานจึงยังไม่มีประสิทธิภาพชัดเจน

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สามารถอธิบายได้ดังนี้

โอกาส (Opportunities)

O1 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาชุมชนที่ดี

O2 มีการขยายฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

O3 กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย

O4 มีเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตกำลังคนที่ชัดเจน

O5 มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับภาค

O6 รัฐบาลยืนยันส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจ E-Commerce โดยนอกจากการสนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยี 5G จนปัจจุบันไทยมีความพร้อมที่สุดในอาเซียน

O7 เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการเติบโตเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน และความต้องการแรงงานที่มีทักษะเพื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่

O8 เป็นศูนย์รวมที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นแหล่งที่ตั้งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ประกอบไปด้วยนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-curve)

อุปสรรค (Threats) ความท้าทาย (Challenges)

T1 การรวมกลุ่มต่างๆในชุมชนยังทำได้ยากในบางพื้นที่

T2 สังคมส่วนใหญ่หรือผู้ที่หาแหล่งที่จะศึกษาต่อมองการศึกษานอกระบบเป็นทางเลือกสุดท้าย

T3 ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เช่น มลพิษทางอากาศ ขยะในชุมชน เป็นต้น

T4 ความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชุมชน

T5 กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนา

T6 สถานการณ์โควิด – 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียนออนไลน์ ประชุมออนไลน์

T7 ภูมิประเทศของพื้นที่มีความแตกต่างกัน การเคลื่อนย้ายของแรงงานจึงยังไม่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.5 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0 -1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
จุดแข็ง (Strengths)				
S1 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการบูรณาการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐในทุกระดับตั้งแต่ ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด	0.079	5	0.400	S2
S2 มีหน่วยงานและสถานศึกษากระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วจังหวัด ที่สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย	0.066	5	0.330	S5
S3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความสอดคล้องกับบริบทสังคม เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา เนื่องจากทำงานกับชุมชนรู้ปัญหาที่แท้จริง	0.057	5	0.290	S3
S4 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการจัดการเรียนรู้ในสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลาย	0.049	5	0.250	S1
S5 การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมสกร. ยึดชุมชนเป็นฐาน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของประชาชน และกลุ่มเป้าหมาย	0.043	5	0.220	S7
S6 มีแผนการจัดการศึกษาเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น	0.040	4	0.160	S4

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0 -1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
S7 การดำเนินงานจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เชื่อมโยงจากระดับจังหวัดไปสู่ประชาชนโดยใช้แนวคิดที่เป็นการทำงานที่เป็นเครือข่าย	0.037	4	0.150	S8
S8 ครู สกร. มีความสามารถที่หลากหลายเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน	0.036	4	0.140	S9
S9 จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อคุณวุฒิตามระดับ และเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	0.036	4	0.140	S10
S10 สถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งการประเมินภายในและภายนอก ร้อยละ 100	0.030	5	0.150	S6
S11 การจัดการศึกษาที่ครอบคลุม และสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา	0.029	5	0.145	S11
รวมจุดแข็ง	0.500		2.375	
จุดอ่อน (Weaknesses)				
W1 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์	0.079	5	0.040	W19
W2 ผู้เรียนมีหลายช่วงวัย มีความรู้พื้นฐานที่แตกต่าง แต่การจัดการศึกษารวมผู้เรียนทุกช่วงวัยในทุกระดับการศึกษา	0.039	4	0.156	W3
W3 จัดกระบวนการเรียนการสอน ในเขตพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความหลากหลาย	0.035	5	0.175	W2

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0 -1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
W4 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด	0.031	5	0.145	W17
W5 ขาดความรู้การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้ทัน เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	0.029	5	0.145	W18
W6 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์	0.028	5	0.140	W20
W7 งบประมาณที่จัดให้กับ สกร. ต่ำบ่งยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูง	0.027	5	0.135	W23
W8 ด้านงบประมาณที่ส่งลงในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่อง	0.026	5	0.130	W22
W9 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู กศน.ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้	0.025	5	0.125	W21
W10 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจระบบงาน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง	0.024	5	0.120	W10
W11 การพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากร ที่จัดการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	0.023	5	0.115	W11
W12 ครู หรือผู้สอน ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ	0.022	5	0.110	W4
W13 โครงสร้างงานมีความซับซ้อน	0.021	5	0.105	W5
W14 ระบบการทำงานยังไม่ทันสมัย ขาดการเชื่อมโยง และสามารถเข้าถึงได้	0.019	5	0.095	W6

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0 -1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
W15 บุคลากรเดิมยังขาดการพัฒนาให้ทันยุค ทันสมัย และขาดความต่อเนื่อง	0.018	5	0.090	W9
W16 สื่อและเทคโนโลยียังไม่พร้อม และขาด การพัฒนาให้พร้อมใช้อยู่เสมอ	0.017	5	0.085	W7
W17 สภาพการทำงานตามภารกิจที่มอบหมาย เกินกว่ากำหนด ทำให้ทำงานได้ไม่มี ประสิทธิภาพ	0.016	5	0.080	W9
W18 โครงสร้างการบริหาร การแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบไม่ชัดเจน	0.015	4	0.060	W13
W19 หลักสูตรไม่ทันสมัย หลักสูตร กศน. ยังไม่ มีบางวิชาบางสาขาที่ตลาดต้องการเรียน	0.014	5	0.070	W14
W20 ครู สกร. ส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	0.012	5	0.060	W15
W21 แผนจัดการเรียนรู้ยังไม่ถูกต้อง และไม่ได้ นำสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง	0.009	5	0.155	W16
W22 สถานที่จัดการเรียนการสอนบางแห่งไม่ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน	0.007	4	0.028	W10
W23 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร.ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่ เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญ กำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้	0.005	4	0.020	W12
รวมจุดอ่อน	0.500		2.384	
รวมสภาพแวดล้อมภายในทั้งหมด	1.000		4.759	

ตารางที่ 4.6 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยภายนอก (External Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
โอกาส (Opportunities)				
O1 กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย	0.071	5	0.425	O3
O2 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาชุมชนที่ดี	0.051	5	0.355	O1
O3 มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับภาค	0.085	4	0.276	O3
O4 เป็นศูนย์รวมที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นแหล่งที่ตั้งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ประกอบไปด้วยนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-curve)	0.065	5	0.340	O8
O5 มีเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตกำลังคนที่ชัดเจน	0.069	5	0.325	O4
O6 มีการขยายฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด	0.049	5	0.255	O2
O7 รัฐบาลยืนยันส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจ E-Commerce โดยนอกจากการสนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยี	0.039	5	0.245	O6

ปัจจัยภายนอก (External Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
5G จนปัจจุบันไทยมีความพร้อมที่สุดใน อาเซียน				
O8 เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก (EEC) มีการเติบโตเพิ่มขึ้นของ การจ้างงาน และความต้องการแรงงานที่มี ทักษะเพื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่	0.071	4	0.180	O7
รวมโอกาส	0.500		2.401	
อุปสรรค (Threats) ความท้าทาย (Challenges)				
T1 สังคมส่วนใหญ่หรือผู้ที่หาแหล่งที่จะ ศึกษาต่อมองการศึกษานอกระบบเป็น ทางเลือกสุดท้าย	0.089	5	0.445	T2
T2 การรวมกลุ่มต่างๆในชุมชนยังทำได้ยาก ในบางพื้นที่	0.085	5	0.425	T1
T3 สถานการณ์โควิด - 19 ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียนออนไลน์ ประชุมออนไลน์	0.079	5	0.395	T6
T4 ความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้ง ทางการเมือง และปัญหาในชุมชน	0.075	5	0.375	T4
T5 กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนา	0.061	4	0.244	T5
T6 ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เช่น มลพิษ ทางอากาศ ขยะในชุมชน เป็นต้น	0.055	5	0.275	T3
T7 ภูมิประเทศของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน การเคลื่อนย้ายของแรงงานจึงยังไม่มี ชัดเจน	0.054	4	0.216	T7

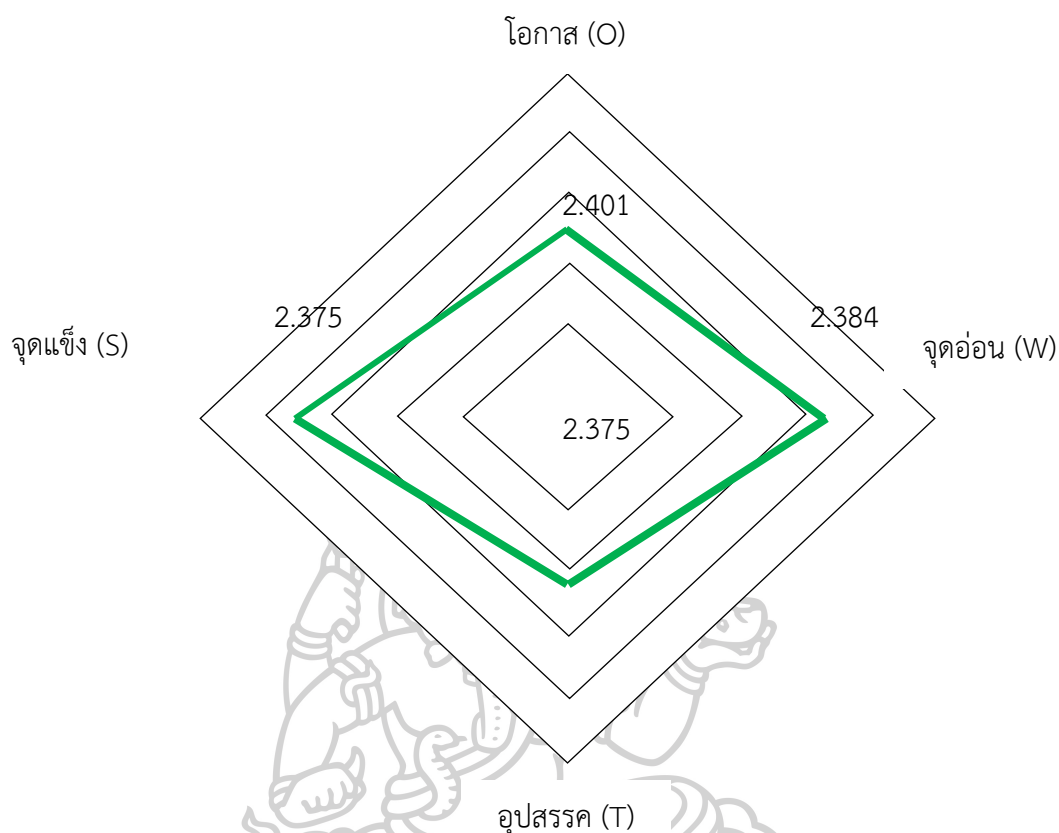
ปัจจัยภายนอก (External Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ตำแหน่ง เดิม
รวมอุปสรรค	0.500		2.375	
รวมสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งหมด	1.000		4.776	

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้สรุปตำแหน่งทางกลยุทธ์ ในการกำหนดรูปแบบ และกลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้ดัง ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง(Strengths)	S	2.375
	จุดอ่อน(Weaknesses)	W	2.384
สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส(Opportunities)	O	2.401
	อุปสรรค (Threats) ความท้าทาย (Challenges)	T	2.375

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การพัฒนากลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังแผนภาพที่ 12

แผนภาพที่ 12 ตำแหน่งทางกลยุทธ์ข้อเสนอของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากแผนภาพที่ 4.2 แสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งต้องดำเนินการพัฒนากลยุทธ์ในทุกด้านเพราะพื้นที่แผนภูมิแสดงไว้ทั้ง 4 ตำแหน่ง แต่ตำแหน่งทางกลยุทธ์ที่เน้นการพัฒนา มากที่สุด คือ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายโดยใช้จุดแข็งและโอกาสปิดจุดอ่อนเพื่อสร้างเป็นร่างกลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3.4 ผลการ วิเคราะห์การจับคู่ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาจัดทำเป็นร่างกลยุทธ์ของการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยใช้แนวความคิดการวางแผนกลยุทธ์ด้วยวิธีการ TOWS Matrix โดยการจัดทำกลยุทธ์ใช้ TOWS Matrix ซึ่งมีแนวทางในการจัดการกลยุทธ์ทั้งหมด 4 กลยุทธ์ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy) จัดทำ

กลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง เพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาส 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยเอาชนะจุดอ่อน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค 4) กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy) จัดทำกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงอุปสรรคผลออกมา

ตารางที่ 4.8 สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์จาก TOWS Matrix

กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy)
ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ให้มีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก S1,S2,S6,S8,S9,S10,O1,O2,O5,O8	พัฒนาครู สกร. และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก W2,W3,W4,W5,W9,W10,W11,W12,W15,W20,O3,O4,O6,O7
S1 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็น การบูรณาการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐในทุกกระดับตั้งแต่ ระดับ S2 มีหน่วยงานและสถานศึกษากระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วจังหวัด ที่สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด	W2 ผู้เรียนมีหลายช่วงวัย มีความรู้พื้นฐานที่แตกต่าง แต่การจัดการศึกษารวมผู้เรียนทุกช่วงวัย ในทุกระดับการศึกษา W3 จัดกระบวนการเรียนการสอน ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความหลากหลาย W4 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด W5 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดความรู้
กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy)
S6 มีแผนการจัดการศึกษาเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น S8 ครู สกร. มีความสามารถที่หลากหลายเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน S9 จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อคุณวุฒิตามระดับ และเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้ทันเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก W10 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจระบบงาน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง W11 การพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากร ที่จัดการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร W12 ครู หรือผู้สอน ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ

S10 สถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งการประเมินภายในและภายนอกร้อยละ 100 O1 กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย O2 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาชุมชนที่ดี O5 มีเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตกำลังคนที่ชัดเจน O8 เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการเติบโตเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน และความต้องการแรงงานที่มีทักษะเพื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่	W15 บุคลากรเดิมยังขาดการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย และขาดความต่อเนื่อง W20 ครู สกร. ส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา O3 มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับภาค O4 เป็นศูนย์รวมที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นแหล่งที่ตั้งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ประกอบไปด้วยนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-curve) O6 มีการขยายฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด O7 รัฐบาลยืนยันส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจ E-Commerce โดยนอกจากการสนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยี 5G จนปัจจุบันไทยมีความพร้อมที่สุดในอาเซียน
กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy)	กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy)
พัฒนาระบบการดำเนินงานให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ S3,S4,S5,S7,S11,T3,T4,T5,T6,T7	พัฒนาระบบ กลไก การดำเนินงาน ให้เข้าถึงได้ง่าย สะดวกรวดเร็วและเป็นระบบ W1,W6,W7,W8,W9,WT13,W14,W16, W17,W18,W19,W21,W22,W23,T1,T2
กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy)	กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy)
S3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความสอดคล้องกับบริบทสังคม เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา เนื่องจากทำงานกับชุมชนรู้ปัญหาที่แท้จริง	W1 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์ W6 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์

S4 การจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการจัดการเรียนรู้ในสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลาย S5 การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรม สกร. ยึดชุมชนเป็นฐาน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของประชาชน และกลุ่มเป้าหมาย S7 การดำเนินงานจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เชื่อมโยงจากระดับจังหวัดไปสู่ประชาชนโดยใช้แนวคิดการทำงานที่เป็นเครือข่าย S11 การจัดการศึกษาที่ครอบคลุม และสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา T3 สถานการณ์โควิด - 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียนออนไลน์ ประชุมออนไลน์ T4 ความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชุมชน T5 กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนา T6 ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เช่น มลพิษทางอากาศ ขยะในชุมชน เป็นต้น T7 ภูมิประเทศของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน การเคลื่อนย้ายของแรงงานจึงยังไม่มี ความชัดเจน	W7 งบประมาณที่จัดให้กับ สกร. ต่ำบดยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูง W8 ด้านงบประมาณที่ส่งลงในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่อง W9 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร. ในพื้นที่ที่ห่างไกลและค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ W13 โครงสร้างงานมีความซับซ้อน W14 ระบบการทำงานยังไม่ทันสมัย ขาดการเชื่อมโยง และสามารถเข้าถึงได้ W16 สื่อและเทคโนโลยียังไม่พร้อม และขาดการพัฒนาให้พร้อมใช้อยู่เสมอ W17 สภาพการทำงานตามภารกิจที่มอบหมายเกินกว่ากำหนด ทำให้ทำงานได้ไม่มีประสิทธิภาพ W18 โครงสร้างการบริหาร การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไม่ชัดเจน W19 หลักสูตรไม่ทันสมัย หลักสูตร กศน. ยังไม่มีบางวิชาบางสาขาที่ตลาดต้องการเรียน W21 แผนจัดการเรียนรู้อยังไม่ถูกต้อง และไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง W22 สถานที่จัดการเรียนการสอนบางแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน W23 ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร. ในพื้นที่ที่ห่างไกล และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อ
--	---

กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy)	กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy)
	การปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ T1 สังคมส่วนใหญ่หรือผู้ที่หาแหล่งที่จะศึกษาต่อ มองการศึกษานอกระบบเป็นทางเลือกสุดท้าย T2 การร่วมกลุ่มต่างๆในชุมชนยังทำได้ยากในบางพื้นที่

จากตารางที่ 4.8 การจับคู่วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบกับการพิจารณาเลือกคู่รายการวิเคราะห์จากสถานการณ์ 4 รูปแบบเพื่อนำไปสู่การกำหนด ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ จุดแข็ง คือ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการบูรณาการ ขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐในทุกระดับตั้งแต่ ระดับ มีหน่วยงานและสถานศึกษากระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่ว จังหวัด ที่สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายตำบล ระดับอำเภอ และระดับ จังหวัด รวมถึงมีแผนการจัดการศึกษาเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อการพัฒนา ผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น อีกทั้งครู สกร. มีความสามารถที่หลากหลายเป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินงาน ในการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อคุณวุฒิตามระดับ และเพื่อการ เรียนรู้ตลอดชีวิต และสถานศึกษายังผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งการประเมินภายในและ ภายนอกร้อยละ 100 และโอกาส คือ ในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มี กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย รวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาความร่วมมืออย่าง ต่อเนื่อง ในการพัฒนาชุมชนที่ดี และยังมีเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตกำลังคนที่ชัดเจน จึงทำให้ เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการเติบโตเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน และความ ต้องการแรงงานที่มีทักษะเพื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่ ดังนั้นจึงส่งผลให้การดำเนินงานการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น ซึ่งเรียกได้ว่าถูกที่ถูกเวลา

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีจุดแข็งในด้าน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาค

ตะวันออก มีความสอดคล้องกับบริบทสังคม เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา เนื่องจากทำงานกับชุมชน รู้ปัญหาที่แท้จริง เป็นการจัดการเรียนรู้ในสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลาย รวมถึงการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรม สกร. ยึดชุมชนเป็นฐาน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของประชาชน และกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การดำเนินงานจัดการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เชื่อมโยงจากระดับจังหวัดไปสู่ประชาชนโดยใช้แนวคิดการทำงานที่เป็นเครือข่าย มีความครอบคลุม และสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา แต่ในช่วงสถานการณ์โควิด - 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียนออนไลน์ ประชุมออนไลน์ เป็นต้น รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ ขยะในชุมชน เป็นต้น ทำให้การเคลื่อนย้ายของแรงงานจึงยังไม่มี ความชัดเจน และด้วยในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ภูมิประเทศของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชุมชน รวมถึงโครงสร้างสำนักงาน กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนา ยกเลิก พรบ. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี 2551 อย่างไรก็ตามด้วยกระแสนอนไลน์ ทำให้สร้างโอกาสการเข้าถึงการเรียนการสอนได้ง่ายขึ้น จึงสามารถปิดจุดอ่อนเรื่องการไม่มาเรียนของผู้เรียนผู้รับบริการได้ และยังเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข กล่าวคือ จัดกระบวนการเรียนการสอน ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความหลากหลาย ผู้เรียนมีหลายช่วงวัย มีความรู้พื้นฐานที่แตกต่าง แต่การจัดการศึกษารวมผู้เรียนทุกช่วงวัยในทุกระดับการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดความรู้ การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้ทัน เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงครู หรือผู้สอน ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ ขาดความรู้ความเข้าใจระบบงาน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ ถูกต้อง บุคลากรเดิมยังขาดการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย และขาดความต่อเนื่อง ซึ่งครู สกร. ส่วนใหญ่ ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพของครู และ บุคลากร ที่จัดการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สำนักงานส่งเสริมการ เรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระดับ อำเภอ จังหวัด และระดับภาค อีกทั้งเป็นศูนย์รวมที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นแหล่ง ที่ตั้งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ประกอบไปด้วย นิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมเป้าหมาย

ใหม่ (New S-curve) จะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการส่งเสริม สนับสนุนโอกาสการดำเนินงานให้มีผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากเผชิญกับทั้งจุดอ่อน และข้อจำกัดภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ จึงต้องพัฒนาระบบ กลไก การดำเนินงาน ให้เข้าถึงได้ ง่าย สะดวกรวดเร็ว และเป็นระบบ และพร้อมรับทุกสภาพการณ์ กล่าวคือ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบ การดำเนินงาน โครงสร้างงานมีความซับซ้อนระบบการทำงานยังไม่ทันสมัย ขาดการเชื่อมโยง และ สามารถเข้าถึงได้ สื่อและเทคโนโลยียังไม่พร้อม และขาดการพัฒนาให้พร้อมใช้อยู่เสมอ จึงทำให้ต้องมี การเร่งปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ ระเบียบข้อบังคับ หลักสูตรที่พร้อมรับต่อกลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยีที่ ส่งเสริมการปฏิบัติงาน และด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการ ขับเคลื่อนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สมบูรณ์ งบประมาณที่จัดให้กับ สกร. ต่ำบ่งยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูง ด้านงบประมาณที่ส่งลงในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่อง ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู สกร.ในพื้นที่ที่ห่างไกล แล ค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่สามารถเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ สภาพการ ทำงานตามภารกิจที่มอบหมายเกินกว่ากำหนด ทำให้ทำงานได้ไม่มีประสิทธิภาพ และสังคมส่วนใหญ่ หรือผู้ที่หาแหล่งที่จะศึกษาต่อมองการศึกษานอกระบบเป็นทางเลือกสุดท้าย ในด้านการจัดการศึกษา ในพื้นที่นั้นการรวมกลุ่มต่างๆในชุมชนยังทำได้ยากในบางพื้นที่ แต่อย่างไรก็ดีสำนักงานส่งเสริมการ เรียนรู้นั้นกำลังอยู่ในช่วงเตรียมความพร้อมรอปประกาศโครงสร้างหน้าที่ ที่ชัดเจน เพื่อการเดินหน้า อย่างเต็มกำลังอย่างมั่นคงในอนาคต

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้สามารถรวบรวม และสรุปช่องว่างองค์กร (GAP Analysis) เพื่อ การกำหนดกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาองค์กรเพื่อปิดช่องว่างได้ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ด้านนโยบาย และงบประมาณสนับสนุน

GAP Analysis

- ไม่มีนโยบาย และมาตรการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก
- ไม่มีกระบวนการขั้นตอนการบริหารและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของหน่วยงาน
- ขาดงบประมาณสนับสนุน
-

แนวทางการพัฒนาเพื่อปิด GAP Analysis

- จัดทำนโยบาย แผนงานงบประมาณ ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- จัดทำกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

ปัจจัยที่ 2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

GAP Analysis

- ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระเบียบ และสามารถเข้าถึงได้
- ไม่มีการบริหารจัดการระบบสารสนเทศในองค์กร
- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ทันสมัย

แนวทางการดำเนินงาน เพื่อปิด GAP Analysis

- ปรับปรุง พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริการ การบริหารจัดการ ที่ทันสมัย รวมถึง พัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ขององค์กรให้สะดวก และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

ปัจจัยที่ 3 ด้านทรัพยากรบุคคล

GAP Analysis

- ด้วยสำนักงานมีระบบการดำเนินงานที่ซับซ้อน มีการจัดการศึกษาหลายรูปแบบทำให้ บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยภาระงานที่มากจึงทำให้ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- บุคลากรเดิมจบไม่ตรงสาย และต้องจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรายวิชา ขาดทักษะ ในการจัดทำหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพ
- บุคลากรทำงานหลายบทบาทหน้าที่ ในระดับชุมชน จึงทำให้ต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ การจัดการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

แนวทางการดำเนินงาน เพื่อปิด GAP Analysis

- ส่งเสริม พัฒนาบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริม พัฒนา ดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ

ปัจจัยที่ 4 ด้านกระบวนการและผลลัพธ์

GAP Analysis

- ขาดการเตรียมความพร้อม ในการบริหารจัดการของหน่วยงาน ในการปรับปรุงกฎหมาย

ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย เพื่อการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่
ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

- การจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่มีรูปแบบ
กิจกรรมใหม่ ๆ หรือเครื่องมือในการดำเนินการของหน่วยงานที่มีการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไป
ตลอดเวลา

- ขาดระบบติดตาม ประเมินผล ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน เพื่อปิด GAP Analysis

- ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น
- ปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ
- สะท้อนปัญหาและอุปสรรค และนำข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาในครั้งต่อไป

ปัจจัยที่ 5 ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

GAP Analysis

- ขาดความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยอง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

แนวทางการดำเนินงาน เพื่อปิด GAP Analysis

- ผลักดัน เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน
แผนปฏิบัติงานของหน่วยงานมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบและพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอ และรับรองกลยุทธ์ ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

การวิจัยในรอบนี้ผู้วิจัยได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบ
กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อเป็นรูปแบบและ
กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของเขต
พื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์สามารถร่างเป็น
รูปแบบและกลยุทธ์ได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและ
สติปัญญา มีภูมิคุ้มกันในตัว ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักใน
ความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พันธกิจ

1. ส่งเสริมจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง
3. พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เป้าประสงค์ พัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน

1. มีการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. มีการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ สอดรับตามความต้องการของนโยบายการจัดการศึกษาในอนาคต
3. มีการจัดโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
4. มีการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน และสามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้
5. มีการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาที่ครอบคลุม 4 ด้านคือ Head Heart Hand Health ได้รับการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมกับตนเอง
6. มีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้
7. มีการสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

เป้าประสงค์ พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันแนวทางการดำเนินงาน

1. มีการพัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน
2. มีการอบรมพัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน
3. มีการอบรมพัฒนาส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. มีการอบรม พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านองค์ความรู้ที่มีเฉพาะ กับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีการอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพในอนาคต

6. มีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์ พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

1. มีนโยบายการจัดการศึกษาตามการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน
2. มีแผนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพ
3. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบองค์รวม
4. สร้างประสิทธิภาพผลิตและพัฒนากำลังคน ให้กับองค์กรในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
5. มีนโยบายการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละด้านที่ชัดเจน และเหมาะสมกับทิศทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 กลไกการขับเคลื่อนการศึกษา

เป้าประสงค์ สร้าง และขยายโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แนวทางการดำเนินงาน

1. มีการบริหารจัดการงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องตามแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ
2. มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด
3. มีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ การจัดหลักสูตร และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน แบบมีส่วนร่วม
4. มีการสร้าง และขยายโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาตลอดชีวิต สู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมภาคีเครือข่าย

เป้าประสงค์ ยกระดับการตอบสนอง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

แนวทางการดำเนินงาน

1. มีกลไกในการสร้างความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย
2. ยกระดับคุณภาพการศึกษาตอบสนองการสร้างอาชีพและเพิ่มคุณภาพชีวิต เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
3. ส่งเสริมการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา
4. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

จากการร่างกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รอบที่ 1 จัดทำเป็นแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม และหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงอนาคต เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อให้ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นความคิดเห็นที่พ้องกัน Consensus) เป็น ลักษณะของแบบสอบถามปลายปิด เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาค่ามัธยฐาน Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ Interquartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย ในรอบที่ 2 ส่งกลับคืนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมเพื่อให้มีการพิจารณา คำตอบใหม่ ในรอบที่ 3 ทั้งนี้เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา และได้ดำเนินการวิจัยมาครบสองรอบแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทาง สถิติ และนำผลการวิเคราะห์นี้ไป ปรับปรุงและสร้าง เป็นร่างกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่ครอบคลุม ครอบคลุม ครบถ้วน ถูกต้องและสมบูรณ์ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 จึงสรุปได้ ดังตารางดังต่อไปนี้

จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ และปรับรูปแบบประโยคให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
วิสัยทัศน์	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีภูมิคุ้มกันในตัว ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0
พันธกิจ	
1.ส่งเสริมจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1.พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่
2.พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง	2.มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology
3.พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ	3.ผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม
	4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
	5.พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
เป้าประสงค์	
พัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา	ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียน และทักษะคุณภาพ
แนวทางการดำเนินงาน	
1.มีการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	1.ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง
2.มีการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มี	2.ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ ให้สอดคล้องตามความต้องการของนโยบายการจัดการศึกษาในอนาคต	
3.มีการจัดโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	3.พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน
4.มีการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน และสามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้	4.ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)
5.มีการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาที่ครอบคลุม 4 ด้านคือ Head Heart Hand Health ได้รับการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมกับตนเอง	5.ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
6.มีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้	
7.มีการสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้	
กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่
เป้าประสงค์	
พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน	ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี
แนวทางการดำเนินงาน	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
1.มีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน	1.เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
2. มีการอบรมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน	2.เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ
3.มีการอบรมพัฒนาส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุมและให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้
4.มีการอบรม พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านองค์ความรู้ที่มีเฉพาะ กับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ	4.เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก
5.มีการอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพในอนาคต	5.ส่งเสริม การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจายอำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม
6.มีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการ	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
เรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน	
กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการศึกษา	กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก
เป้าประสงค์	
พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพ	ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ
แนวทางการดำเนินงาน	
1.มีนโยบายการจัดการศึกษาตามการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน	1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
2.มีแผนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพ	2.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน
3.ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบองค์รวม	3.ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ
4.สร้างประสิทธิภาพผลิตและพัฒนากำลังคนให้กับองค์กรในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)
5.มีนโยบายการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
6.มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละด้านที่ชัดเจน และเหมาะสมกับทิศทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา	6.จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา
	7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการทำงาน
	8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน
	9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา
	10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา
	11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์
	12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย
กลยุทธ์ที่ 4 กลไกการขับเคลื่อนการศึกษา	กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา
เป้าประสงค์	
สร้าง และขยายโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพยกระดับมาตรฐาน สกร.ตำบล
แนวทางการดำเนินงาน	
1.มีการบริหารจัดการงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องตามแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ	1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
2.มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด	2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน
3.มีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ การจัดหลักสูตร และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน แบบมีส่วนร่วม	3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery
4.มีการสร้าง และขยายโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ
5.มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการศึกษาตลอดชีวิตสู่การปฏิบัติ	5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต
	6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมภาคีเครือข่าย	กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย
เป้าประสงค์	
ยกระดับการตอบสนอง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ	สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม
แนวทางการดำเนินงาน	
1.มีกลไกในการสร้างความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย	1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน.ในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
2.ยกระดับคุณภาพการศึกษาตอบสนองการสร้างอาชีพและเพิ่มคุณภาพชีวิต เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ	2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา
3.ส่งเสริมการสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา	3.ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น
4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
	5.ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา
	6.ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงานภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง
	7.เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต

ผลการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

การวิเคราะห์คำตอบในรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อีกครั้งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันในคำตอบเดิมในแต่ละข้อคำถาม ผลการศึกษาคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วิสัยทัศน์และพันธกิจ	ค่ามัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ I.R. (Q3-Q1)	ความเหมาะสม
วิสัยทัศน์			
ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0	5	1	เหมาะสม
พันธกิจ			
1.พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลก สมัยใหม่	5	1	เหมาะสม
2.มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology	5	1	เหมาะสม
3.ผลิตกำลังคนให้ สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม	5	0	เหมาะสม
4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ	5	1	เหมาะสม
5.พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ	5	1	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของรูปแบบและกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมามีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.11 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	5	1	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนและทักษะคุณภาพ	5	1	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง	5	1	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน	5	1	เหมาะสม
3. พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน	5	1	เหมาะสม
4. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)	5	0	เหมาะสม
5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต	5	1	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.12 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์เป้าประสงค์และ
แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างคว ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่	4	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี	5	1	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ	5	1	เหมาะสม
2.เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ	5	0	เหมาะสม
3.เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้	5	1	เหมาะสม
4.เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก	5	1	เหมาะสม
5.ส่งเสริม การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจาย	5	1	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
อำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม			

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.13 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก	5	1	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ	5	0	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างคว ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
โครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม การศึกษาตลอดชีวิต			
2.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะใน การจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับ สายงาน	5	0	เหมาะสม
3.ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้ บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ	5	1	เหมาะสม
4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)	5	0	เหมาะสม
5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้าน การศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุก ข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ	5	1	เหมาะสม
6. จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการ ศึกษา	5	1	เหมาะสม
7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเอื้อต่อการทำงาน	5	0	เหมาะสม
8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน	5	0	เหมาะสม
9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการ สะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทาง การศึกษา	5	1	เหมาะสม
10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา	5	0	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็น คลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์	5	0	เหมาะสม
12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.14 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อน การศึกษา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกระดับ มาตรฐาน กศน.ตำบล	5	1	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ใน รูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม	5	1	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญ ในชุมชน	5	1	เหมาะสม
3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของ ประชาชน โดยเน้น Library Delivery	5	1	เหมาะสม
4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน. อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ	5	0	เหมาะสม
5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐานเป็นที่ ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่ม รายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต	5	1	เหมาะสม
6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้ สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการ ขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ	5	1	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า
ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ
ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)
(Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.15 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว
ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างคว ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคี เครือข่าย	5	0	เหมาะสม
เป้าหมาย			
สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน.ในการ ดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	5	0	เหมาะสม
2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา	5	1	เหมาะสม
3.ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ใน การเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น	5	1	เหมาะสม
4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันใน สังคมพหุวัฒนธรรม	5	1	เหมาะสม
5.ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อ การศึกษา	5	0	เหมาะสม
6.ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคี เครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงาน ภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดัน ให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง	5	0	เหมาะสม
7.เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงาน ร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills)	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสมจากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำและปรับปรุงแบบประโยคให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.16 แสดงความคิดเห็นรอบที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างกลยุทธ์

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 2	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
วิสัยทัศน์	
ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0	
พันธกิจ	
1.พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่	1.พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ดิจิทัล เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่
2.มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology	
3.ผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม	
4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ	
5.พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ	
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	
เป้าประสงค์	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 2	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียน และทักษะคุณภาพ	
แนวทางการดำเนินงาน	
1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง	
2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน	
3. พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน	3. พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน
4. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)	
5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต	
กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	
เป้าประสงค์	
ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี	ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล
แนวทางการดำเนินงาน	
1. เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ	
2. เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ	
3. เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการ	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 2	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
เรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้	
4.เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก	
5.ส่งเสริม การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจายอำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม	
กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก	
เป้าประสงค์	
ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ	ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ
แนวทางการดำเนินงาน	
1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ โครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 2	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
2.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน	
3.ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ	
4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)	
5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ	
6.จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา	
7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการทำงาน	
8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน	
9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา	
10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา	
11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 2	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย	12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย
กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา	
เป้าประสงค์	
มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกระดับมาตรฐาน สกร.ตำบล	
แนวทางการดำเนินงาน	
1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม	
2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน สกร. ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน	
3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery	
4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ	
5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต	
6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ	
กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย	

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 2	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
เป้าประสงค์	
สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม	
แนวทางการดำเนินงาน	
1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน.ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร สกร. ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา	
3.ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น	
4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	
5.ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา	
6.ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงานภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง	
7.เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills)	

รอบที่ 3 การวิเคราะห์คำตอบในรอบที่ 3 นี้ เป็นการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ จากรอบที่ 2 นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และ ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) อีกครั้ง เพื่อให้ผู้ เชี่ยวชาญยืนยันหรือเปลี่ยนแปลง คำตอบในแต่ละข้อคำถามผลการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ที่ได้ จากการตอบ แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของร่าง กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วิสัยทัศน์และพันธกิจ	ค่ามัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ I.R. (Q3-Q1)	ความเหมาะสม
วิสัยทัศน์			
ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0	5	0	เหมาะสม
พันธกิจ			
1.พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่	5	0	เหมาะสม
2.มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology	5	0	เหมาะสม
3.ผลิตกำลังคนให้ สอดรับกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม	5	0	เหมาะสม
4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ	5	0	เหมาะสม
5.พัฒนาคอนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของรูปแบบและกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ใน เขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับ ความเหมาะสม

ตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์เป้าประสงค์และ แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ให้เต็มศักยภาพ	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนและทักษะคุณภาพ	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง	5	0	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน	5	0	เหมาะสม
3. พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน	5	0	เหมาะสม
4. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)	5		เหมาะสม
5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ($Q3 - Q1$) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.19 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ	5	0	เหมาะสม
2.เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ	5	0	เหมาะสม
3.เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้	5	0	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
4.เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่ เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิต ให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก	5	0	เหมาะสม
5.ส่งเสริม การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความ เหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละ พื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจาย อำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบ การทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้าง ความเสมอภาคและเท่าเทียม	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามEDFRรอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.20 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	5	0	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
เพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ			
แนวทางการดำเนินการ			
1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความ ทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ โครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม การศึกษาตลอดชีวิต	5	0	เหมาะสม
2.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะใน การจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับ สายงาน	5	0	เหมาะสม
3.ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้ บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ	5	0	เหมาะสม
4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)	5	1	เหมาะสม
5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้าน การศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุก ข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ	5	0	เหมาะสม
6.จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการ ศึกษา	5	1	เหมาะสม
7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเอื้อต่อการทำงาน	5	0	เหมาะสม
8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการ	5	0	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
จัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน			
9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการ สะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทาง การศึกษา	5	0	เหมาะสม
10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา	5	0	เหมาะสม
11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็น คลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์	5	0	เหมาะสม
12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ ง่าย	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งมี ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม	5	0	เหมาะสม
2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน	5	0	เหมาะสม
3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery	5	0	เหมาะสม
4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ	5	0	เหมาะสม
5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่าพัฒนาคุณภาพชีวิต	5	0	เหมาะสม
6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDJR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ($Q3-Q1$) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย	5	0	เหมาะสม
เป้าหมาย			
สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร สกร. ในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	5	0	เหมาะสม
2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา	5	0	เหมาะสม
3.ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น	5	0	เหมาะสม
4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	5	0	เหมาะสม
5.ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา	5	0	เหมาะสม
6.ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงาน	5	0	เหมาะสม

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
ภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง			
7.เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills)	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ส่วนที่ 3 ผลการรับรองรูปแบบและกลยุทธ์ (Policy Meeting) การจัดสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา ในการจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) การจัดสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญาเพื่อรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในวันศุกร์ที่ 15 ธันวาคม 2566 เวลา 10.30-12.00 น. ณ ห้องประชุม สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 27 คน ผ่านรูปแบบการประชุมปกติ (on site) และได้มีการนำเสนอข้อสรุปถึงการกำหนดกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ทั้ง 5 กลยุทธ์ ด้วยวิธีการนำเสนอ ชักถามและให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะถึงความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ ในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงาน

ส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยผู้เข้าร่วมพิจารณาความเชื่อมโยงของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการ ดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บด้วย เทคนิค EDFR และมีความเห็น อย่างฉันทามติ Consensus) โดยที่ประชุมมีมติเห็นพ้องต้องกัน ในประเด็นต่าง ๆ ของกลยุทธ์กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริม การเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ ระเบียบ เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จากการประชุมสรุปได้ดังนี้

1.ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของ กลยุทธ์เพื่อ ส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้เข้าร่วมประชุมมีมติเห็นด้วยว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ การใช้ประโยชน์ มีรายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.23 ผลการรับรอง วิสัยทัศน์และพันธกิจของ กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วิสัยทัศน์และ พันธกิจ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
วิสัยทัศน์												
ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้าง นวัตกรรม ขับเคลื่อน องค์กรอย่างมี คุณภาพ เพื่อการ เรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0	4.90	0.30	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด

วิสัยทัศน์และพันธกิจ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
พันธกิจ												
1.พัฒนาภาษาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่	4.90	0.30	มากที่สุด	4.75	0.44	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
2.มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology	4.95	0.22	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
3.ผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.27	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
5.พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ	4.95	0.22	มากที่สุด	4.71	0.46	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
รวม	4.95	0.17	มากที่สุด	4.87	0.26	มากที่สุด	4.94	0.21	มากที่สุด	4.94	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.23 ผลการรับรองวิสัยทัศน์และพันธกิจ กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95, S.D. = 0.17) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.87, S.D. = 0.26) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D. = 0.21) มีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D. = 0.21)

ตารางที่ 4.24 ผลการรับรองกลยุทธ์ที่ 1 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการของ กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

กลยุทธ์ที่ 1 เป้าประสงค์ และ แนวทางการดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
กลยุทธ์ที่ 1												
ส่งเสริม และ การ พัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	4.95	0.22	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
เป้าประสงค์												
ยกระดับการเรียนรู้เพื่อ สร้างสมรรถนะผู้เรียน และทักษะคุณภาพ	4.86	0.36	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินการ												
1.ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้สอดคล้องกับ ความสามารถ ความ ถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียน ปฏิบัติด้วยตนเอง	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
2.ส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรมของผู้เรียน	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด

กลยุทธ์ที่ 2 เป้าประสงค์ และ แนวทางการดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
พัฒนาหลักสูตร และ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้เชิงพื้นที่	4.95	0.22	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.86	0.36	มาก ที่สุด
เป้าประสงค์												
ปรับปรุงหลักสูตร สร้าง สมรรถนะและพัฒนา ทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะ ชีวิต รวมถึงพัฒนา แพลตฟอร์ม เพื่อการ เรียนรู้โดยเน้น เทคโนโลยีดิจิทัล	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด
แนวทางการดำเนินการ												
1.เร่งส่งเสริมการ พัฒนาหลักสูตรเพื่อ พัฒนาทักษะที่จำเป็น สำหรับผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายพิเศษ	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด
2.เร่งดำเนินการ ปรับปรุง และพัฒนา หลักสูตร มุ่งเน้นการ พัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม ตามบริบท ของการเปลี่ยนแปลง ในสถานการณ์ต่าง ๆ	4.95	0.22	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด
3.เร่งดำเนินการ ปรับปรุงเนื้อหา	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.90	0.30	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด

[illegible]

กลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
ส่งเสริมการบริหาร จัดการเชิงรุก	4.90	0.30	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.90	0.30	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
เป้าประสงค์												
ปรับปรุงแผน อัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและ กำลังใจ ยึดหลักธรร มาภิบาล ส่งเสริมการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการบริหาร จัดการ เพื่อสร้าง โอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อม ล้ำ	4.90	0.30	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.90	0.30	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด
แนวทางการดำเนินการ												
1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับ ต่าง ๆ ให้มีความ ทันสมัย และเร่ง ดำเนินงานตาม บทบาทภารกิจ โครงสร้างหน่วยงาน ตามกฎหมายว่าด้วย	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.90	0.30	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด

กลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
การส่งเสริม การศึกษาตลอดชีวิต												
2.ส่งเสริมการพัฒนา บุคลากรทุกระดับ ให้ มีทักษะในการจัดการ เรียนรู้ตามมาตรฐาน ตำแหน่งที่ตรงกับ สายงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.95	0.30	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
3.ต้องดำเนินการ เสริมสร้างขวัญ และ กำลังใจให้บุคลากร ทุกประเภทใน รูปแบบต่าง ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.ส่งเสริมพัฒนา คุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐสู่ระบบ ข้าราชการ 4.0 และ การประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการ ดำเนินงานของ ภาครัฐ (ITA)	0.36	4.86	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด
5.ปรับปรุงระบบ ฐานข้อมูลสาร สนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียน ทุกประเภท และทุก ข้อมูล เพื่อการ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.40	มากที่สุด

กลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
รายงานอย่างเป็น ระบบ												
6.จัดทำกรอบ สมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและ บุคลากรทางการ ศึกษา	4.90	0.30	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.86	0.36	มาก ที่สุด	4.90	0.44	มาก ที่สุด
7.ปรับมาตรการ แผนงาน และ สนับสนุนงบประมาณ เพื่อเอื้อต่อการ ทำงาน	0.36	4.86	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.90	0.44	มาก ที่สุด
8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรม ของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการ พัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้ และ เผยแพร่ไปยัง หน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ ร่วมกัน	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ใน ก า ร	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด

กลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
สะสมหน่วยกิตเทียบ โอน เพื่อสร้างโอกาส ทางการศึกษา												
10.พัฒนาระบบ นิเทศการศึกษา	4.86	0.36	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.86	0.36	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด
11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลัง สื่อการเรียนรู้ทั้งแบบ ออฟไลน์ และ ออนไลน์	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
12.ปรับระบบ ทดสอบ วัดผล และ ประเมินผล โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็น เครื่องมือ ให้สามารถ เข้าถึงได้ง่าย	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.86	0.36	มาก ที่สุด
รวม	4.95	0.13	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.60	0.11	มาก ที่สุด	4.95	0.16	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.26 ผลการรับรองวิสัยทัศน์และพันธกิจ กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95, S.D. = 0.13) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.11) มีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95, S.D. = 0.16)

ตารางที่ 4.27 ผลการรับรองกลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการของ กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

กลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
กลยุทธ์ที่ 4												
เพิ่มขีดความสามารถ ในการขับเคลื่อน การศึกษา	4.95	0.22	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
เป้าประสงค์												
แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายและมี คุณภาพ ยกระดับ มาตรฐาน สกร.ตำบล	4.81	0.40	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินการ												
1.ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างพื้นที่การ เรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม	4.81	0.40	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด
2.ส่งเสริมเตรียม ความพร้อม ยกระดับ มาตรฐาน สกร.ตำบล ให้เป็นพื้นที่การ	4.95	0.22	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.95	0.22	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

กลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ สำคัญในชุมชน												
3.สนับสนุนเพื่อ ทักษะการอ่าน และ การรู้หนังสือของ ประชาชน โดยเน้น Library Delivery	4.95	0.22	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.46	0.54	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
4.ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของ กลุ่ม กศน.อำเภอ ให้ มีประสิทธิภาพ	4.90	0.44	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.86	0.36	มาก ที่สุด
5.ยกระดับศูนย์ฝึก อาชีพชุมชน ให้มี มาตรฐานเป็นที่ ยอมรับ เพื่อการ ส่งเสริมความรู้ สร้าง อาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิ ปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต	4.76	0.54	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
6.จัดทำระบบข้อมูลที่ แม่นยำ และสามารถ เข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในการ ขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ	4.95	0.22	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด

กลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร สกร. ในการดำเนินงานการ จัดการศึกษานอก ระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย และ การส่งเสริมการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.81	0.40	มาก ที่สุด
2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทาง การศึกษา	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด
3.ส่งเสริมความ ร่วมมือระหว่าง เอกชน ภาครัฐ ใน การเชื่อมโยง ฐานข้อมูล และ ทรัพยากรในท้องถิ่น	4.90	0.30	มาก ที่สุด	4.90	0.30	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.90	0.44	มาก ที่สุด
4.ส่งเสริมกิจกรรม การเรียนรู้การอยู่ ร่วมกันในสังคมพหุ วัฒนธรรม	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด	4.76	0.54	มาก ที่สุด
5.ส่งเสริมสนับสนุน การใช้ทรัพยากรใน ชุมชนเพื่อการศึกษา	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	4.95	0.22	มาก ที่สุด

กลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์ และ แนวทางการ ดำเนินการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การใช้ประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
6.ผลักดันการ ขับเคลื่อนการ ดำเนินงานด้านภาคี เครือข่าย เพื่อ กระจายทรัพยากรทั้ง จากหน่วยงาน ภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการ จัดการเรียนรู้ที่มี ความต่อเนื่อง	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
7.เพิ่มศักยภาพการ ทำงาน ประสานการ ทำงานร่วมกับศูนย์ให้ คำปรึกษาการจัดตั้ง ธุรกิจ (ศูนย์ Start- up) ของอาชีวศึกษา จัดอบรมหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้นฐาน สมรรถนะ ในทักษะ อนาคต (Future Skills)	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด
รวม	4.97	0.08	มาก ที่สุด	4.97	0.08	มาก ที่สุด	4.97	0.10	มาก ที่สุด	4.90	0.27	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.28 ผลการรับรองวิสัยทัศน์และพันธกิจ กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.08) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.08) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.10) มีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.27)

2. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมประชุม

จากการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) การจัดสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา เพื่อรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากที่กล่าวมา ผลจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) การจัดสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา เพื่อรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในการประชุมเชิงนโยบายผู้เข้าร่วม ยอมรับร่างกลยุทธ์ ประกอบด้วย

วิสัยทัศน์

“ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0”

พันธกิจ

1. พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่

2. มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology

3. ผลิดกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม

4. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

5. พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

เป้าประสงค์ ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนและทักษะคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง

2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน
3. พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน
4. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)
5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่

เป้าประสงค์ ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี

แนวทางการดำเนินงาน

1. เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
2. เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ
3. เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้
4. เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก
5. ส่งเสริม การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจายอำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก

เป้าประสงค์ ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ

แนวทางการดำเนินงาน

1. เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน
3. ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ

- 4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)
- 5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ
- 6.จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการทำงาน
- 8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน
- 9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา
- 10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา
- 11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์
- 12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา

เป้าประสงค์ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกระดับมาตรฐาน สกร.ตำบล

แนวทางการดำเนินงาน

- 1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม
- 2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน สกร. ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน
- 3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery
- 4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ
- 5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต
- 6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย

เป้าประสงค์ สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม

แนวทางการดำเนินงาน

1. สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร สกร. ในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น

4. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

5. ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา

6. ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงาน

ภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง

7. เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills)

สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังภาพที่ 4.3 ดังนี้

ภาพที่ 13 กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วิสัยทัศน์

“ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ 3) เพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยใช้กระบวนการ TOWS Matrix มีการต่อยอดมาจาก SWOT Analysis ด้วยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวนผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งสิ้น 17 คน ใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดและการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยแบบสัมภาษณ์แบบไม่มี โครงสร้าง (unstructured interview) ใน EDFR รอบที่ 1 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์ (Analysis and Synthesis) เพื่อพัฒนาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลใน EDFR รอบที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้ ในรอบที่ 1 ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในรอบที่ 2 ใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ Electronic ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบกลับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) การศึกษาครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลใน EDFR รอบที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความ

สอดคล้องที่เป็นฉันทามติ (Consensus) ทุกข้อคำถาม จึงไม่ต้อง ดำเนินการ EDFR รอบที่ 3 ต่อไป
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อนำเสนอและรับรองกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผู้วิจัยจัดประชุม เชิงนโยบาย/สัมมนาเชิงสร้างสรรค์ (Policy Meeting) เพื่อร่วมประเมิน
ตรวจสอบความสำคัญของกลยุทธ์ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar
Forum) ประกอบด้วย กลุ่มผู้กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มผู้มีบทบาทสนับสนุน กลุ่มผู้รับประโยชน์ และกลุ่ม
นักวิชาการ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยไม่กำหนดสัดส่วนได้กลุ่มเป้าหมาย
ในเขตพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง) รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

3.1 ประเด็นการสัมมนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากองค์ประกอบของรูปแบบกลยุทธ์และพัฒนา
กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก

3.2 นำเสนอกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่
ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ เพื่อทราบกลยุทธ์การจัดการ
เรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

**1.สภาพการณ์และความคาดหวังการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)
ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก**

ซึ่งกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีอำนาจจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ 1) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การ
เรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และ 3) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ พระราชบัญญัติส่งเสริมการ
เรียนรู้ พ.ศ. 2566 กฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญมาก จะทำให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยเข้าถึงการเรียนรู้ได้
ตามความพร้อมและศักยภาพของบุคคล ทำให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของทุกคนในการ
ได้รับการศึกษา นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ‘กรมส่งเสริมการเรียนรู้’
ได้แก่ ผู้อยู่ในวัยเรียน แต่ไม่ได้รับการศึกษา ,ผู้พ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา และผู้ที่อยู่ในพื้นที่
ห่างไกลหรือทุรกันดาร และไม่มีหน่วยงานใดไปดำเนินการ เพื่อให้ได้รับการศึกษาเพื่อดำรงชีวิตอย่างมี
คุณภาพ นโยบายระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีวัตถุประสงค์ในการสร้างเขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออกและประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางและประตูเศรษฐกิจสู่พื้นที่ต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียที่มี

ความสำคัญ รวมถึงการส่งเสริมการลงทุน โดยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานหลักที่มีความทันสมัย การยกระดับอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม และการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่มีความสามารถในการแข่งขัน ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เป้าหมาย คือ การยกระดับการลงทุนในทุกด้านไม่ต่ำกว่า 1.5 ล้านล้านบาท ใน 5 ปีแรก เพื่อให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศไทย และเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยี ให้ก้าวทันโลกอนาคต เป้าหมายระดับจังหวัด คือ 1) เป้าหมายจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นเมืองน่าอยู่ และศูนย์กลางโลจิสติกส์ (logistics hub) เชื่อมโยง ภาคตะวันออกกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว และจีน ภายใน 10 ปี 2) เป้าหมายจังหวัดชลบุรี เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และการศึกษา เป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการวิจัยและพัฒนา ภายใน 10 ปี และ 3) เป้าหมายจังหวัดระยอง เป็นเมืองนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา และการท่องเที่ยวเกษตรภายใน 10 ปี แต่ทั้งนี้การเคลื่อนย้ายของตลาดแรงงาน ที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ จึงส่งผลให้การพัฒนาคน และยกระดับเพื่อการพัฒนาจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงาน

2.ผลการร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย ได้พัฒนา ร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เก็บข้อมูลจำนวน 3 รอบ จากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้นำร่างกลยุทธ์ ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำมาหาค่า IOC พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามค่าดัชนีของความสอดคล้องตั้งแต่ 0.06 ขึ้นไป และ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามคำถามปลายปิด พบว่า คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้โดย มีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ($Q3-Q1$) ≤ 1.5 ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม ร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 35 ประเด็น ดังนี้

วิสัยทัศน์

ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0

พันธกิจ

1. พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่

2. มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology

3. ผลิตรากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม

4. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

5. พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

เป้าประสงค์ ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนและทักษะคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง

2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน

3. พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน

4. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)

5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่

เป้าประสงค์ ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี

แนวทางการดำเนินงาน

1. เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

2. เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้

4.เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก

5.ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา ในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจายอำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก

เป้าประสงค์ ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ

แนวทางการดำเนินงาน

1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

2.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่ง ที่ตรงกับสายงาน

3.ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ

4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)

5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ

6.จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการทำงาน

8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน

9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา

10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา

11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์

12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

13.ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา

เป้าประสงค์ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกระดับมาตรฐาน สกร.ตำบล

แนวทางการดำเนินงาน

1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม

2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน สกร. ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน

3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery

4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ

5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต

6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย

เป้าประสงค์ สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม

แนวทางการดำเนินงาน

1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน.ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา

3.ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น

4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

5.ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา

6.ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงาน

ภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง

7.เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills)

3.การนำเสนอและรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผลการสัมมนาเชิงนโยบายสัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (Policy Meeting) กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและรับรองเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงนโยบาย จำนวนทั้งสิ้น 26 คน ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงนโยบายลงความเห็นและประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของกลยุทธ์ ทั้ง 5 กลยุทธ์ โดยมีมติเห็นด้วยว่ามีความเหมาะสม โดยมีข้อแก้ไขในความเป็นไปได้ยากให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อนำไปสู่กลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ให้มีการปรับตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้ การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

- 1) สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- 2) ผลการร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- 3) การนำเสนอและรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.สภาพการณ์และความคาดหวังการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากการศึกษาสภาพการณ์และความคาดหวังจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่าสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่การปฏิบัติ แต่เนื่อง

ด้วยมีการปรับเปลี่ยนนโยบายในการดำเนินงาน เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ และภาระผูกพันทั้งปวง ระหว่าง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สพ.ศธ.) ให้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยกระดับจาก “สำนักงาน กศน.” สู่การเป็น “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ การพัฒนาการจัดการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก นั้นต้องเร่งดำเนินการ 3 ด้าน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักรู้ เน้นความสำคัญของเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก 2) พัฒนาหลักสูตร ตามสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน และ 3) การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน

ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงเปลี่ยนผ่านนั้นส่งผลต่อสภาพการณ์จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จึงทำให้สำนักงานจะต้องผลักดันการดำเนินการ ในช่วงคาบเกี่ยวไปอีก 2 ปี ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในช่วงปรับปรุง พัฒนา เพื่อรองรับนโยบายใหม่เพื่อการ ขับเคลื่อนซึ่งจะเกิดขึ้นประมาณช่วงเดือนมิถุนายน ปี 2567 ที่จะถึงนี้ แต่อย่างไรก็ตามสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้จะต้องเร่งทบทวนการดำเนินงานเพื่อตอบสนองกับนโยบายใหม่ และบริบทพื้นที่ ระยองเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่าในการดำเนินงานเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริม การเรียนรู้ทั้งในด้านของสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาส่งเสริมคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก นั้นยังไม่มีนโยบายหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยังไม่ เห็นเป็นรูปธรรม

โดยการดำเนินการของกรมส่งเสริมการเรียนรู้นั้นมี ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 - 2580) ในการพัฒนาคนในทุกมิติ เพื่อการยกระดับศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ให้คนเป็นคนเก่ง คนดี และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมด้วยการศึกษาสร้างการเติบโตบน คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ด้านการ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริม และจัดการศึกษาเพื่อ

เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ

และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จุรีพร รักสบาย (2564) เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า องค์ประกอบในการบริหารจัดการศึกษา ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 1) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) พัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนการสอน 4) การบริหารจัดการศึกษาแบบภาคีเครือข่าย 5) ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเชิงบวก 6) จัดทำหลักสูตรเชื่อมโยงการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ และ 7) จัดระบบการบริหารจัดการงานบุคคล

2.ผลการร่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน การพัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) และส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาตลอดชีวิต การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนเพื่อการยกระดับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษานั้นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องมีความสามารถ การจัดการเรียนรู้เป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสามารถพัฒนาตนเองได้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพนั้น นอกจากเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงามแล้วนั้น ความรู้ ก็คือสิ่งที่สถานศึกษาต้องตระหนักและ ให้ความสำคัญในการช่วยพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีพัฒนาการความก้าวหน้าทางระดับสติปัญญา และจากนโยบายของกรมส่งเสริมการเรีนรู้นั้น กรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงจัดการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรม สร้างวินัย การมีจิตอาสา และอุดมการณ์ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความเป็นพลเมืองดี เคารพความคิดของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง และหลากหลายทางความคิดและอุดมการณ์ รวมทั้งสังคมพหุวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ได้แก่ เร่งการดำเนินงาน ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงดำเนินการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับคนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคมและโลก รวมถึงส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อกระจายอำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาระดับภาคนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของสำนักงาน สกร. เกี่ยวกับการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาระดับภาค เพื่อร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและรองรับกับความต้องการของการพัฒนาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องบทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3 สู่การปฏิบัติ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี 2560 – 2579 กล่าวว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในระดับ จัดการศึกษาตามหลักสูตรสำหรับกลุ่มการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้สูงวัย ในทุกระดับการศึกษา ทั้งการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ให้บริการการศึกษา การเรียนรู้และการวัดและประเมินผลแก่ประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาระบบการเทียบประสบการณ์การเทียบโอนความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน และคุณวุฒิวิชาชีพ และยังส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนวัยทำงาน และผู้สูงวัย ด้วยรูปแบบวิธีที่หลากหลาย สนองตอบความต้องการ และความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย จัดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้ผ่านระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ สะดวก ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อการผลิต สื่อการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ และมาตรฐานสำหรับคนทุกช่วงวัย ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของ ครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชนที่สอดแทรกทักษะทางสังคมคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ ส่งเสริมและจัดกิจกรรมฝึกฝนทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับประชาชน ทั้งวัยทำงานและผู้สูงวัย ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพในรูปแบบต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้าถึง สามารถศึกษาเรียนรู้และนำความรู้

และแนวปฏิบัติไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาเดช อุพนันท์ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) มีฐานรากมาจากทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่างๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ แนวคิดใหม่หรือการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จึงมักเป็นลักษณะที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก ได้แก่ สำนักงานควรเร่งดำเนินการปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน และต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการทำงาน รวมถึงต้องส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน นอกจากนี้แล้วยังต้องเร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบโอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาพัฒนาระบบนิเทศการศึกษา พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออฟไลน์ และออนไลน์ ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 2561 – 2580,(2561) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ดังนี้ 1) ต่อยอดอดีต 2) ปรับปัจจุบัน และ

3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรมัตถ์ บุญโพธิ์ และคณะ (2566) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 มีสมรรถนะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พัฒนาทักษะในการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจเกิดทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ การแก้ปัญหา สามารถสืบเสาะหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำทั้งนี้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะเกิดประสิทธิผลสูงสุด ต้องได้รับความร่วมมือกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และผู้เรียนเพื่อรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลอย่างครบถ้วน เป็นระบบนำองค์ความรู้ที่ได้มาเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้เป็นกระบวนการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถนำองค์ความรู้มาเชื่อมโยงกันในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำไปสู่การประยุกต์ใช้ได้จริง นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นไปตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถเผยแพร่ผลงานทั้งในและนอกสถานศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่ายได้

กลยุทธ์ที่ 4 **เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา** ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน สกร. ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต และจัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตามนโยบายและจุดเน้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ว่าด้วยเรื่อง ข้อ 2.การยกระดับคุณภาพการศึกษา ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) และข้อ 4.การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ขับเคลื่อน

การผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ โดยการ Re-skill Up-skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวัณธุ์ ภัทรเรืองนันท์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันสู่มาตรฐานสากลของโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านที่ 3 คุณลักษณะด้านการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด มี 12 องค์ประกอบ ได้กล่าวถึง จัดการศึกษาได้เทียบเคียงมาตรฐานสากล ส่งเสริมและพัฒนา โดยโรงเรียนมีการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาโดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพความต้องการและจำเป็น โดยกล่าวถึงด้านการบริหารของโรงเรียนเอกชนมีคุณภาพเพื่อให้เป็นที่ยอมรับเพื่อส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน และพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดแห่งศักยภาพในทุกภูมิภาคของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย ได้แก่ สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน.ในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา และผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงานภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ปี 2561 – 2580 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ว่าด้วยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น พลังทางสังคม ให้ครอบคลุมทุกมิติเพื่อการพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพัฒน์ รุ่งเรือง (2561) เรื่อง ยุทธศาสตร์การสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า 1) การศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัด

การศึกษา พบว่า แนวทางการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการศึกษา วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า ควรเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลและ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร จัดระบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพ มีทักษะการบริหารที่ดี สร้างภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารทุกขั้นตอน 3) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (PESTE) พบว่า นโยบายและการเมืองช่วยส่งเสริม สนับสนุน การกำหนดบทบาท การกระจายอำนาจ ช่วยทำให้การสร้างภาคีเครือข่าย มีประสิทธิภาพ และผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (4M+7S) พบว่า บุคลากรมีความรู้ความสามารถและเพียงพอ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ มีวัสดุเพียงพอ มีกลยุทธ์องค์กรที่สอดคล้องและเหมาะสม และ 4) ยุทธศาสตร์การสร้างภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่ายกับสถานศึกษา 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายกับสถานศึกษา 3) การพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่ายให้เข้มแข็ง 4) การสร้างและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และ 5) การธำรงรักษาภาคีเครือข่ายให้ยั่งยืน

3) การนำเสนอและรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จากการจัดประชุมเชิงนโยบาย/สัมมนาเชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (Policy Meeting) เพื่อรับรองกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการนำเสนอข้อสรุปการกำหนดกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้งสิ้น 5 กลยุทธ์ด้วยวิธีการอภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็น รวมถึงการให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมทางเอกสาร โดยการเขียนพจนานาคความ เพื่อให้กลยุทธ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยผู้เข้าร่วมได้พิจารณาความเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บด้วยเทคนิค EDFR และมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) โดยมีมติเห็นพ้องต้องกัน ในประเด็นต่าง ๆ ของกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยสรุปว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ว่าเป็นความสอดคล้อง และการใช้ประโยชน์ของกลยุทธ์ มีมติเห็นด้วยว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ และยังได้มีการให้เสนอแนะเพื่อให้กลยุทธ์นี้ประสบ

ความสำเร็จมากยิ่งขึ้นในด้านของการเสนอนโยบายในอนาคตเพื่อให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่
ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อนำไปสู่กลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์
สูงสุด และจังหวัดฉะเชิงเทรานั้นเป็นผู้เสนอขอเป็นพื้นที่นำร่องในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในอนาคต เพื่อ
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในอนาคตให้มีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น
เพราะการดำเนินงานของสำนักงานเองยังไม่มี ความชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานก็เล็งเห็น
ความสำคัญของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบท และจะเป็นประโยชน์ต่อไปหา นโยบายของ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานี้ประกาศใช้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และในอนาคตน่าจะเห็นนโยบายร่วม
เชิงพื้นที่ ที่ชัดเจนในการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานี้ เพื่อสร้างและผลิตบุคลากรให้
สอดคล้องกับนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 -
2580, (2561) ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่
สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อม
ทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ
รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มียัศรัทธา อุดมคติ โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดี
ของชาติ มีหลักคิด ที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้น
ของกระทรวงศึกษาธิการในปงบประมาณ 2567 ดังนี้ 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) การยกระดับ
คุณภาพการศึกษา 3) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย 4)
การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 5) การส่งเสริมสนับสนุน
วิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร 6) การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุค
ดิจิทัล และ 7) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.สำนักงานส่งเสริมการศึกษานี้ ควรมีนโยบาย ด้านการจัดการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระบียง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่สอดคล้องกับนโยบายพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตามเป้าหมาย และบริบทพื้นที่
- 2.สำนักงานส่งเสริมการศึกษานี้ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรพัฒนา
นาหลักสูตร ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตด้านอาชีพ (วิชาเลือก) ให้สอดคล้องและเหมาะสม ตามบริบท
ของพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- 3.สำนักงานส่งเสริมการศึกษานี้ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรกำหนด
แผน นโยบายด้านการพัฒนาผู้เรียน เน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามบริบทของพื้นที่ระบียง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

4.กรมส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการดำเนินงานในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในครั้งนี้ ได้ค้นพบ

1.ควรมีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในส่วนต่าง ๆ สามารถนำกลยุทธ์ไปปรับใช้เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และเป็นทิศทางที่เหมาะสมตามบริบทของผู้เรียน และสถานศึกษา

2.ควรมีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

3.ควรมีกลไกในการสร้างการรับรู้ความเข้าใจ และพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับการดำเนินงานภายใต้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและตรงตามเป้าหมาย

4.ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนมากขึ้น ลดการซ้ำซ้อนของงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการจัดการศึกษา

5.ควรมีการบูรณาการแผนจากทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

การนำไปใช้ประโยชน์

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นเป็นผู้เสนอขอเป็นพื้นที่นำร่องในการนำไปเขียนกลยุทธ์แผนการดำเนินงานในอนาคตเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **ข่าววงการศึกษ : ขับเคลื่อนแผนบูรณาการด้านการศึกษา 6 ภาค**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.moe.go.th/moe/th/news/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563].
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2553)
- เกริกไกร เอ็มพันธ์. (2562). **การศึกษาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของหน่วยความมั่นคง:กรณีศึกษาการจัดหายุทธโปกรณ์**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษม เมชินทรีย์. (2559). **ยุทธศาสตร์และการปฏิรูปสู่การเป็นไทยแลนด์4.0**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษร คำวิโส. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา). **วารสารวิชาการแสงอีสาน**, 18 (2), 73-86.
- โกวิท วรพิพัฒน์. (2561). **ในการประชุมปฏิบัติการการบรรณาธิการข้อสอบวัดผลปลายภาคเรียน ที่ 1/2552 หลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, โรงแรมอุทองอินน์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2564.**
- ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาประจำปีการศึกษา 2560. (2560). พิษณุโลก: สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2559). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น .
- จรัพร รักสบาย. (2564). **การบริหารจัดการสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก**. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ขวลิต โพธิ์นคร.(2560).ห้องสมุดดิจิทัลกับการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0.การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2559 และ ประชุมวิชาการวันที่ 23 มีนาคม 2560

ณัฐพร เห็นเจริญเลิศ และคณะ. (2559). **ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้ : การศึกษา ระบบ 4.0.**

กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณาน คณาสารสมบัติ. (2556). **ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่**

พึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวคิดซีอาร์ที. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. (2557). **การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้าง**

ชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.

ทิมมพร วาสิตี. (2560). **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่.

<https://sites.google.com/site/krutikamporn/home>.

ทองอยู่ แก้วไทรอะ. (2552). คิดเป็นในการประชุมปฏิบัติการเรียนรู้ที่ 1/2552 หลักสูตรการศึกษา

ธีระเกียรติเจริญเศรษฐศิลป์. (2559). **การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ประชุมวายุภักษ์โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์แจ่งวัฒนะ.

นลินี ณ นคร รักธรรม. (2566). การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การพัฒนานโยบายการจัดการศึกษาในยุค

ประชาคมอาเซียน. **วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ**, 6(1), 1-18.

เนาวรัตน์ นาคพงษ์ และคณะ. (2555). **กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด**

กำแพงเพชรโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ปรินญาตดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

บุญเลิศ เย็นคงคาและคณะ. (2556). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : วิ.เจ.พรินตัง.

ปนิดา เนื่องพะยอม. (2560). **กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน.**

ศึกษาศาตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2557). **การพัฒนาองค์กร.** กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ก๊อปปี.

ปกรณ ปรียากร. (2558). **การวางแผนกลยุทธ์ : แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์.** กรุงเทพฯ :

เสมาธรรม.

ประหยัด พิมพา. (2560). **การศึกษาไทยในปัจจุบัน. สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 อุตรธานี.**

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ.

พิตติภรณ์ สิงคราช. เบื้องไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2560, จาก <http://pittiporn-ja-o.blogspot.com/2010/05/ek.html>.

- พิบูล ทีปะปาล. (2555). *การจัดการกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *การศึกษาในประเทศไทย. ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์.
- พรชัย เจดามานและคณะ (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่21 : ไทยแลนด์ 4.0. *วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอนคณะครุศาสตร์*. 2(1) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระปลัดสนธิชัย ปสนนจิตโต (มาตรไพจิตร). (2561). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคกลาง*. พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชรารณณ์ ดวงชื่น. (2558). *องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย*. บริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์ศักดิ์ผกาภักดิ์และดร.ณิพัญจรัตน์กร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานรายวิชาการวิเคราะห์นโยบายและกลยุทธ์การศึกษายุคดิจิทัลสำหรับผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา: การประเมินนวัตกรรมทางการศึกษา. *วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ*. 4(2). 58-80.
- พินดา วราสุนันท์, อัจฉรา ประเสริฐสิน, และ สรัญญา จันทร์ชูสกุล (2563) การพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน. *วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ*. 1(1), 1-16.
- พีรพัฒน์ รุ่งเรือง. (2561). *ยุทธศาสตร์การสร้างภาคีเครือข่ายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศรี แสนภา (2565) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของ โรงเรียนบ้านหนองอีเก้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 4(2). 1-18.
- ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ. (2563). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มิตรชัย สมสำคัญ. (2555). *การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). **เรื่อนำรู้เกี่ยวกับมูลนิธิการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม**. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://dltv.ac.th/about-us> [สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2563].

ไมเคิล อี พอร์เตอร์ (Michael E.Poter).**หลักคิดเรื่องกลยุทธ์และการแข่งขัน Understanding Michael Porter**.ออนไลน์<http://www2.york.psu.edu/~dxl31/econ14/printer5.html> สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ยุทธศักดิ์ พูลสุวรรณ. (2558). **กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยการทัพอากาศตามแนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำระดับยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยงยุทธ สงพะโยม (2565). **กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รณยุทธ ขวัญมงคล. (2565). **การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมภาวะผู้นำสำหรับนายทหารสัญญาบัตร เพื่อนำกองทัพรื้อสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. (19 สิงหาคม 2542).

รุ่งฤดี โชติวิเชียร และคณะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 9(พิเศษ), 687-688.

รัศมี เทพแก้ว. (2561). **ความสำคัญของการศึกษา**. เผยแพร่แล้ว เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2561 <https://education.magang.com>.

รัตน์ บัวสนธ์. (2552). **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คำสมัย.

ลินดา วัชรเสถียรพงศ์ (2561). **Lifelong Learning' ทักษะศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีติดตัว เพื่อให้รอดจากวิกฤตโลกจ้าง**. ออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2564.

วชิระ พลพิทักษ์ , ธวัชชัย ไพไธล และเพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2563). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในจังหวัดนครพนม**. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 “การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE)” หน้า 288-304.

วรวิมล จิราสมบัติ. (2550). การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. **วารสารอักษรศาสตร์**. 36(2), 83-91.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *ส่งความสุข สู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ซีโน พับลิชชิ่ง.
- ศรวณีย์ กิจเดช. (2558). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวิถีชีวิตพอเพียงตามแนวคิดการศึกษาเพื่อมวลชนสำหรับผู้นำชุมชนในสังคมเกษตรอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวกรณ์ เอ่งฉ้วน พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ และไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2562). ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0. *วารสารการเมืองการบริหาร และกฎหมาย*, 13 (1). 44-62.
- ศรีดา ตันทะอธิพานิช ชญาพิมพ์ อุดาโห และ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การกำหนดนโยบายและการนำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติสำหรับนโยบายการจัดการเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตให้แก่โรงเรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 49(1). 1-18.
- ศรีสุตา วงศ์เศษกุล. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรองค์การสมรรถนะสูงสำหรับสถานศึกษาทางการพยาบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สศช. (2562). รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง). สืบค้นข้อมูลจาก: [https://www.dcy.go.th/webnew/ebook/pdf/interest/รายงานการคาดประมาณประชากรของประชาชนของประเทศไทย_พ.ศ.2553-2583_\(ฉบับปรับปรุง\)](https://www.dcy.go.th/webnew/ebook/pdf/interest/รายงานการคาดประมาณประชากรของประชาชนของประเทศไทย_พ.ศ.2553-2583_(ฉบับปรับปรุง).).
- สโลชา ศิริวิญญกุล. (2012). *กลยุทธ์การดำรงชีวิตของคนรุ่นใหม่พลัดถิ่นเกาหลีในญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถิตย์ จันทน์น้อย (2565) การบริหารเชิงกลยุทธ์ นโยบายกับการเมืองและผลกระทบการกระจายอำนาจต่อการกำกับดูแลท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสาร มจร เลย์ ปริทัศน์*, 3(3). 44-56.
- สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ (2564) *ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการเรียนรู้โดยใช้กีฬาเป็นฐาน สำหรับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน*. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2558). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่ : The Knowledge Center.
- สำนักงาน กศน. (2563). การศึกษาไทย. <http://www.clarissaforoaklandschools.com>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ

ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของ
คณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **สำนักนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559).** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2555). **เอกสารประกอบการอบรมวิทยากรแกนนำ “หลักสูตร
การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม”** ปีงบประมาณ 2555. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).** กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.** พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.** พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). **การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.**
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สัตกร วงศ์สงคราม. (2561). **การศึกษาและการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ประสบความสำเร็จในการ
เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาปริญญาตรีโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา.** บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุนทรี วรรณไพเราะ. (2555). **ยุทธศาสตร์การบริหารสถาบันอุดมศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่
การเป็นประชาคมอาเซียน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพานี สฤญวานิช. (2553). **การบริหารเชิงกลยุทธ์แนวคิดและทฤษฎี.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุมาลี จิระจรัส. (2557). **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุรรัตน์ จินพงษ์. (2556). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2556). **โลกเปลี่ยนไทยปรับ.** กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หฤทัย จตุรวัฒนา. (2560). **ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษา**

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อดิสร ภูงลิ. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิวรรณ ยอดมงคล. (2562). **การพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้.** ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อัปสร ศรีจันลี (2563) ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศ ผู้เข้าศึกษาระบบกลาง (Admission) สังกัดโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารวิจัยและพัฒนายวไลย อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 13(1), 8 -16
- อิศราวดี ชำนาญกิจ. 2556. **องค์การอัจฉริยะของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทย.** ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อัครา เอิบสุขศิริ. (2556). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2563). เบื้องหลังการบัญญัติศัพท์คำว่า New normal. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2564, จาก <https://royalsociety.go.th>
- อำนาจ ทาปโน,พระครูโกวิทบุญเขต และพิมพ์พร แสนคำหล้า (2564) การ จัดการสังคมในยุค New Normal มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วัดท่านา จังหวัดตาก **วารสาร มจร พุทธปัญญาบริหารคน** . 6(1).
- Arpie, B.G. (2007). Strategic Management in a Performance Based Organization. [Abstract]. Dissertation Abstracts International, 62(1) : 1741-A. Retrieved March 6, 2007, from <http://search.proquest.com/docview/305215601/abstract/1385741D2B051CCA958/1?accountid=31598>.
- Beall, J. (2007). Strategic Management of Private School : Recruitment, Compensation, Development and Retention of Teachers. Retrieved February 20, 2007, from <http://proquest.umi.com/>.
- Blanco-Encomiende. (2013). Strategic Management as key to Improve the Quality of Education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 81, 270-274.
- Brown, Lou. (2007). Inclusion-philosophy of Inclusive Education. (on line). Retrieved

- form <http://www.uni.edu//coe/Inclusion/philosophy.html>.
- Branka Likon et al. (2011) Education Partnerships as a Way Towards Quality Education for Sustainable Development and a Way Towards Sustainable Society : The Case of Slovenia. J.Canadian Social Science. 7 (July) : 79-89.
- East, Kathy. (2007). Inclusion-philosophy of Inclusive Education. (on line). Retrieved form <http://www.uni.edu//coe/Inclusion/philosophy.html>.
- Elfert, M. (2015). UNESCO, the Faure Report, the Delors Report, and the Political Utopia of Lifelong Learning. European Journal of Education, 50, 88-100
- Futures.Reid, L. (2007). The Relationship between Strategic Management and President Leadership in Selected Colorado State Supported and Private Institutions of Higher Education. Retrieved February 20, 2007, from <http://www.aecf.org>.
- Garry,H&Chrystal,W. (2010). Parent involvement in inclusive primary school in New Zealand: Implications for improving practice and for teacher education. Canterbury, New Zealand: University of Canterbury.
- Greenb Galvin Tiffany. (2019). Making strategy “Real”: Using reality television for innovating teaching approaches. *The International Journal of Management Education* 17, 103-104.
- Hallinger, E. (2009). Educational Leadership: Culture and Diversity. Gateshead: Athenaeum Press.
- Hetal Pandya and Babasaheb Ambedkar (2011) “Education for Sustainable Development in India : Problems and Prospects,” International Journal of Social Sciences and Education. 1(July) : 272-296.
- Hernandez J. Vargas. (2021) **STRATEGIC MANAGEMENT IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS IN MEXICO**, Accessed March 16, 2021, Available from <https://www.semanticscholar.org/paper/>
- Kris Piroj. (2018). 7S McKinsey Framework. online <https://7Sคืออะไร? 7S McKinsey Framework – GreedisGoods>.
- Medel-Añonuevo, C., Ohsako, T., & Mauch, W. (2001). Revisiting Lifelong Learning for the 21st Century. Paris: UNESCO.
- Pun, K.F. & White, A.S. (2005). A Performance Measurement Paradigm for Integrating Strategy Formulation : A Review of Systems and Frameworks. International Journal of Management Reviews, 7(1), 49 - 71.

- Qiaoling, Wang (2011) Characteristics of ESD-Promoting Strategies in China's Basic Education. *Journal of Education for Sustainable Development*. 5 (September) : 215-223.
- Mjaku Gentiana. (2020). Strategic Management and Strategic Leadership. *International Journal of Scientific and Research Publications* 10, 914- 917.
- Mohd Faiz Mohd Yaakob. (2019). Strategic Management and Strategic Planning in School:
Is IT Worth for Teachers, *Academy of Strategic Management Journal* 18, 1-6.
- Moldovan Liviu. (2012). Integration of strategic Management and Quality Assurance in the Romanian Higher Education., *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1458-1460.
- Robert Klein (2010) The Principals' Perspective of Sustainable Partnerships in New York City's New School Initiative. Retrieved 17 July 2013, from <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/>.
- Schuetze, H. (2006). International Concepts and Agendas of Lifelong Learning. *Compare*, 36, 289-306. UNESCO (2015). Rethinking Education towards a Global Common Good. Paris: UNESCO.
- Savagpun Pufa. "THE NEW NORMAL OF A PHYSICAL EDUCATION CLASSROOM MODEL WITH THE COVID-19 REVOLUTION." *Journal of Education Naresuan University* 22, 3 (July - September 2020).
- Schilling A, Melissa. *Strategic Management of Technological Innovation*, Fifth Edition (New York: McGraw-Hill Education, 2017). 6.
- Shih-Shuo Yeh. (2020). Tourism recovery strategy against COVID-19 pandemic. Published online: 21 Aug 2020 pp. 188-194.
- Textor, Robert B. (1995). The ethnographic futures research method: An application to Thailand.

ที่ อว 8612/4549

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

9 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมิน และรับรองรูปแบบงานวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวชวลา ไชยฤทธิ์ รหัสประจำตัว 61260903 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนา กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC) " มีความประสงค์ขอเชิญท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมิน และรับรองรูปแบบงานวิจัย เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมิน และรับรองรูปแบบงานวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วนิชวัฒนวรชัย)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์

โทร.0 3425 5095

ที่ อว 6812/ ว 164

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 ตุลาคม 2566

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน

ด้วย นางสาวชวลา ไชยฤทธิ์ รหัสประจำตัว 61260903 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) " มีความประสงค์ขอเชิญท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมสนทนากลุ่มแก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมต่างๆ คณะศึกษาศาสตร์ขออนุญาตให้ นางสาวชวลา ไชยฤทธิ์ หมายเลขโทรศัพท์ 082-639-0322 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์
โทร.0 3425 5095

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์

1.การพัฒนาส่งเสริมสภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสภาพการปัจจุบันควรเป็นอย่างไร

2.การจัดการเรียนรู้ในสภาพการณ์ปัจจุบันของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างไร

3.ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน
สภาพการณ์ปัจจุบัน

[illegible]

4.ท่านมีแนวคิดในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบัน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสภาพการณ์ปัจจุบัน ในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6.การพัฒนาเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีผลต่อการปรับเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือไม่/อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7.การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ท่านคิดว่ามีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใดบ้าง ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8.แนวทางการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ท่านมีความเห็นว่าการดำเนินการอย่างไรบ้าง

9.จุดอ่อน/จุดแข็ง โอกาส/อุปสรรค เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นอย่างไรบ้าง

แบบประเมินความสอดคล้อง

ของกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ใช้วิธีการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เพื่อการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการจัดการการศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
3. เพื่อนำเสนอการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ได้ศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ทั้งนโยบายด้านการศึกษา แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาที่มีศักยภาพของประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พระราชบัญญัติสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ.2566) สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อชนิดต่าง ๆ และผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการเชิงกลยุทธ์ แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่ออธิบายการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบโดยมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน ครอบคลุมทั้งด้านวิธีการ กระบวนการและบุคลากร มีทรัพยากรต่าง ๆ มีกระบวนการการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพัฒนาตนเอง และถือผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการจัดการขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาวที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงบริบทขององค์การและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินงานตามพันธกิจ และเป้าหมายที่กำหนด

กลยุทธ์การส่งเสริมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ เพื่อมุ่งเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ให้เต็มศักยภาพ และเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้ชีวิตในแต่ละช่วงวัย เพื่อการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตแผนพัฒนาเศรษฐกิจตามนโยบาย ไทยแลนด์

4.0

เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หมายถึง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ในส่วนของ “พื้นที่ EEC” 3 จังหวัด (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง)

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่า

การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และสอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในเล่มหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับ 1 เมื่อแน่ใจว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อยที่สุด

ระดับ 2 เมื่อแน่ใจว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อย

ระดับ 3 เมื่อแน่ใจว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง

ระดับ 4 เมื่อแน่ใจว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก

ระดับ 5 เมื่อแน่ใจว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

เนื้อหา/เป้าประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
วิสัยทัศน์					
ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม ขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้ไทยแลนด์ 4.0					
พันธกิจ					
1.พัฒนาภาษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรม และประกอบอาชีพ 10 อุตสาหกรรมของโลกสมัยใหม่					
2.มุ่งเน้น Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology					
3.ผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม					
4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ					
5.พัฒนาคอนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ					
การกำหนดกลยุทธ์					
เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)					
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ					
เป้าประสงค์ ยกระดับการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะผู้เรียนและทักษะคุณภาพ					

เนื้อหา/เป้าประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
แนวทางการดำเนินงาน					
1.ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง					
2.ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน					
3.พัฒนาทักษะดิจิทัล และทักษะทางภาษาของผู้เรียน					
4.ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization)					
5.ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการจัดการศึกษาตลอดชีวิต					
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่					
เป้าประสงค์ ปรับปรุงหลักสูตร สร้างสมรรถนะและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้โดยเน้นเทคโนโลยี					
แนวทางการดำเนินงาน					
1.เร่งส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายพิเศษ					
2.เร่งดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและสังคม ตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ					
3.เร่งดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งใน รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อย่างครอบคลุม และให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนได้					
4.เร่งดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอน ของผู้เรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตให้กับ คนทุกช่วงวัย ตอบโจทย์สังคม และโลก					
5.ส่งเสริม การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การกระจาย อำนาจทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ การจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่เพื่อ กระจายอำนาจและสร้างความเป็นเจ้าของร่วม ให้มีรูปแบบการทำงานที่ แตกต่างกันในแต่ละบริบท เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียม					
กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงรุก					
เป้าประสงค์ ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ					

เนื้อหา/เป้าประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
แนวทางการดำเนินงาน					
1.เร่งดำเนินการ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย และเร่งดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ โครงสร้างหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต					
2.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ ตามมาตรฐานตำแหน่งที่ตรงกับสายงาน					
3.ต้องดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้บุคลากรทุกประเภทใน รูปแบบต่าง ๆ					
4.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบข้าราชการ 4.0 และการประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA)					
5.ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ให้ครอบคลุม ผู้เรียนทุกประเภท และทุกข้อมูล เพื่อการรายงานอย่างเป็นระบบ					
6.จัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและ บุคลากรทางการศึกษา					
7.ปรับมาตรการ แผนงาน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อเอื้อต่อการ ทำงาน					
8.ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมของครู บุคลากร สกร. เพื่อไปใช้ ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา ได้ใช้ร่วมกัน					
9.เร่งดำเนินการ Academic Credit System ในการสะสมหน่วยกิตเทียบ โอน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา					
10.พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา					
11.พัฒนาระบบ Digital Learning Platform เป็นคลังสื่อการเรียนรู้ทั้ง แบบออฟไลน์ และออนไลน์					
12.ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีเป็น เครื่องมือ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย					
กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการศึกษา					
เป้าประสงค์ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ยกระดับมาตรฐาน สกร.ตำบล					

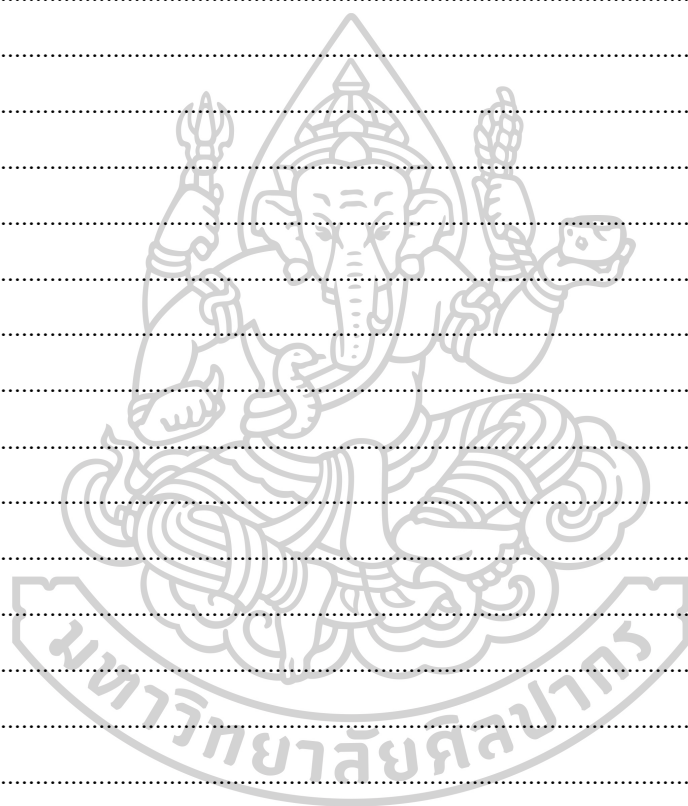
เนื้อหา/เป้าประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
แนวทางการดำเนินงาน					
1.ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ ในรูปแบบ Public Learning Space/Co - Learning Space เพื่อสร้างนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคม					
2.ส่งเสริมเตรียมความพร้อม ยกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญในชุมชน					
3.สนับสนุนเพื่อทักษะการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน โดยเน้น Library Delivery					
4.ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม กศน.อำเภอ ให้มีประสิทธิภาพ					
5.ยกระดับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อการส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างมูลค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต					
6.จัดทำระบบข้อมูลที่แม่นยำ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ					
กลยุทธ์ที่ 5 สร้างระบบกลไกการส่งเสริมภาคีเครือข่าย					
เป้าประสงค์ สร้างภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม					
แนวทางการดำเนินงาน					
1.สร้างกลุ่มจิตอาสา หรืออาสาสมัคร กศน.ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
2.ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ทางการศึกษา					
3.ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเอกชน ภาครัฐ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และทรัพยากรในท้องถิ่น					
4.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม					
5.ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการศึกษา					

เนื้อหา/เป้าประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
6.ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่าย เพื่อกระจายทรัพยากรทั้งจากหน่วยงานภายนอก และภายใน ให้ตอบโจทย์ผู้เรียน ผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง					
7.เพิ่มศักยภาพการทำงาน ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start-up) ของอาชีวศึกษาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ในทักษะอนาคต (Future Skills)					

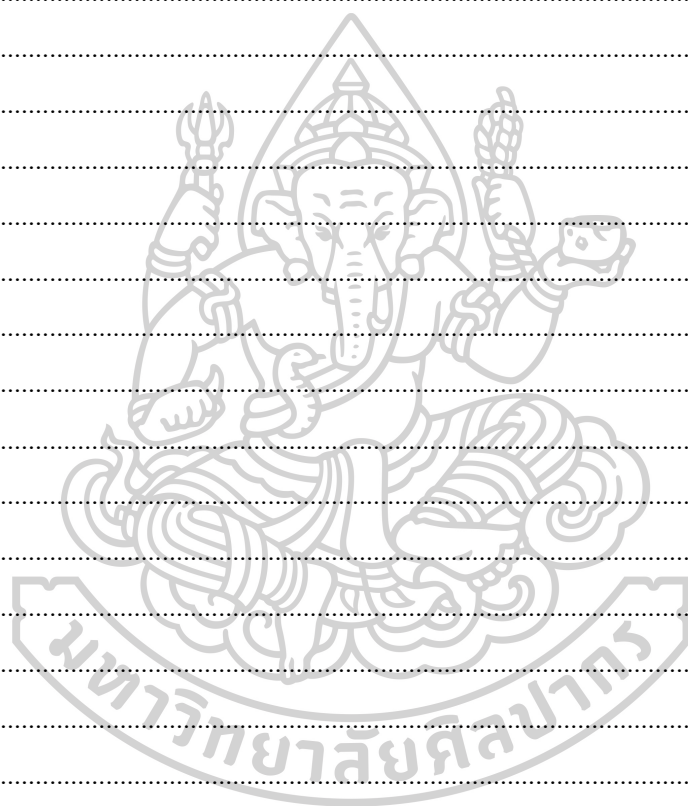
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวชวลา ไชยฤทธิ์
นักศึกษาคุรุภัณฑ์บัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา

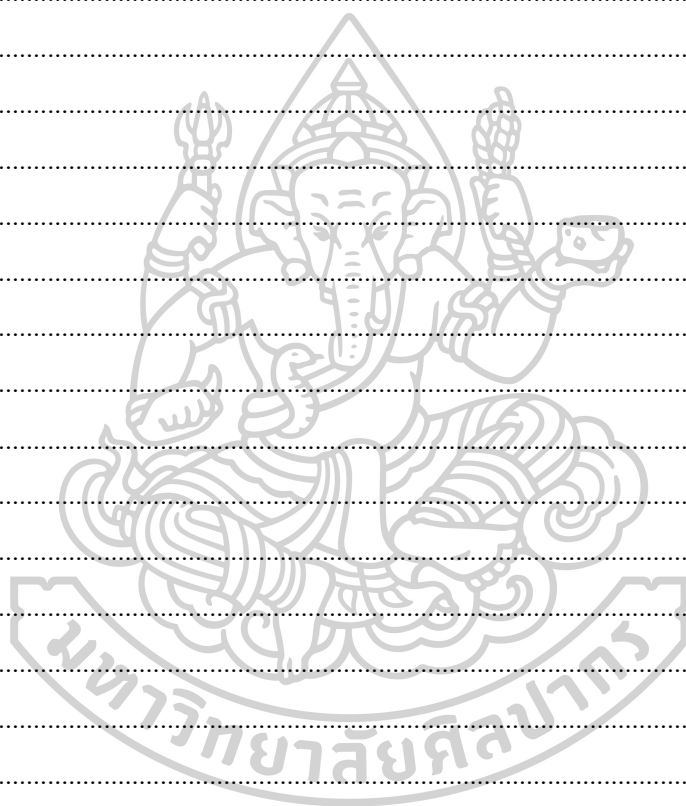
2. ท่านคิดว่าการนำกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ใน
เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อจะประสบความสำเร็จได้ควรมีปัจจัยใดบ้าง

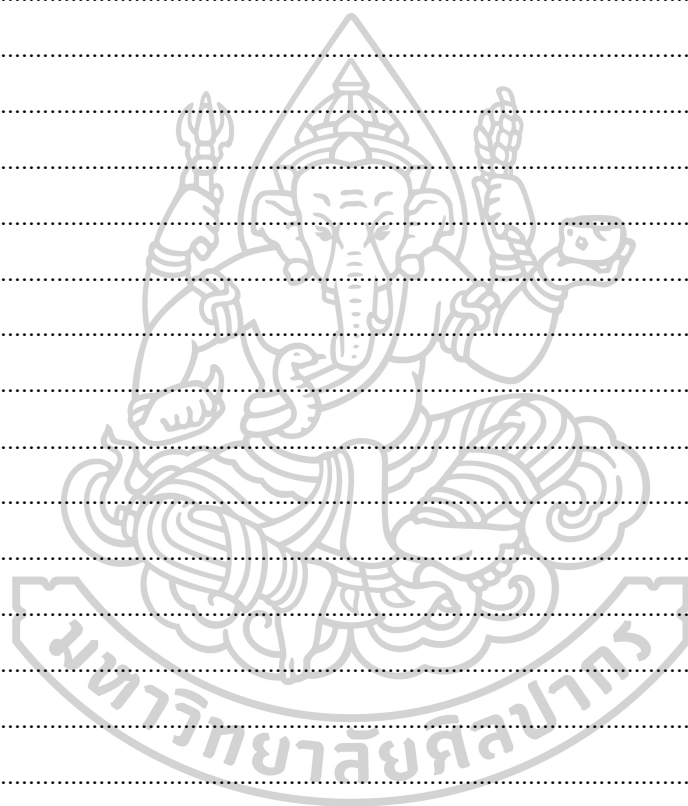
3. กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในด้านการพัฒนาผู้เรียน นั้นเหมาะสม ครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

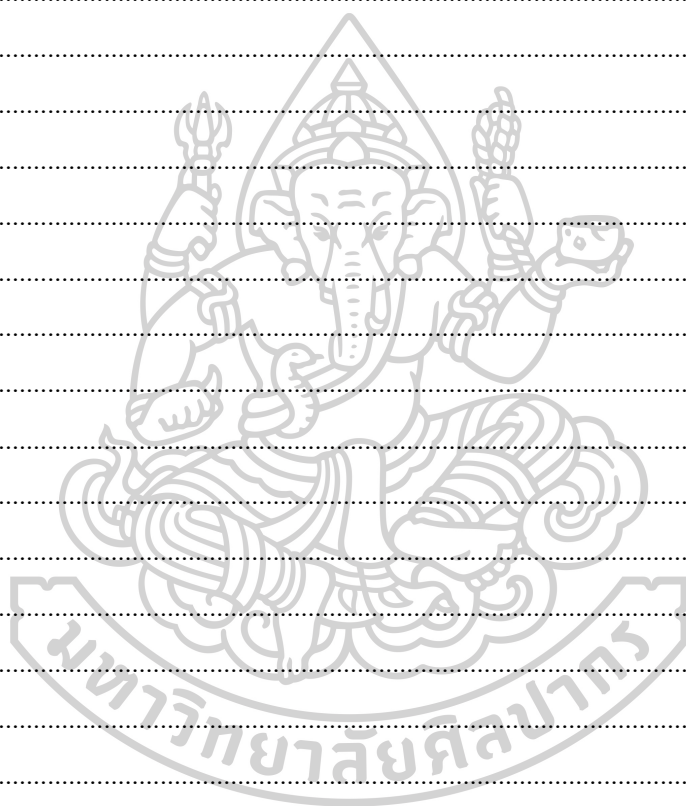
4. กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยอง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในด้านส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ นั้นเหมาะสม ครบถ้วนหรือไม่
อย่างไร

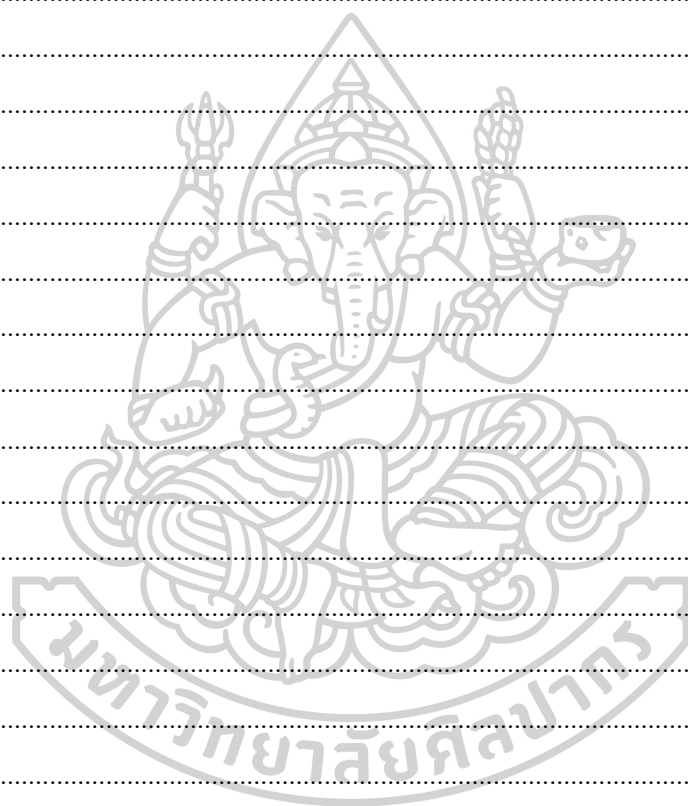
5.กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยอง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในด้านการบริหารจัดการ นั้นเหมาะสม ครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

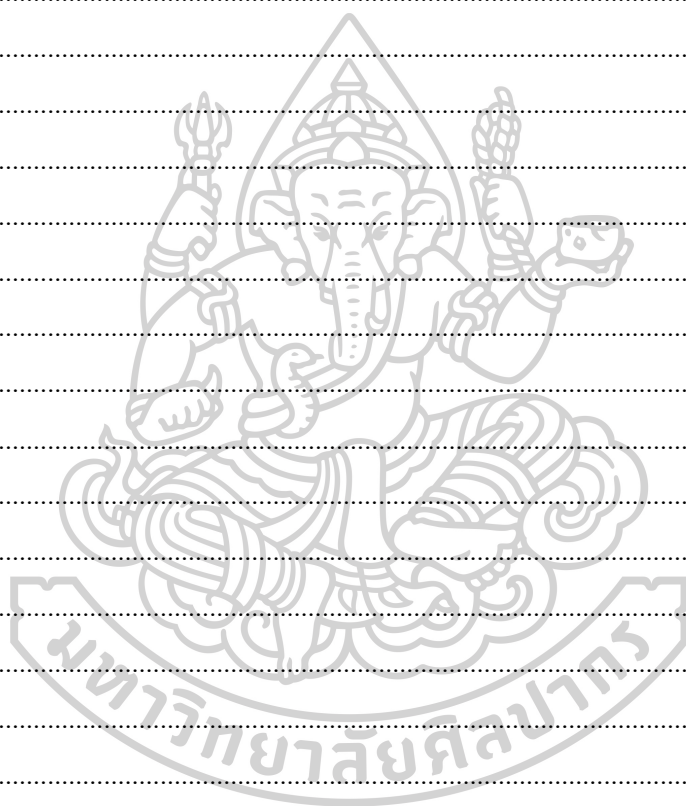
6.กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยอง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในด้านการขับเคลื่อนการศึกษา นั้นเหมาะสม ครบถ้วนหรือไม่
อย่างไร

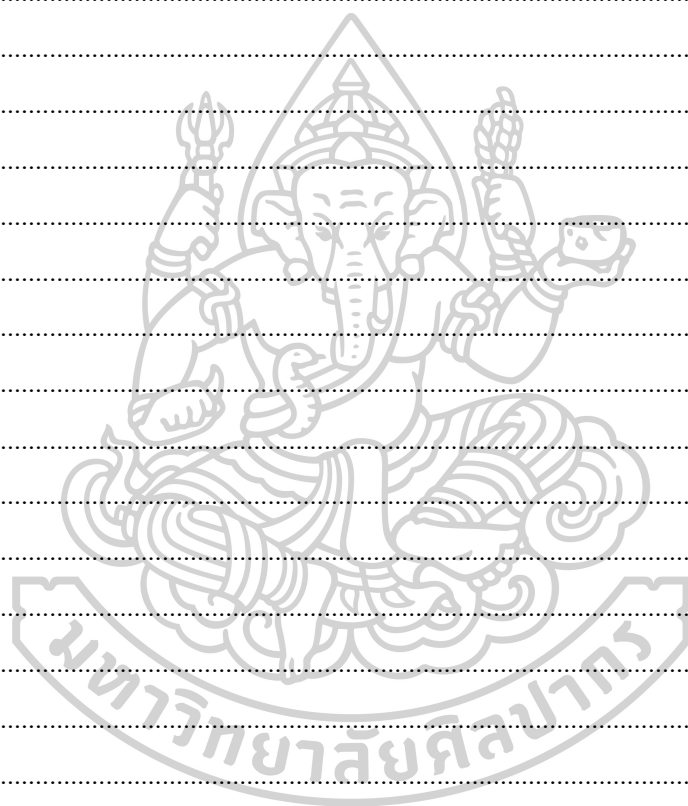
7.กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในด้านการส่งเสริมภาคีเครือข่าย นั้นเหมาะสม ครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

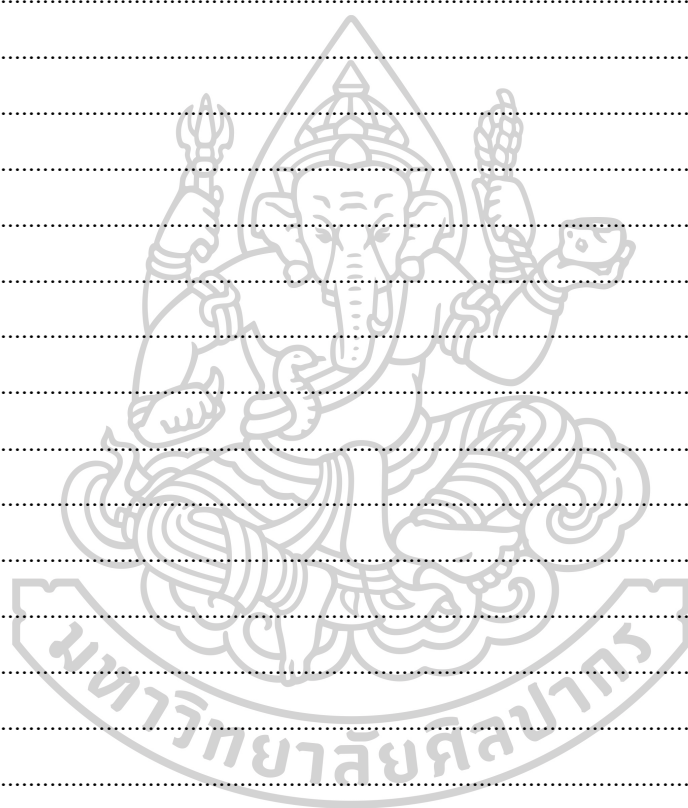
8.การนำกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่
ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จนั้น มีปัญหาอุปสรรค
หรือไม่ อย่างไร

9.แนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ให้นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สำนักงาน
ส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ควรเป็นอย่างไร

10.ท่านมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หรือไม่
อย่างไร

รายการอ้างอิง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวชวลา ไชยฤทธิ์

วัน เดือน ปี เกิด

28 มิถุนายน 2526

